

รายงานวิจัยสถาบัน

การพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

นิภา ชื่นทองมอญ

งานวิจัยสถาบันฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

รายงานวิจัยสถาบัน

การพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

นิภา ชื่นทองมอญ

งานวิจัยสถาบันฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560

ชื่องานวิจัย การพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ชื่อผู้วิจัย นางสาวนิภา ชื่นทองมอญ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการสหกิจศึกษา พัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา และตรวจสอบคุณภาพของลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม วิธีการแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ **ขั้นตอนที่ 1** ศึกษาสภาพการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา และหัวหน้างานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และนักวิชาการศึกษาที่รับผิดชอบงานด้านสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และแหล่งข้อมูลด้านสหกิจศึกษา จากรายงานผลการดำเนินงานสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม **ขั้นตอนที่ 2** พัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมคือมีการประชุมร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อกำหนดลักษณะการจัดสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยสามารถพัฒนาลักษณะการดำเนินงานโดยแบ่งออกเป็น 3 กระบวนการ คือ กระบวนการก่อนการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา กระบวนการระหว่างปฏิบัติงานสหกิจศึกษา และกระบวนการหลังการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา และพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม คือมีการจัดทำคู่มือการสหกิจศึกษา และดำเนินการเผยแพร่ไปสู่การปฏิบัติเพื่อทดลองใช้ลักษณะดังกล่าวไปยังนักศึกษาสหกิจศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำหลักสูตร อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา และสถานประกอบการ รวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง **ขั้นตอนที่ 3** ตรวจสอบความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในการนำลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ไปปฏิบัติ โดยสำรวจความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามจำนวน 30 คน

ผลวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ 1) พบว่าสภาพการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยนั้น มหาวิทยาลัยมีนโยบายการขับเคลื่อนสหกิจศึกษา โดยกำหนดให้ทุกหลักสูตรมีรายวิชาสหกิจศึกษา แต่มีเพียง 1 หลักสูตรเท่านั้นที่เข้าร่วมสหกิจศึกษา มีผู้ดูแลสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยจำนวน 1 คน และลักษณะการดำเนินงานสหกิจศึกษายังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนในการแต่ละขั้นตอนทั้งก่อน ระหว่าง และหลังปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยการปฏิบัติงานที่ผ่านมาผู้ปฏิบัติงานจะใช้วิธีการสอบถามขั้นตอนในการทำงานจากมหาวิทยาลัยแม่ข่ายสหกิจศึกษาเครือข่ายภาคเหนือตอนล่าง 2) ในการพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษา ด้านการจัดหน่วยงานสหกิจศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา และด้านการจัดบริการอื่น ๆ โดยจัดทำเป็นคู่มือเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง 3) และจากการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสม/เป็นไปได้ในการนำลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น พบว่าการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีความเหมาะสม/เป็นไปได้ในระดับมากทั้งในภาพรวมและทั้งรายด้านทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ย (Mean) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ไม่เกิน 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยสถาบันฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างยิ่ง จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.คงศักดิ์ ศรีแก้ว รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐริกา ทับทิม ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ นายกฤษณ์ สัตยสุนทร หัวหน้างานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน นายณัฐพล เฟื่องเพียร นักวิชาการศึกษารับผิดชอบงานด้านสหกิจศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ร่วมให้ข้อมูลให้การตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติของรูปแบบสหกิจศึกษาที่ได้พัฒนาขึ้น ซึ่งได้แก่นักศึกษาสหกิจศึกษา อาจารย์นิเทศ สหกิจศึกษา และพนักงานที่ปรึกษาของสถานประกอบการ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยกองนโยบายและแผน หน่วยงานผู้สนับสนุนในการทุนวิจัยสถาบัน รวมถึง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผ่องลักษณ์ จิตต์การุญ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานวิจัยสถาบันฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาในลักษณะสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยได้อย่างมีคุณภาพและดียิ่งต่อไป

นิภา ชื่นทองมอญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
วัตถุประสงค์ของสหกิจศึกษา	8
ความสำคัญและประโยชน์ของสหกิจศึกษา	9
ลักษณะงานสหกิจศึกษา	9
หลักสูตรสหกิจศึกษา	10
กระบวนการสหกิจศึกษา	11
มาตรฐานสหกิจศึกษา	14
หลักสูตรสหกิจศึกษาในต่างประเทศ	20
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
ขั้นตอนที่ 1	38
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ขั้นตอนที่ 2	39
กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย	39
วิธีการพัฒนาเครื่องมือ	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
ขั้นตอนที่ 3	40
กลุ่มตัวอย่าง ประเด็นที่ศึกษา แหล่งข้อมูล/กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบบันทึกข้อมูล	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้	42
4 ผลการวิจัย	43
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
สรุปผลการวิจัย	68
อภิปรายผลการวิจัย	72
ข้อเสนอแนะ	77
เอกสารอ้างอิง	79
ภาคผนวก	68
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและผลการตรวจสอบคุณภาพ	81
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย	104

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สัดส่วนการให้คะแนนนักศึกษาสหกิจศึกษา	53
2	แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เกี่ยวกับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ไปปฏิบัติโดยรวมและรายด้าน	54
3	แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เกี่ยวกับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำลักษณะการจัดการสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้านการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษา	55
4	แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เกี่ยวกับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำลักษณะการจัดการสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้านการจัดหน่วยงานสหกิจศึกษา	56
5	แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เกี่ยวกับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำลักษณะการจัดการสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา	59
6	แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เกี่ยวกับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำลักษณะการจัดการสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้านการจัดบริการอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องจากสหกิจศึกษา	64

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

สังคมโลกปัจจุบันเป็นยุคไร้พรมแดนที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความรวดเร็วของข้อมูลข่าวสาร การเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพื่อเป็นการผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพสู่ตลาดแรงงานและพัฒนาศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษาในการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่นำไปสู่การขับเคลื่อนในระดับประเทศ ซึ่งในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561) ได้กำหนดไว้ว่าภายในปี 2561 คนไทยยุคใหม่ต้องเป็นผู้ที่ “สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสำนึกและความภูมิใจในความเป็นไทย และสามารถก้าวทันโลก” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา .2552 : 12) กอปรกับประกอบในปี พ.ศ. 2559 รัฐบาลภายใต้การนำของ พอ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศนโยบายไทยแลนด์ 4.0 มีเป้าหมายให้ประเทศไทยก้าวออกจากกับดักรายได้ปานกลาง และก้าวไปสู่ประเทศรายได้สูงโดย ใช้นวัตกรรมทางเศรษฐกิจสังคมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงเพื่อการขับเคลื่อน

ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกใช้สหกิจศึกษาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี เพิ่มขึ้นในเกือบทุกสาขาวิชาชีพ โดยมีเป้าประสงค์ตรงกัน คือ การเสริมคุณภาพบัณฑิต ตามมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพรวมทั้ง ให้ตรงกับ ความต้องการของตลาดแรงงานซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเตรียมบัณฑิตให้พร้อมที่จะเลือกอาชีพและเข้าสู่ระบบการทำงานทันที ที่จบการศึกษาทำให้บัณฑิตสหกิจศึกษา “รู้จักตน รู้จักคน รู้จักงาน” อีกทั้งสหกิจศึกษา เป็นระบบการศึกษาที่เน้นการปฏิบัติงานในองค์กรผู้ใช้บัณฑิตอย่างมีระบบโดยจัดให้มีการเรียนในสถานศึกษาร่วมกับ การจัดให้นักศึกษาไปปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือเพื่อนักศึกษาจะได้มีโอกาสสร้างความเข้าใจและคุ้นเคยกับโลกแห่งความเป็นจริงของการทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพที่เป็นความต้องการของสถานประกอบการอันจะส่งผลให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพสูงเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานมากขึ้นอีกทั้ง เพื่อเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีระหว่างสถานศึกษากับองค์กรผู้ใช้บัณฑิตทำให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรได้ตลอดเวลา และสถานประกอบการก็จะได้แรงงานนักศึกษาร่วมงานตลอดปี ดังนั้น นักศึกษาสหกิจศึกษาจึงเปรียบเสมือนผู้แทนที่เป็นความภาคภูมิใจของมหาวิทยาลัย ที่จะ

สะท้อนให้เห็นคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย และเป็นการเผยแพร่เกียรติคุณของมหาวิทยาลัย สู่สาธารณชนซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยข้อมูลจากเอกสารสรุปผลการดำเนินงานสหกิจศึกษา ปีการศึกษา 2558 เครือข่ายสหกิจศึกษาภาคเหนือตอนล่าง มหาวิทยาลัยได้ร่วมโครงการสหกิจศึกษาของสำนักงานการอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยในระยะแรกอยู่ในความดูแลของกองบริการการศึกษา มีเพียงหลักสูตรที่เข้าร่วมสหกิจศึกษาเพียง 1 หลักสูตร คือหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาโลจิสติกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จากหลักสูตรทั้งหมด 58 หลักสูตรทั้งมหาวิทยาลัย และต่อมาในปี พ.ศ. 2557 งานสหกิจศึกษาได้ย้ายการดูแลไปในส่วนงานของโครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นงานงานหนึ่งของกอง โดยมีการขับเคลื่อนเชิงรุกตามนโยบายของผู้บริหารให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนหลักสูตรเข้าสู่ระบบสหกิจศึกษา จนถึงในปัจจุบันมีหลักสูตรสาขาวิชาที่เข้าร่วมสหกิจศึกษาเพิ่มเป็น 8 หลักสูตร มีนักศึกษาเข้าร่วมเพิ่มขึ้นเป็น 80 คน อย่างไรก็ตามตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามยังไม่บรรลุเป้าหมายและยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรทั้งในส่วนของจำนวนหลักสูตรที่เข้าร่วมมีเพียงร้อยละ 14 เท่านั้นที่เข้าร่วมจากหลักสูตรทั้งหมด จำนวนนักศึกษาที่เข้าร่วมเพียง 80 คน บุคลากรด้านสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยมีผู้ดูแลสหกิจศึกษาโดยเฉพาะในภาพรวมของมหาวิทยาลัยเพียง 1 คนเท่านั้น ในภาพการดำเนินงานของคณะยังเป็นอาจารย์ที่เป็นผู้รับผิดชอบโดยส่วนใหญ่ จึงเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้นของอาจารย์

ประเด็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นควรในการศึกษาพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องกับสหกิจศึกษาทุกภาคส่วน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อีกทั้งเป็นแนวทางสำหรับการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานวิชาการ วิชาชีพ และความต้องการของสังคม ซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนในการพัฒนาเศรษฐกิจและประเทศชาติสืบไป

จุดมุ่งหมายในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการพัฒนาแบบแผนการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. ศึกษาสภาพการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. พัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
3. ตรวจสอบคุณภาพของลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ประโยชน์ที่จะได้รับ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จะเป็นประโยชน์ทำให้มหาวิทยาลัยได้ทราบสภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษาในปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และนำไปสู่การนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยในลักษณะวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมในการนำลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ไปปฏิบัติ

โดยมีขอบเขตของงานวิจัยในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งได้จากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection)
2. วิธีการศึกษา ในการศึกษาขั้นตอนนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาหลักการ แนวคิด และการดำเนินงานในกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดำเนินการสนทนากลุ่มจากผู้มี

ส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา หลังจากนั้นนำข้อมูลมาทำการสรุปสาระและวิเคราะห์เนื้อหาโดยคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการสหกิจศึกษา

3. ระยะเวลา ในการศึกษาขั้นตอนนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาสภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามในช่วงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ ผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีคุณสมบัติคือ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ในการดำเนินงานสหกิจศึกษามาแล้ว จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection)

2. วิธีการศึกษา ในการศึกษาขั้นตอนนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยการศึกษาความคิดเห็นจากการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยใช้วิธีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา

3. ระยะเวลา ในการศึกษาขั้นตอนนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาสภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามในช่วงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ไปปฏิบัติ

1. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 30 คน ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ เป็นที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 2 ปี ทั้งในส่วนของสถานประกอบการและมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และนักศึกษาที่ผ่านการปฏิบัติสหกิจศึกษามาแล้ว

2. วิธีการศึกษา ในการศึกษาขั้นตอนนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยการนำรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่ได้พัฒนาขึ้นจากขั้นตอนที่ 2 ไปตรวจสอบความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ โดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

3. ระยะเวลา ในการศึกษาขั้นตอนนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาสภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามในช่วงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการ จัดสหกิจศึกษา หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏพิบูลสงคราม ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายด้านสหกิจศึกษา วิธีการดำเนินงานสหกิจศึกษา การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา ปัญหา อุปสรรค ต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุทำให้การจัดการสหกิจศึกษาไม่ประสบความสำเร็จ

2. รูปแบบของการจัดการสหกิจศึกษา หมายถึง ลักษณะการดำเนินงานสหกิจศึกษาที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการในการประสานงานระหว่างนักศึกษา มหาวิทยาลัย และสถานประกอบการ ของศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบของกระบวนการจัดการสหกิจศึกษา 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการกำหนดหลักสูตร รายวิชาสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ได้แก่ การกำหนดหลักสูตร กำหนดจำนวนหน่วยกิต และการจัดแผนการเรียน รายวิชาสหกิจศึกษา

2.2 ด้านการจัดหน่วยงานสหกิจศึกษา หมายถึงการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างและการบริหารงานหน่วยงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ได้แก่ การจัดโครงสร้างของหน่วยงานสหกิจศึกษา รูปแบบการบริหารงาน และกลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินงานสหกิจศึกษา การจัดบุคลากร ทรัพยากรสนับสนุน และระบบสารสนเทศ

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา หมายถึงการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในกระบวนการดำเนินงานสหกิจศึกษา ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสหกิจศึกษา การจัดหางาน และการรับรองงานสหกิจศึกษา การคัดเลือกนักศึกษาเข้าปฏิบัติงานสหกิจศึกษา การให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา และการนิเทศงานสหกิจศึกษา การวัดและประเมินผล นักศึกษาสหกิจศึกษา

2.4 ด้านการจัดบริการอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องจากสหกิจศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมหรือบริการต่าง ๆ ของหน่วยงานสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่จะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาและการจัดการสหกิจศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

3. สหกิจศึกษา (Co-operative Education: Co-op) หมายถึง เป็นระบบการศึกษาที่จัดให้มีการผสมผสาน ระหว่างการเรียนของนักศึกษาในห้องเรียนเข้ากับการปฏิบัติจริงในสถานประกอบการอย่าง

มีหลักการ และเป็นระบบเพื่อให้ได้ประสบการณ์ตรง โดยกำหนดให้นักศึกษา ออกปฏิบัติงานในสถานประกอบการในฐานะเสมือนหนึ่งเป็นพนักงานชั่วคราว เต็มเวลาเป็นระยะเวลา 1 ภาคการศึกษาซึ่ง นักศึกษาจะได้มีโอกาสสร้างความเข้าใจและคุ้นเคยกับโลกแห่งความเป็นจริงของการทำงานและการ เรียนรู้เพื่อให้ได้มาซึ่งทักษะของงานอาชีพและทักษะด้านการพัฒนาตนเองเป็นการศึกษาที่บูรณาการ การเรียนรู้ในสถานศึกษากับการให้นักศึกษาออกไปปฏิบัติงานจริงเป็นเวลา ณ สถานประกอบการ

4. สถานประกอบการ หมายถึง หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ให้ความร่วมมือรับนักศึกษาเข้า ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สหกิจศึกษา
 - 1.1 วัตถุประสงค์ของสหกิจศึกษา
 - 1.2 ความสำคัญและประโยชน์ของสหกิจศึกษา
 - 1.3 ลักษณะงานสหกิจศึกษา
 - 1.4 หลักสูตรสหกิจศึกษา
 - 1.5 กระบวนการสหกิจศึกษา
 - 1.6 มาตรฐานสหกิจศึกษา
 - 1.7 หลักสูตรสหกิจศึกษาในต่างประเทศ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สหกิจศึกษา :

สหกิจศึกษา (Cooperative Education) เป็นระบบการศึกษาที่เน้นการปฏิบัติงานในสถานประกอบการอย่างมีระบบ โดยจัดให้มีการเรียนการสอนในสถานศึกษาผนวกกับการฝึกปฏิบัติเพื่อสังคมและได้รับประสบการณ์โดยตรงจากสถานประกอบการ เสมือนหนึ่งเป็นพนักงาน (ชั่วคราว) นับเป็นระบบที่มีการผสมผสานระหว่างการเรียนกับการปฏิบัติงานจริง (Work integrated Learning : WIL) ก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ แก่นักศึกษา

การได้ลงมือปฏิบัติงานจริงในฐานะพนักงาน (ชั่วคราว) ทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ที่ไม่สามารถหาได้ในห้องเรียน ทั้งยังเป็นการสร้างเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์การตัดสินใจกับเหตุการณ์ที่พบเจอและฝึกการสังเกต จึงเป็นโอกาสที่ดีที่นักศึกษาจะค้นพบศักยภาพที่แท้จริงและความต้องการด้านงานอาชีพชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้กระบวนการสหกิจศึกษายังทำให้เกิดการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ส่งผลให้สถานศึกษาสามารถปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยตลอดเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ โดยมีประเด็นที่สำคัญดังนี้ (ที่มา : สมาคมสหกิจศึกษาแห่งประเทศไทย. (2559). เอกสารประมวลสาระชุดฝึกอบรมสหกิจศึกษา.สืบค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2560, จาก <https://tace.or.th/tace/event/14/gallery//files/%5B1%5D...pdf>)

1.1 วัตถุประสงค์ของสหกิจศึกษา

- 1.1.1 เตรียมความพร้อมของนักศึกษา ด้านการพัฒนาอาชีพ พร้อมเสริมทักษะและประสบการณ์ให้พร้อมที่จะเข้าสู่ระบบการทำงาน
- 1.1.2 เพิ่มเติมประสบการณ์ทางด้านวิชาการ วิชาชีพและการพัฒนาตนเองแก่นักศึกษาในรูปแบบที่มีคุณค่าเหนือกว่าการฝึกงาน
- 1.1.3 เปิดโอกาสให้สถานประกอบการทั้งภาคเอกชนและภาครัฐได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต
- 1.1.4 ให้เกิดการพัฒนาศูนย์และการเรียนการสอนที่ทันสมัยได้มาตรฐานและตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น
- 1.1.5 เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานประกอบการ และสถาบันอุดมศึกษาผ่านนักศึกษาสหกิจศึกษาและคณาจารย์นิเทศ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

1.2 ความสำคัญและประโยชน์ของสหกิจศึกษา

1.2.1 สำหรับนักศึกษา

- 1.2.1.1 ได้ประสบการณ์วิชาชีพตรงตามสาขาวิชาเอก
- 1.2.1.2 มีผลการเรียนในสถาบันอุดมศึกษาหลังฝึกสหกิจศึกษาดีขึ้น
- 1.2.1.3 เกิดการพัฒนาตนเอง มั่นใจในตนเองมากขึ้น
- 1.2.1.4 เกิดทักษะการสื่อสารรายงานข้อมูล
- 1.2.1.5 มีโอกาสได้รับการเสนองานก่อนสำเร็จการศึกษา
- 1.2.1.6 เลือกสายงานอาชีพได้ถูกต้อง
- 1.2.1.7 ได้รับค่าตอบแทนขณะศึกษา
- 1.2.1.8 เป็นบัณฑิตที่มีศักยภาพและความพร้อมในการทำงานสูง

1.2.2 สำหรับสถานประกอบการ

- 1.2.2.1 มีนักศึกษาช่วยปฏิบัติงานตลอดปี
- 1.2.2.2 พนักงานประจำมีเวลาที่จะทำงานสำคัญได้มากขึ้น
- 1.2.2.3 ใช้เป็นวิธีคัดเลือกพนักงานได้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น
- 1.2.2.4 มีโอกาสสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษา
- 1.2.2.5 เกิดภาพพจน์ที่ดีด้านการส่งเสริมการศึกษา

1.3 ลักษณะงานสหกิจศึกษา

1.3.1 ปฏิบัติงานจริงเสมือนเจ้าหน้าที่หรือพนักงานชั่วคราวในสถานประกอบการ หรือ เรียกว่า ตำแหน่งผู้ช่วยในวิชาชีพตามสาขาวิชาหรือผู้ช่วยนักวิชาการ

1.3.2 สถานประกอบการ จะต้องจัดให้มีหัวหน้างานเพื่อดูแลและสอนงาน ซึ่งเรียกว่า พนักงานที่ปรึกษาหรือพนักงานพี่เลี้ยง (Job Supervisor) เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ดูแลรับผิดชอบ การปฏิบัติงานของนักศึกษา อาจเป็นผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน จึงเปรียบเสมือนอาจารย์ของนักศึกษา ณ สถานประกอบการ และเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาตลอดระยะเวลา ของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ดังนั้น จึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดที่ให้นักศึกษาปฏิบัติงานสำเร็จไป ด้วยดี

1.3.3 ได้รับการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ (ตำแหน่งงาน) ที่ชัดเจนจากสถานประกอบการ อาจเป็นงานประจำหรืองานเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ และจะต้องเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่นักศึกษาเรียนและต้องทำโครงการที่ได้รับจากการปฏิบัติงานจริง (งานที่มีคุณภาพ)

1.3.4 มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้แทนของสถานประกอบการ ผู้ประสานงานสหกิจศึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

1.3.5 ทำงานเต็มเวลา ตามระเบียบที่สถานประกอบการกำหนด และต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด มีระยะเวลาปฏิบัติงานเต็ม 1 ภาคการศึกษาสหกิจศึกษา (16 สัปดาห์)

1.3.6 นักศึกษาจะต้องแต่งกายตามระเบียบของสถานประกอบการหรือชุดนักศึกษาหรือให้แต่งกายสุภาพ

1.3.7 จะได้รับค่าตอบแทนหรือสวัสดิการตามสมควรและให้ขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละสถานประกอบการ (หากว่าไม่มีค่าตอบแทน ขอให้เป็นไปตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และความสมัครใจของนักศึกษา รวมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาในคณะฯให้การยอมรับ)

1.3.8 นักศึกษาจะต้องทำรายงานวิชาการฉบับสมบูรณ์ จำนวน 2 เล่ม ในหัวข้อและเนื้อหาที่สถานประกอบการและอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาในคณะฯร่วมกันกำหนด

1.4 หลักสูตรสหกิจศึกษา

หลักสูตรการเรียนการสอนสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีกระบวนการมาตรฐานการวัดและการประเมินผลที่ไม่แยกดำเนินการและใช้มาตรฐานที่สอดคล้องกับหลักสูตร โดยมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้ คือ

1.4.1 เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ซึ่งถือว่าเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตร มีค่าหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

1.4.2 นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนในภาควิชาของตนเอง

1.4.3 จัดภาคการศึกษาไว้ในภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 ของปีการศึกษา

1.4.4 มีภาคการศึกษาสหกิจศึกษาเท่ากับ 1 ภาคการศึกษา

1.4.5 นักศึกษาจะต้องปฏิบัติงานกับสถานประกอบการแบบเต็มเวลา

1.4.6 มีการประเมินผลตามมาตรฐานการวัดผล มีความเป็นธรรม โปร่งใส สามารถวัดผลได้ตรงตามความเป็นจริง และตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยนักศึกษาสหกิจศึกษาจะได้รับการประเมินผลการปฏิบัติงาน สหกิจศึกษาเป็นระดับคะแนนตัวอักษร A, B, C, D หรือ ผ่าน(S) และไม่ผ่าน (U) จึงจะถือว่าสำเร็จการศึกษาวิชาสหกิจศึกษาได้

1.5.กระบวนการสหกิจศึกษา

การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ถือเป็นเรื่องที่สำคัญในการวางแผนการดำเนินงานให้ครอบคลุม เพื่อให้การดำเนินงานสหกิจศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด เกิดประโยชน์ทั้งต่อ นักศึกษา อาจารย์นิเทศ และสถานประกอบการ โดยสามารถแบ่งเป็น 3 ระยะ หรือ 3 กระบวนการคือ ก่อนปฏิบัติงาน ระหว่างปฏิบัติงาน และภายหลังปฏิบัติงาน โดยในแต่ละกระบวนการมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.5.1 กระบวนการก่อนการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

1.5.1.1 การกำหนดงานสหกิจศึกษา

สถานประกอบการโดยผู้นิเทศงาน ควรกำหนดลักษณะงาน รายละเอียดของงานหรือโครงการที่ต้องการให้นักศึกษาปฏิบัติ จำนวนงานและช่วงเวลาที่ต้องการรับนักศึกษาสหกิจศึกษา พร้อมกำหนดกำลังคนที่สามารถเป็นผู้นิเทศงาน โดยคณาจารย์นิเทศอาจมีส่วนร่วมในการกำหนดหัวข้อโครงการได้ นอกจากนี้ สถานประกอบการควรพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนและสวัสดิการให้นักศึกษาตามสมควร เพื่อให้สถานประกอบการได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานสหกิจศึกษา สถานประกอบการควรจัดหาข้อมูล อุปกรณ์/เครื่องมือ หรือที่ทำงานให้นักศึกษา และควรเป็นผู้กำหนดโครงการหรืองานให้นักศึกษาด้วยตนเอง

1.5.1.2 การกำหนดคุณสมบัตินักศึกษา

สถานประกอบการควรกำหนดคุณสมบัตินักศึกษา สาขาวิชาและทักษะพิเศษของนักศึกษา (ถ้าต้องการ) ที่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน

1.5.1.3 การแจ้งความต้องการในการรับนักศึกษาสหกิจศึกษา

สถานประกอบการแจ้งความต้องการรับนักศึกษาพร้อมรายละเอียดตำแหน่งงานและจำนวนงานพร้อมคุณสมบัตินักศึกษา ไปยังสถานศึกษาล่วงหน้าอย่างน้อย 3 เดือน เพื่อให้มีเวลาเพียงพอในการประสานงาน

1.5.1.4 การคัดเลือกนักศึกษา

อาจคัดเลือกจากจดหมายสมัครงาน/ประวัตินักศึกษา การสอบข้อเขียนหรือการสัมภาษณ์สถานประกอบการควรจัดให้ผู้นิเทศงานได้มีโอกาสคัดเลือกนักศึกษา

1.5.1.5 การแจ้งผลการคัดเลือกนักศึกษา

สถานประกอบการแจ้งผลการคัดเลือกนักศึกษาให้สถานศึกษาทราบ

1.5.1.6 การประชุมร่วมกันระหว่างคณาจารย์นิเทศ ผู้นิเทศงานและนักศึกษา

หลังจากคัดเลือกนักศึกษาได้แล้ว ก่อนเริ่มปฏิบัติงานสถานประกอบการอาจจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างคณาจารย์นิเทศ ผู้นิเทศงาน และนักศึกษา

1.5.2 กระบวนการระหว่างการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

1.5.2.1 การรับรายงานตัวนักศึกษา

ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควรรับการรายงานตัวเข้าปฏิบัติงานของนักศึกษาเพื่อทราบช่วงเวลาปฏิบัติงานและดูแลเกี่ยวกับสวัสดิการและค่าตอบแทนของนักศึกษา

1.5.2.2 การปฐมนิเทศนักศึกษา

ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ควรจัดปฐมนิเทศนักศึกษา เพื่อให้ให้นักศึกษาทราบกฎระเบียบ วัฒนธรรมและโครงสร้างขององค์กร พร้อมทั้งพานักศึกษาไปแนะนำและส่งตัวต่อผู้นิเทศงานของสถานประกอบการ ณ ฝ่ายงานที่นักศึกษาปฏิบัติงาน ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควรแจ้งให้ผู้นิเทศงานทราบว่า ต้องปฏิบัติต่อนักศึกษาเสมือนเป็นพนักงานชั่วคราวของสถานประกอบการนั้นๆ

1.5.2.3 การวางแผนการทำงานระหว่างนักศึกษาและผู้นิเทศงาน

ในสัปดาห์แรก เมื่อนักศึกษาได้รายงานตัวต่อผู้นิเทศงานแล้ว ผู้นิเทศงานควรประชุมกับนักศึกษาเพื่อกำหนดแผนการทำงานตลอดระยะเวลา 16 สัปดาห์ พร้อมทั้งส่งแผนการทำงานกลับไปยังสถานศึกษาเพื่อให้คณาจารย์นิเทศได้ใช้ประโยชน์ในการให้คำปรึกษต่อนักศึกษาและการนิเทศงาน

1.5.2.4 การอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

ในกรณีที่มีการปฏิบัติงานของนักศึกษาเกี่ยวข้องกับความปลอดภัย สถานประกอบการควรปฐมนิเทศให้นักศึกษาทราบ และให้นักศึกษาปฏิบัติตามกฎความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งจัดหาอุปกรณ์ป้องกันให้นักศึกษาตามความจำเป็น

1.5.2.5 การติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักศึกษา

ผู้นิเทศงานอาจกำหนดกิจกรรมเพิ่มเติม ดังนี้

1) ให้นักศึกษาเขียนรายงานผลการปฏิบัติงานประจำวันหรือประจำสัปดาห์ให้ผู้นิเทศงานหรือคณาจารย์นิเทศ

2) จัดประชุมนำเสนอความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักศึกษาทุกเดือนหรือในช่วงกึ่งกลางของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยเชิญคณาจารย์นิเทศเข้าร่วมประชุม ณ สถานประกอบการ

1.5.2.6 การจัดประชุมนำเสนอผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา

สถานประกอบการควรจัดการประชุมนำเสนอผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาใน สัปดาห์สุดท้ายของการปฏิบัติงาน โดยเชิญพนักงานในฝ่ายงานที่นักศึกษาปฏิบัติงาน ผู้บริหาร หน่วยงานภายในของสถานประกอบการ เพื่อรับฟังผลการปฏิบัติงาน พร้อมให้ข้อคิดเห็นต่อโครงการที่ นักศึกษาปฏิบัติ หรือพิจารณานำไปใช้ประโยชน์ หรือคิดโครงการต่อเนื่องหรือต่อยอดจากโครงการเดิม และนำผลมาปรับปรุงการรับนักศึกษาในโอกาสต่อไป

1.5.2.7 การประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาและรายงานวิชาการ

ผู้นิเทศงานต้องประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาและรายงานวิชาการ ตาม แบบประเมินผลที่สถานศึกษากำหนด แล้วส่งผลการประเมินนั้นกลับไปให้สถานศึกษา นอกจากนี้ผู้ นิเทศงานควรเสนอความคิดเห็นต่อความรู้ ความสามารถของนักศึกษาในการปฏิบัติงาน และการ ประยุกต์หรือการนำความรู้จากห้องเรียนไปใช้ในทางปฏิบัติ เพื่อที่สถานศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงการ เรียนการสอนต่อไป

1.5.3 กระบวนการหลังการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

1.5.3.1 การประเมินผลสหกิจศึกษา

สถานประกอบการควรจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสหกิจศึกษา เช่น สัมฤทธิ์ผล ปัญหาและอุปสรรคในการรับนักศึกษาสหกิจศึกษา โดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารของสถานประกอบการ หัวหน้าฝ่ายงานที่นักศึกษาปฏิบัติงาน ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และผู้นิเทศงาน เข้าร่วมประชุม และส่งข้อมูลให้สถานศึกษาเพื่อประโยชน์ในการรับนักศึกษาในรุ่น ต่อไป

1.5.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลสหกิจศึกษา

สถานประกอบการควรเก็บรวบรวมข้อมูลว่าผลงานของนักศึกษาแต่ละรุ่นได้ถูก นำไปใช้ประโยชน์ และให้ผลตอบแทนต่อสถานประกอบการอย่างไร ข้อมูลนี้ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยแต่ จะทำให้สถานประกอบการเห็นประโยชน์จริงจากการรับนักศึกษาสหกิจศึกษา

1.5.3.3 การประชุมร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

สถานประกอบการอาจพิจารณาจัดให้มีการประชุมร่วมกับคณาจารย์ประจำคณะฯ เพื่อหาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษาหรือแนวทางความร่วมมืออื่นๆ

1.6 มาตรฐานที่สำคัญของกระบวนการสหกิจศึกษา สามารถแบ่งได้ดังนี้

1.6.1 มาตรฐานสหกิจศึกษา

- 1.6.1.1 ต้องจัดให้มีการปฐมนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษา เพื่อชี้แจงให้นักศึกษาได้รับข้อมูล และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกิจศึกษา
- 1.6.1.2 ต้องจัดให้มีการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานให้นักศึกษาก่อนไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา
- 1.6.1.3 ต้องกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขทางวิชาการของนักศึกษาที่สามารถไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา
- 1.6.1.4 ต้องกำหนดช่วงเวลาที่นักศึกษาปฏิบัติงานสหกิจศึกษาไม่ต่ำกว่า 16 สัปดาห์ โดยต้องเป็นการปฏิบัติงานเต็มเวลา และไม่สามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชาอื่นใดได้ในช่วงปฏิบัติงานสหกิจศึกษา
- 1.6.1.5 ต้องจัดทำงานที่มีลักษณะเป็นโครงการหรืองานประจำที่ตรงกับสาขาวิชาชีพ และเน้นประสบการณ์การทำงาน
- 1.6.1.6 ต้องเปิดโอกาสให้สถานประกอบการได้คัดเลือกนักศึกษา
- 1.6.1.7 ต้องเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกสถานประกอบการตามความสมัครใจ
- 1.6.1.8 ต้องทำความเข้าใจกับสถานประกอบการให้ทุกตำแหน่งงานมีค่าตอบแทน และสวัสดิการต่างๆ ตามความเหมาะสมและจำเป็น
- 1.6.1.9 ต้องมีกระบวนการเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อนไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยใช้เวลาไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง
- 1.6.1.10 ต้องจัดให้มีการนิเทศงานของคณาจารย์นิเทศ
- 1.6.1.11 ต้องจัดให้มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักศึกษา และคณาจารย์นิเทศ
- 1.6.1.12 กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาต้องถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประเมินและวัดผล และเป็นไปตามมาตรฐานของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

1.6.2 มาตรฐานการนิเทศ

- 1.6.2.1 คณาจารย์นิเทศต้องเป็นคณาจารย์ประจำคณะ ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- 1.6.2.2 มหาวิทยาลัยต้องนัดหมายสถานประกอบการเพื่อให้คณาจารย์นิเทศเข้ามานิเทศนักศึกษา ณ สถานประกอบการ

1.6.2.3 คณาจารย์นิเทศต้องได้รับเอกสารประกอบการนิเทศ อาทิ ลักษณะงาน
ประวัตินักศึกษา ไม่น้อยกว่า 7 วันก่อนกำหนดการนิเทศ

1.6.2.4 คณาจารย์นิเทศต้องมีแผนการนิเทศนักศึกษา

1.6.2.5 สถานศึกษาต้องจัดให้คณาจารย์ในคณะไปนิเทศงานขณะนักศึกษา
ปฏิบัติงานอย่างน้อยหนึ่งครั้ง โดยเป็นการไปพบนักศึกษา ณ สถานประกอบการ โดยพิจารณาจาก
สถานที่ตั้งของสถานประกอบการ

1.6.2.6 ในการนิเทศงานต้องจัดให้มีการประชุม (พบปะ -หารือ) ระหว่างผู้นิเทศงาน
กับคณาจารย์นิเทศ นักศึกษากับคณาจารย์นิเทศและประชุมร่วมทั้งสามฝ่าย

1.6.2.7 คณาจารย์นิเทศต้องใช้เวลาในการนิเทศไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อการนิเทศ
งานหนึ่งครั้ง

1.6.2.8 คณาจารย์นิเทศต้องติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษา ประเมินผล และให้
ข้อเสนอแนะแก่นักศึกษาตามความจำเป็นของสาขาวิชา

1.6.3 มาตรฐานนักศึกษา โดยมีคุณสมบัติพื้นฐานของนักศึกษา ก่อนไปสหกิจศึกษา

1.6.3.1 นักศึกษาต้องผ่านเงื่อนไขรายวิชาตามที่สถานศึกษากำหนด

1.6.3.2 มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป

1.6.3.3 มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ และสามารถพัฒนาตนเองได้

1.6.3.4 นักศึกษาต้องมีคุณสมบัติที่จะสำเร็จการศึกษาและไม่อยู่ระหว่างการถูก
ลงโทษทางวินัย ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา

1.6.3.5 นักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรมเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อนไปปฏิบัติงาน
สหกิจศึกษา

1.6.4 มาตรฐานกิจกรรมระหว่างปฏิบัติงาน

1.6.4.1 นักศึกษาต้องบันทึกรายงานการปฏิบัติงานประจำวัน หรือ ประจำสัปดาห์

1.6.4.2 นักศึกษาต้องรายงานความก้าวหน้าต่อผู้นิเทศงานและคณาจารย์นิเทศไม่ช้า
กว่าสัปดาห์ที่ 10 ของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

1.6.4.3 นักศึกษาต้องส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ให้คณาจารย์นิเทศและผู้นิเทศงาน
ก่อนเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานและต้องแก้ไขตามที่คณาจารย์นิเทศและผู้นิเทศงานแนะนำให้เรียบร้อย

1.6.4.4 นักศึกษาต้องส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ให้สถานศึกษาและสถานประกอบการ

1.6.4.5 คุณภาพรายงานทางวิชาการ รายงานสหกิจศึกษาต้องมีมาตรฐาน
เช่นเดียวกับรายงานทางวิชาการทั่วไป

1.6.4.6 การร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักศึกษา นักศึกษาต้องนำเสนอผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในการสัมมนาสหกิจศึกษาระหว่างคณาจารย์นิเทศ นักศึกษาสหกิจศึกษา และนักศึกษาของแต่ละภาควิชา หลังกลับจากปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

1.6.5 มาตรฐานการวัดและประเมินผล

1.6.5.1 กระบวนการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาก่อนไปสหกิจศึกษา

- 1) เวลาเข้ารับการอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
- 2) ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด เช่น การสอบ การทำรายงาน

1.6.5.2 การดำเนินงาน

1) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรมไม่ต่ำกว่าดี (ดีเยี่ยม ดีมาก ดีพอใช้ ต้องปรับปรุง)

2) การอบรมมีเนื้อหาที่จำเป็นต่อการพัฒนาทักษะอาชีพ

1.6.5.3 กระบวนการจัดหางานที่มีลักษณะเป็นโครงการหรืองานประจำที่เน้นประสบการณ์การทำงาน

1) จำนวนงานพอเพียงกับจำนวนนักศึกษา

2) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสถานประกอบการไม่ต่ำกว่าดี (ดีเยี่ยม ดีมาก ดีพอใช้ ต้องปรับปรุง)

1.6.5.4 กระบวนการรับรองคุณภาพงาน

1) คณาจารย์ประจำคณะฯพิจารณารับรองงานก่อนให้นักศึกษาเลือก

2) คณาจารย์ประเมินคุณค่าทางวิชาการของงานไม่ต่ำกว่าดี (ดีเยี่ยม ดีมาก ดีพอใช้ ต้องปรับปรุง)

3) งานที่นักศึกษาทำมีประโยชน์ต่อสถานประกอบการ

1.6.5.5 กระบวนการคัดเลือกและการจับคู่ระหว่างนักศึกษาสหกิจศึกษากับสถานประกอบการ

1) นักศึกษาเลือกสถานประกอบการด้วยความสมัครใจ

2) สถานประกอบการมีโอกาสคัดเลือกนักศึกษา

3) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกระบวนการคัดเลือกไม่ต่ำกว่าดี (ดีเยี่ยม ดีมาก ดีพอใช้ ต้องปรับปรุง)

4) ความพึงพอใจของสถานประกอบการต่อกระบวนการคัดเลือกไม่ต่ำกว่าดี (ดีเยี่ยม ดีมาก ดีพอใช้ ต้องปรับปรุง)

5) เมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา สถานศึกษาต้องประเมินความพร้อมของสถานประกอบการ

1.6.5.6 กระบวนการนิเทศงานสหกิจศึกษา

1) นักศึกษา :

- 1.1) ความรู้ ความสามารถทางวิชาการ และการประยุกต์ใช้
- 1.2) การปรับตัว และปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของสถานประกอบการ
- 1.3) ความก้าวหน้าของงานเป็นไปตามแผน
- 1.4) การสื่อสาร และการนำเสนอผลงาน
- 1.5) ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการทำงานด้วยตนเอง
- 1.6) ต้องเป็นส่วนหนึ่งของการวัดและประเมินผลรายวิชาสหกิจศึกษา

2) การดำเนินงาน

- 2.1) ระยะเวลาที่คณาจารย์นิเทศได้รับเอกสารประกอบการนิเทศงาน
- 2.2) มีการติดตามการนิเทศงาน
- 2.3) สถานประกอบการประเมินการติดต่อประสานงานการนิเทศงาน
- 2.4) คุณภาพการนิเทศงานของคณาจารย์นิเทศ
- 2.5) เวลาที่คณาจารย์นิเทศใช้เพียงพอตามความจำเป็นของนักศึกษา
- 2.6) การนิเทศงานของคณาจารย์นิเทศมีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานสหกิจ

ศึกษาของนักศึกษา

- 2.7) การนิเทศงานของคณาจารย์นิเทศมีประโยชน์ต่อสถานประกอบการ

1.6.5.7 กระบวนการจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1) นักศึกษา

1.1) คุณภาพของการนำเสนอผลงาน ความรู้ทางวิชาการ ทักษะการนำเสนอ การตอบคำถาม

- 1.2) ต้องเป็นส่วนหนึ่งของการวัดและประเมินผลรายวิชาสหกิจศึกษา

2) การดำเนินงาน ร้อยละของคณาจารย์และนักศึกษาในคณะฯที่เข้าร่วมการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1.6.5.8 กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

1) นักศึกษา

1.1) ต้องได้รับการประเมินผลการปฏิบัติงานจากความสามารถในการทำงาน โดยคณะและมหาวิทยาลัยต้องชี้แจงรายละเอียด และเกณฑ์ให้นักศึกษาทราบ

1.2) ต้องมีส่วนการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานประกอบการไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

1.3) ผู้นิเทศงานควรให้ความคิดเห็นต่อจุดเด่นและข้อควรปรับปรุงของนักศึกษา

1.4) นักศึกษาควรประเมินพัฒนาการของตนเอง (ไม่เป็นส่วนหนึ่งของระบบการวัดและประเมินผลของรายวิชาสหกิจศึกษา)

2) การดำเนินงาน

2.1) คณาจารย์นิเทศต้องแจ้งข้อมูลการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบ

2.2) สถานประกอบการประเมินการประสานงานกับมหาวิทยาลัยในภาพรวม

1.6.6 มาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ

1.6.6.1 มาตรฐานของสถานประกอบการ

1) มีนโยบายสนับสนุนการดำเนินงานสหกิจศึกษา

2) ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษา

3) บุคลากรที่เกี่ยวข้องตระหนักรู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ตลอดจนประโยชน์ที่สถานประกอบการจะได้รับในการดำเนินงานสหกิจศึกษา

1.6.6.2 การจัดบุคลากร

1) จัดให้บุคลากรของสถานประกอบการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ประสานงานด้านสหกิจศึกษา

2) มีผู้นิเทศงานที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษา

1.6.6.3 การจัดงบประมาณและทรัพยากร

1) มีค่าตอบแทนและสวัสดิการในอัตราที่เหมาะสมตามความจำเป็นของลักษณะงาน

2) มีอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานของนักศึกษา

3) มีความปลอดภัยต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษา

1.6.6.4 การเสนองานสหกิจศึกษาแก่มหาวิทยาลัย

มีการเสนองานสหกิจศึกษาแก่มหาวิทยาลัยอย่างน้อยหนึ่งภาคการศึกษา ก่อนที่นักศึกษาจะไปปฏิบัติงาน

1.6.6.5 การคัดเลือกนักศึกษาเข้าปฏิบัติงาน

- 1) มีกระบวนการและเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษาเข้าปฏิบัติงาน
- 2) มีการปฐมนิเทศ สอนงาน และจัดให้นักศึกษาได้เห็นภาพรวมการดำเนินงานของสถานประกอบการ ตลอดจนกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ

1.6.6.6 การจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาในระหว่างการปฏิบัติงาน

- 1) นักศึกษาได้ปฏิบัติงานเต็มเวลาเสมือนเป็นพนักงานชั่วคราวของสถานประกอบการ
- 2) มีการกำหนดภาระงาน หรือ หัวข้อโครงการที่ตรงกับวิชาชีพและเน้นประสบการณ์การทำงาน

1.6.7 มาตรฐานผู้นิเทศงานสหกิจศึกษา

1.6.7.1 มาตรฐานผู้นิเทศงาน

- 1) เป็นผู้มีความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาชีพเดียวกับนักศึกษาหรือใกล้เคียง หรือเป็นผู้มีความชำนาญในสาขาวิชาชีพเดียวกับนักศึกษา
- 2) มีการให้คำปรึกษา ติดตาม แนะนำการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาและประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ภายในสถานประกอบการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
- 3) ตรวจสอบรายงานและให้ข้อเสนอแนะในการเขียนรายงานสหกิจศึกษา
- 4) ประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อสถานศึกษา และองค์กรของตนเอง

1.6.8 มาตรฐานการวัดและการประเมินผล

1.6.8.1 มีกระบวนการการตรวจสอบลักษณะงานและคุณภาพงานให้สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพของนักศึกษา และเป็นประโยชน์กับสถานประกอบการ

1.6.8.2 มีกระบวนการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักศึกษา

1.6.8.3 มีกระบวนการให้คำปรึกษาทางวิชาการ วิชาชีพ และให้คำแนะนำในการปรับตัวให้เข้ากับการปฏิบัติงาน

1.6.8.4 มีกระบวนการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา

1.7.8.5 มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1.7 หลักสูตรสหกิจศึกษาในต่างประเทศ

1.7.1 สหรัฐอเมริกา จุดเริ่มต้นของแนวคิดสหกิจศึกษาเกิดจากแนวคิดของ Herman Schneider แห่งมหาวิทยาลัย Cincinnati ในปี ค.ศ. 1906 หรือเรียกแนวคิดนี้ว่า “แผนงานซินซินเนติ” เพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับทักษะวิชาชีพมีประสิทธิภาพ ควรมีการฝึกปฏิบัติเพื่อใหญ่เรียนเกิดความเข้าใจและความชำนาญในทักษะวิชาชีพ Schneider ได้แบ่งนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ออกเป็น 2 กลุ่ม ในแต่ละสัปดาห์นักศึกษาในกลุ่มหนึ่งเรียนในมหาวิทยาลัยและอีกกลุ่มหนึ่งไปปฏิบัติงานด้านวิศวกรรมที่โรงงานในท้องถิ่นในลักษณะการจ้างงาน เขาพบว่า การสลับการเรียนกับการทำงานทำให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจในการเรียนในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น ได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะใหม่ ๆ ทำให้มีความมั่นใจในการเลือกอาชีพ มีศักยภาพในการทำงาน ต่อมาปี ค.ศ. 1909 มหาวิทยาลัย Northeastern ได้นำแนวคิดนี้มาใช้ในหลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์เช่นกัน ปี ค.ศ. 1921 มหาวิทยาลัย Antioch ได้นำไปใช้กับสาขาศิลปศาสตร์ทั้งสถาบันเพื่อเตรียมความพร้อมนักศึกษาเข้าสู่โลกอาชีพ ปี ค.ศ. 1962 จึงเกิดกองทุนสนับสนุนสหกิจศึกษาขึ้น และปี ค.ศ. 1965 กฎหมายอุดมศึกษาได้ให้ทุนแก่สถาบันที่พัฒนาโปรแกรมสหกิจศึกษา ทำให้สหกิจศึกษาขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทั้งในสายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสังคมศาสตร์อย่างไรก็ตามการดำเนินการสหกิจศึกษายังเกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น การจัดหางานที่เหมาะสม การถูกต่อต้านจากสหภาพแรงงานและคณาจารย์ความถดถอยทางเศรษฐกิจ การหารูปแบบที่เหมาะสม และระยะเวลาการปฏิบัติงานที่มีแนวโน้มมากขึ้นตั้งแต่ 2, 4, 6, 10, 12, และ 16 สัปดาห์หรือ 1 ภาคการศึกษา เป็น 6 เดือน หรือ 1 ปี แต่การสร้างประสบการณ์วิชาชีพในรูปแบบ สหกิจศึกษายังดำเนินการเรื่อยมาจนถึงทุกวันนี้รวมทั้งแพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวาง

1.7.2 แคนาดา มีการสร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือเรียกว่า “การศึกษาแบบสหกิจศึกษา” เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกที่มหาวิทยาลัย Waterloo ในปี ค.ศ. 1957 ในสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์และมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จนในปี ค.ศ. 1985 มีนักศึกษาเข้าร่วมถึงประมาณ 20,000 คน โดยหนึ่งในสามเป็นสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์และมีระยะเวลาการปฏิบัติงานตั้งแต่ 1 ภาค (16 สัปดาห์) 2 ภาค หรือ 3 ภาคการทำงานในหนึ่งปีแคนาดาไม่มีรูปแบบสหกิจศึกษาตายตัว ส่วนใหญ่จะมีภาคการศึกษาในชั้นเรียนมากกว่าภาคการทำงาน (Thin Sandwich) มีทั้งแบบสลับ (Alternating Pattern) ภาคการศึกษากับภาคการทำงาน และแบบคู่ขนาน (Parallel Pattern) ที่เรียนและทำงานในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้หลักสูตรสหกิจศึกษายังมีระยะเวลาใน

การศึกษานานกว่าหลักสูตรปกติในเบื้องต้น แคนาดามีปัญหาในการดำเนินงานสหกิจศึกษาอยู่บางในเรื่องความรู้ความเข้าใจในสหกิจศึกษา สภาพทางภูมิศาสตร์ยังเป็นอุปสรรคในการหางาน และต้นทุนการศึกษาที่มากกว่าหลักสูตรปกติร้อยละ 10 ปัจจุบันการจัดการศึกษาสหกิจศึกษาในแคนาดาประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก มหาวิทยาลัย Waterloo ได้ชื่อว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่เด่นทางด้านสหกิจศึกษาของโลกแห่งหนึ่ง

1.7.3 อังกฤษ มีการสร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือ เรียกว่า “หลักสูตรแซนด์วิช” (Sandwich Course) ได้เริ่มต้นครั้งแรกในป.ศ. 1903 ที่วิทยาลัยเทคนิค Sunderland ในสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์มีทั้งปฏิบัติงาน 1 ปีและเรียน 3 ปี (หลังจากการศึกษาในชั้นปีที่ 2) แบ่งการปฏิบัติงานเป็น 2 ถึง 5 ช่วง มีช่วงเวลาที่แตกต่างกันตลอดหลักสูตร ทั้งควบคุมการปฏิบัติงานโดยสถานศึกษา (College-base, University-base) และอุตสาหกรรม (Industry-base) อาจารย์ผู้สอนจะทำหน้าที่ในการจัดหางาน แนะนำและประเมินผล การปฏิบัติงาน ซึ่งแตกต่างจากสหรัฐอเมริกาและแคนาดา ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานในช่วงแรกเกิดจากทัศนคติขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตที่ว่าการเรียนรู้อยู่ที่มหาวิทยาลัยแต่การฝึกทักษะอาชีพอยู่ที่ศูนย์ฝึกอาชีพหรือองค์กรผู้ใช้บัณฑิตแม้ว่าจะเห็นพ้องว่าการฝึกอาชีพมีความจำเป็นแต่ไม่ได้ให้ความร่วมมือกับภาครัฐมากนักแต่ในปัจจุบันองค์กรผู้ใช้บัณฑิตในประเทศอังกฤษให้การยอมรับมหาวิทยาลัยที่จัดหลักสูตรสหกิจศึกษา โดยเฉพาะความสามารถของนักศึกษาเกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาโดยนำความรู้ภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติอย่างได้ผลการสื่อสารการนำเสนอการใช้สารสนเทศความสามารถในการทำงานเป็นทีม ความรับผิดชอบและทำให้ได้รับการจ้างงานต่อเนื่องหลังจากสำเร็จการศึกษา

1.7.4 เยอรมัน มีการสร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือ 3 รูปแบบคือ (1) โปรแกรม Fachhochschulen เกิดขึ้นในป.ศ. 1970-71 เพื่อสร้างความใกล้ชิดระหว่างอุตสาหกรรมกับสถาบันอุดมศึกษาและสมาคมวิชาชีพ เป็นการเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติโปรแกรมนี้มีหลายรูปแบบขึ้นกับสถาบันอุดมศึกษาและหลักสูตร โดยรัฐบาลสนับสนุนทุนให้แก่นักศึกษาที่ได้อาตบแทนค่าหรือไม่ได้เลย ส่วนใหญ่ใช้เวลาการศึกษาตามหลักสูตร 4 ปี

การศึกษาแบบทวิภาค ใช้เวลาปฏิบัติงานในภาคอุตสาหกรรม 2 ภาคการศึกษา (2) โปรแกรม Berufsakademie เกิดขึ้นในป.ศ. 1974 ที่สถาบัน Berufsakademie -Baden เป็นการผสมผสาน

ภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติงานจริงแบบทวิภาคีที่มากกว่าแบบแรก ใช้ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตร 3 ปี(3) โปรแกรม Gesamthochschulen เป็นการฝึกงานในมหาวิทยาลัย 2 ภาคการศึกษาแทนการไปปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งแตกต่างจากสองแบบแรกในปัจจุบันโปรแกรม Berufsakademie ยังคงได้รับความนิยม มีทั้งการไปปฏิบัติงานแบบสลับวันเรียนในชั้นเรียนและวันทำงานในแต่ละสัปดาห์และแบบต่อเนื่องในหลักสูตรเดียวกัน งานที่ปฏิบัติในองค์กรผู้ให้บัณฑิตต้องเป็นงานวิจัยและพัฒนา หรือโครงการ

1.7.5 ออสเตรเลีย มีการสร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือเรียกว่า “การศึกษาแบบแซนด์วิช” (Sandwich Education) เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในป.ศ. 1962-63 ที่สถาบันเทคโนโลยีFootscray และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี Swinburne มี 2 รูปแบบ คือ แซนด์วิชแบบบาง(Thin Sandwiches) มีภาคการศึกษา 7 ภาคและภาคการทำงาน 2 ภาคและแซนด์วิชแบบหนาหลายชั้น(Thick Sandwiches) มีภาคการศึกษา 7 ภาคและภาคการทำงาน 6 ภาค มีทั้งนักศึกษาไปศึกษางานและเป็นลูกจ้างในอุตสาหกรรม ปัญหาที่พบในการดำเนินงานสหกิจศึกษาในประเทศออสเตรเลียมีเพียงเรื่องเหตุผลและปรัชญาที่หลากหลายตามสาขาวิชาต่าง ๆ ในปัจจุบันยังคงมีทั้งแบบสลับภาคการศึกษากับภาคการทำงานและแบบทำงานต่อเนื่อง โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี Swinburne ยังคงความเป็นผู้นำทางสหกิจศึกษาหากพิจารณาผลการจัดอันดับของ Department of Education, Science and Training : DESTของออสเตรเลียใน ป.ศ. 2004 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี Swinburne ได้อันดับที่ 1 ในเรื่องการพัฒนาGeneric Skills ให้กับนักศึกษาซึ่งเป็นทักษะในการดำเนินชีวิตและการทำงาน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ในกระบวนการดำเนินงานวิจัยเรื่องการพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการศึกษาสภาพการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งได้จากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมของผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังกล่าว โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมสามารถสรุปได้ดังนี้ (อ้างถึงใน ยุทธพงษ์ เข้าประมงค์ , 2555, หน้า 7-18)

2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

คาสเปอร์สัน และเบรทแบงก์ (Kasperson & Breitbank, 1974 อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546, หน้า 19) ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนทำตนเป็นผู้สร้างสรรค์กิจกรรมในกระบวนการพัฒนาซึ่งจะบังเกิดผล คือ สามารถแสดงบทบาทที่สร้างสรรค์ได้ และผลของกิจกรรมจะต้องย้อนกลับมาสู่พวกเขาเอง United Nations Research 8 Institute of Social Development (UNRISD) ระบุความหมายว่าเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่อง 1. การตัดสินใจ 2. การเข้าร่วมกิจกรรม 3. การร่วมรับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมที่เกิดจากกิจกรรมนั้น ๆ

สหประชาชาติ (United Nations, 1981, p. 11) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม (Participation) ไว้ว่า

1. การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา
2. การเข้ามีส่วนร่วมให้เกิดการพัฒนา
3. การเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในเรื่องพัฒนา

ลิส (Lisk, 1985 อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎาวรางกุล, 2550, หน้า 24) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีความสัมพันธ์กับแนวคิดของการเชื่อใจ และการยอมรับตนเองเพื่อที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากระดับความพึงพอใจ ระดับความไว้วางใจและต้องครอบคลุมทัศนคติ ความคาดหวังและกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน

เฮต แฟร์ไชลด์ และคณะ (Fairchild, et. al., 1964 อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546, หน้า 19) ได้ให้ความหมายของคำว่าความร่วมมือไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกันหรือการเข้ามามีส่วนติดต่อสัมพันธ์กันและอาจหมายถึงสถานการณ์ทางสังคมด้วยก็ได้

วิลเลียม (Erwin, 1976 อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎาวรางกุล, 2550, หน้า 24) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเองเน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันกับประชาชนใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนแก่ไขร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

อาภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง (2522, หน้า 19) ได้อธิบายเรื่องความร่วมมือของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางการเปลี่ยนแปลงและความเห็นพ้องต้องกันจะต้องมีมากจนเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อปฏิบัติ กล่าวคือ จะต้องเป็นความเห็นพ้องต้องกัน จะต้องมีมากจนเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติการนั้น ๆ เหตุผลเบื้องต้นของการที่มีคนมารวมกันได้ ควรจะต้องมีการตระหนักว่าปฏิบัติการทั้งหมด หรือการกระทำทั้งหมดที่ทำโดยกลุ่มหรือทำในนามกลุ่มนั้นกระทำผ่านองค์กร (Organization) ดังนั้น องค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลง

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนว่าหมายถึง กระบวนการรัฐ การท ากการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิและองค์กรอาสาสมัครรูปต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกัน ให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528, หน้า 5) ได้นิยามความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องโดยการใช้ความพยายามหรือทรัพยากรในส่วนของตนต่อกิจกรรมซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาชุมชน โดยการมีส่วนร่วมต้องมีองค์ประกอบดังนี้

1. ประชาชนเข้าเกี่ยวข้องในกิจกรรมการพัฒนา
2. ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถแรงงานหรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงินและวัสดุในกิจกรรมพัฒนา

วรรณิการ์ ภูมิวงศ์พิทักษ์ (2540, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ให้ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นผู้ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงาน โดยการร่วมคิด ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมในการติดตามประเมินผล

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527, หน้า 2) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริงน่าจะหมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคมและได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแบ่งออกในรูปของการตัดสินใจในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง

มรกต ศรีรัตน (2535 อ้างถึงใน ณรงค์ วารีชล, 2551, หน้า 5) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมหมายถึงการเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ และอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นทำให้เกิดการร่วมรับผิดชอบกับกลุ่ม

พีรพล ไชยพงศ์ (2539, หน้า 8) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่รัฐส่งเสริม ชักนำสนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชน ทั้งในส่วนบุคคล กลุ่มชน ชุมรรมสมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

กลุ่มสังคมศาสตร์สาธารณสุข (2525, หน้า 21 อ้างถึงใน ขนิษฐา ศรีนนท์, 2544, หน้า 35) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่าการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การสร้างประชาธิปไตย คืออำนาจแห่งการกำหนดการพัฒนาให้แก่ประชาชน ในกระบวนการนี้อย่างน้อยที่สุดประชาชนต้องมีการกำหนด วางแผนและดำเนินการในเรื่องทั้งปวงอันมีผลต่อการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่และอนาคตของพวกเขาซึ่งจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อประชาชนได้อำนาจ ได้ทรัพยากรของพวกเขากลับคืนมา และนั่นย่อมหมายถึง กระบวนการทางประชาธิปไตยและการปกครองตนเอง

วิลเลียม (William, 1980 อ้างถึงใน ธนวัฒน์ คำภีลานนท์, 2550, หน้า 9) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางสังคมด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์ (Group Situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้ (Contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น ทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม รับผิดชอบกับกลุ่มสรุปจากความหมายของการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า “การมีส่วนร่วม” หมายถึง การที่ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีแนวคิดหรือจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันเข้ามาดำเนินการนั้นให้แล้วเสร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดแล้วรับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (The Theory of Social Action) ของ เยาวมาลย์ จ้อยจุฬี (2542, หน้า 15 -16) ได้อธิบายถึงการกระทำทางของมนุษย์ (Action of Human) ในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้ทางสังคมทั่วไป กล่าวคือ การกระทำใด ๆ ของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับความสนใจและระบบค่านิยมของบุคคล

1. บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality)
2. ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (Social System)
3. วัฒนธรรม (Culture) ในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่และวัฒนธรรมนี้จะเป็นตัวกำหนด

เกี่ยวกับความคิด ความเชื่อถือ (Idea of Believes) ความสนใจ (Primary of Interest) และระบบค่านิยมของบุคคล (Ystem of Value Orientation)

จางง อติวัฒนสิทธิ์ (2532, หน้า 60 - 63) ได้ศึกษาเรื่องการกระทำของมนุษย์ (Human Action) โดยให้กำหนดความการกระทำว่าเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งที่เป็นแบบเปิดและลึกลับ ซึ่งบุคคลผู้ทำกำหนดให้มีความหมายเป็นส่วนตัว ความเข้าใจในระบบความหมายเกิดขึ้นได้ 2 ประการ กล่าวคือ

1. ความหมายส่วนตัวจากการกระทำของบุคคลหนึ่งสามารถเข้าใจได้จากการสังเกตโดยตรง
2. มีการเข้าใจสิ่งเร้า เราสามารถแสดงความรู้สึกออกมาด้วยตัวเราเองในการให้เหตุผล ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของผู้นำหรือถ้าการกระทำของบุคคลไม่มีเหตุผลแล้วอาจจะเข้าในส่วนประกอบแห่งอารมณ์ที่มีการกระทำเกิดขึ้น โดยอาศัยการเข้าไปมีส่วนร่วมที่มีความเห็นอกเห็นใจต่อมนุษย์ ผู้สังเกตไม่จำเป็น ต้องเห็นด้วยกับแนวทฤษฎีหรือจุดมุ่งหมายขั้นสูงสุดหรือค่านิยมของผู้นำ แต่โดยสติปัญญา

แล้วเราอาจเข้าใจสถานการณ์และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง อีกนัยหนึ่งการกระทำบางอย่างเกิดขึ้นจากแรงกระตุ้นสามารถถือได้ว่าการอธิบายที่แท้จริงของการกระทำเพราะแรงกระตุ้นจะมีอยู่ในส่วนลึกของจิตใจผู้กระทำและสำหรับผู้สังเกตนั้น แรงกระตุ้นเป็นพื้นฐานที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาพฤติกรรมและเวเบอร์ได้กล่าวว่า การกระทำทางสังคม 4 ชั้น คือ

2.1 การกระทำที่มีเหตุผลเป็นการกระทำที่ใช้วิธีการอันเหมาะสมในอันที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่เลือกไว้อย่างมีเหตุผล การกระทำดังกล่าวมุ่งไปในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม

2.2 การกระทำที่เกี่ยวกับค่านิยม เป็นการกระทำเช่นนี้มุ่งไปในด้านจริยธรรมและศีลธรรมอย่างอื่น เพื่อดำรงไว้ซึ่งความเป็นระเบียบในชีวิตทางสังคม

2.3 การกระทำตามประเพณี เป็นการกระทำที่ไม่เปลี่ยนแปลง โดยยึดแบบอย่างที่ทำกันมาในอดีตเป็นหลัก พฤติกรรมการกระทำตามประเพณี ที่ไม่คำนึงถึงเหตุผลลักษณะและรูปแบบของการมีส่วนร่วม

แอนด์รูว์ และสตีเฟล (Andrew & Stiefel, 1980 อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546, หน้า 19) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในชั้นปฏิบัติการ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

อิระวัชร์ จันทระประเสริฐ (2541 อ้างถึงใน ณรงค์ วารีชล, 2551, หน้า 6) กล่าวไว้คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะตัวบุคคล ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มขบวนการ ที่มุ่งสร้างพื้นฐานอำนาจจากการสร้างกลุ่มและโครงสร้างภายในหน่วยงาน

3. การมีส่วนร่วมในลักษณะโครงการ ให้ความสำคัญที่การจัดโครงการอันก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่ดี เน้นกลุ่มเป้าหมาย การถ่ายทอดระบบเทคนิค ความรู้ การกระจายอำนาจสู่ประชาชน

4. การมีส่วนร่วมในลักษณะสถาบัน ให้ความสำคัญในแง่ของการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสถาบัน มีการถ่ายทอดหรือขยายโครงการสร้างอำนาจของกลุ่ม ผลประโยชน์และชนชั้นทางสังคม

5. การมีส่วนร่วมในลักษณะนโยบาย เน้นเรื่องหลักการยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชน และผู้เสียเปรียบในสังคม และนำมากำหนดนโยบายและแผนงานระดับชาติ

สุธี ศรสุวรรณค์ (2538, หน้า 37 -38) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 10 แบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ประกอบการ
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์

แชพิน (Chapinอ้างถึงใน ยุพิน ระพีพันธุ์, 2544, หน้า 21) ได้ทำการศึกษาแบบของการมีส่วนร่วมและแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์(Cohen & Uphoff, 1977 อ้างถึงใน ธนวัฒน์ คำภีลานนท์, 2550, หน้า 21 -22) ได้อธิบายและวิเคราะห์รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจและตัดสินใจลงมือปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบไปด้วยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการประสานขอความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ทางด้านต่าง ๆ ประกอบไปด้วยผลประโยชน์ทางด้านวัสดุ ผลประโยชน์ทางสังคมและผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เกี่ยวกับการควบคุมและการตรวจสอบการดำเนินงานกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

2.2 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ (2528, หน้า 94 อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546, หน้า 20) ได้ให้ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และพิจารณาแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไข และวางแผนหรือโครงการแก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติการแก้ไขปัญหตามแผนและโครงการที่วางไว้
4. การรับประโยชน์จากโครงการ
5. การประเมินผลโครงการ

ฉ้อวัน วุฒิกรรมรักษา (2526, หน้า 16) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นกำหนดความต้องการ
2. ขั้นวางแผนดำเนินการ
3. ขั้นตัดสินใจ
4. ขั้นดำเนินการ
5. ขั้นติดตามผลงาน

นอกจากนี้ ยังได้แบ่งลักษณะการเข้าร่วมไว้อีก เป็นการร่วมประชุม ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมออกแรง ร่วมออกเงิน วัสดุ อุปกรณ์ ร่วมเป็นกรรมการ

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527, หน้า 10) ได้แบ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

จอห์น และอัฟฮอฟ (Jonh & Uphoff, 1980 อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546, หน้า 21) ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (ว่าควรทำอะไร)
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารและการประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ติน ปรัชญาพหุทธิ (2542, หน้า 50) กล่าวว่า ทฤษฎีพัฒนาองค์การ (Organization Development) หรือโอดี (OD) มีวัตถุประสงค์ทั่ว ๆ ไปเพื่อที่จะเพิ่มความสามารถขององค์การในการแก้ไขปัญหาที่เป็นอยู่ โดยเน้นการปรับปรุงและปรับพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ เน้นการร่วมแรงร่วมใจ ซึ่งการพัฒนาองค์การ มีขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ

1. ค้นหาสาเหตุของปัญหา (Diagnostic)
2. ขึ้นวางแผนการดำเนินงาน (Action -Planning)
3. การปฏิบัติการให้เป็นไปตามกลยุทธ์ที่วางไว้ (Implementing)
4. ขึ้นประเมินผล (Evaluating)

2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

รีตเตอร์ (Reeder, 1963 อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎาวรางกุล, 2550, หน้า 26) ได้สรุปปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการรักษาการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 11 ประการ ดังนี้

1. การปฏิบัติตนให้สอดคล้องตามความเชื่อถือพื้นฐาน กล่าวคือ บุคคลและกลุ่มบุคคลเหมือนจะเลือกแบบวิถีการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตนเอง
2. มาตรฐานคุณค่า บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของตนเอง
3. เป้าหมาย บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะส่งเสริมป้องกันและรักษาเป้าหมายตน
4. ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา พฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลบางครั้งมีรากฐานมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา

5. ความคาดหวัง บุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติตามแบบที่ตนคาดหวังว่าจะต้อง
ประพฤติในสถานการณ์เช่นนั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วยเช่นกัน

6. การมองแต่ตนเอง บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งคิดว่าตนเองสมควรกระทำ
เช่นนั้น

7. การบีบบังคับ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้สึคิดว่าตนถูกบังคับให้ทำ

8. นิสัยและประเพณี บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเรามีนิสัยชอบกระทำอยู่
ในสถานการณ์นั้น ๆ

9. โอกาส บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติของสังคม
โดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาส ซึ่งโครงการของสังคมเอื้ออำนวยเข้ามา
มีส่วนร่วมกันในการกระทำเช่นนั้นเท่าที่พวกเขาได้รับรู้

10. ความสามารถ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมกันในกิจกรรมบางอย่างที่
ตนเห็นว่าสามารถทำในสิ่งที่ต้องการให้เขาทำในสถานการณ์เช่นนั้น

11. การสนับสนุน บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขารู้สึกว่าเขาได้รับการสนับสนุนที่
ดีพอให้กระทำการเช่นนั้น

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization อ้างถึงใน ยุพิน ระพิพันธุ์, 2544, หน้า
21 -22) เสนอปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจจากสภาพความเป็นจริงชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งทั้ง
ในแง่การร่วมแรง ร่วมทรัพยากร หรืออื่น ๆ นั้น มีเหตุผลอยู่ 2 ประการ คือ

1.1 การมองเห็นว่าตนจะได้ประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือเป็นเรื่องการ
กระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

1.2 การได้รับคำบอกกล่าวหรือชักชวนจากเพื่อนบ้านให้เข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็น
ตัวนำ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

2. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวชนบทเป็นจำนวนมาก
จะเห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาแต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้
เนื่องจากไม่เห็นช่องทางของการมีส่วนร่วม หรือเข้าร่วมแล้วก็ไม่ได้รับดังที่คาดคิดเอาไว้ เนื่องจากการ
เข้ามามีส่วนร่วมนั้นมิได้จัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ ลักษณะการทำงาน

กฎระเบียบ แบบแผน เป็นต้น ดังนั้นปัจจัยพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมจึงควรมีลักษณะ

2.1 เปิดโอกาสให้ทุกคนและทุกกลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยมีตัวแทนก็ได้

2.2 ควรมีกำหนดเวลาที่แน่ชัด เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้

2.3 กำหนดลักษณะกิจกรรมที่แน่นอน

3. ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมาในกิจกรรมหนึ่ง ๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วยและมีโอกาสเข้าร่วม แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมาย วิธีการหรือผลประโยชน์ของกิจกรรม เพราะสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527, หน้า 183) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่

1. ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างโบสถ์วิหาร

2. ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศ ตำแหน่ง ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีศรัทธาหรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ เช่น ผู้ใหญ่ออกปากขอแรง ผู้น้อยก็ช่วยแรง

3. อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่าง ๆ เช่น บังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส ฯลฯ

พัทธา สายหู (2529, หน้า 246) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีความสำคัญและส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ได้ดำเนินการอยู่ในชุมชน ซึ่งความสำเร็จของโครงการพัฒนาชุมชนขึ้นอยู่กับ ปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่เป็นลักษณะของโครงการ เช่น โครงการที่ประชาชนต้องการ

2. ปัจจัยที่มีลักษณะของชาวบ้านเอง เช่น ขยันขันแข็ง สามัคคี มีผู้นำดี

3. ปัจจัยที่มาจากทางราชการ เช่น ถือเป็นโครงการสำคัญ มีงบประมาณเหลือเพียงพอ มีเจ้าหน้าที่วิชาการสนับสนุน

4. ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบ เช่น การคมนาคมสะดวก วัสดุพร้อม เป็นต้น

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528, หน้า 170) ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญซึ่งผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชนบท ดังนี้

1. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและความปลอดภัย
2. ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะผู้นำ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
3. ปัจจัยที่เป็นรางวัลตอบแทนได้แก่ ค่าตอบแทนแรงงาน เงินปันผลจากสหกรณ์ออมทรัพย์
4. ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความคาดหวังในประโยชน์ส่วนร่วม ความรู้สึกเกรงใจไม่กล้าปฏิเสธเมื่อถูกชักชวน หรือความรู้สึกว่าเป็นพันธะที่ต้องเข้าร่วม เพื่อให้เกิดความสามัคคี

นิวสตรอม (Newstorm, 1993 อ้างถึงใน ณรงค์ วารีชล, 2551, หน้า 10) พบว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม คือ

1. ลักษณะขององค์กร โครงสร้างขององค์กร วัฒนธรรมขององค์กร หากองค์กรมีโครงสร้างใหญ่ ขั้นตอนการปฏิบัติมาก เช่น ระบบราชการ จะเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมได้
2. นโยบายขององค์กรที่ขาดความชัดเจน จะทำให้บุคลากรไม่แน่ใจเป้าหมาย แนวทางการปฏิบัติ จึงเกิดความลังเลที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม
3. ภาวะผู้นำ ซึ่งถ้าหากว่าผู้นำเชื่อว่าผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ไม่มีศักยภาพ ไม่มีความก้าวหน้า ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน งานจะสำเร็จได้ต้องควบคุม ภาวะผู้นำประเภทนี้จะเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมได้
4. ลักษณะงาน ซึ่งหากว่างานที่สามารถทำสำเร็จได้ด้วยตัวเอง เช่น งานในห้องทดลอง ลักษณะงานเช่นนี้จะทำให้บุคลากรไม่เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม
5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ระดับการศึกษา วิชาชีพ โดยถ้าหากบุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่สูงอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบมาก ก็จะแสวงหาการมีส่วนร่วมมากกว่าบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า และหน้าที่ความรับผิดชอบที่น้อยกว่าด้วย

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1980 อ้างถึงใน ณรงค์ วารีชล, 2551, หน้า 9) กล่าวว่าปัจจัยหลายอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพสมรส
4. ระดับการศึกษา
5. อาชีพ

6. รายได้
7. ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น
8. สถานภาพการทำงาน

อรพรรณ ภมรสวรรณ (2544) กล่าวว่าการศึกษาที่ประชาชนในชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาใด ๆ มากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ทั้งปัจจัยภายนอกชุมชนและปัจจัยภายในชุมชน เช่น แบบแผนการดำเนินชีวิต ความรู้และทัศนคติต่อกิจกรรมนั้น ๆ การมีโอกาและการได้รับการสนับสนุนจากภายนอกนโยบายการพัฒนาของรัฐ บทบาทของทางราชการต่อการพัฒนาโครงสร้างทางการเมืองและสังคม เป็นต้น

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยในประเด็นของขั้นตอนการวิจัยที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสม รวมถึงศึกษาลักษณะของการจัดการสหกิจศึกษาที่ผู้วิจัยอื่น ๆ ได้พัฒนาขึ้นซึ่งผ่านการทดลองใช้ในแต่ละมหาวิทยาลัยที่มีความแตกต่างกันในแต่ละบริบทของมหาวิทยาลัย รวมถึงการตรวจสอบความสอดคล้องของผลการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการ กับแนวทางการวิจัยในงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้คือ

อัจฉราพร โชติพิฤกษ์.(2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีปทุม และพัฒนาแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีปทุม การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ทั้งจากแหล่งเอกสารสิ่งพิมพ์และแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม โดยสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านสหกิจศึกษาจำนวน 17 คน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) และขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุมไปปฏิบัติ โดยสำรวจความคิดเห็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม จำนวน 50 ท่าน

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม ควรครอบคลุมองค์ประกอบของกระบวนการสหกิจศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการหลักสูตรสหกิจศึกษา 7 ข้อ ด้านการจัดหน่วยงานสหกิจศึกษา 27 ข้อ ด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา 36 ข้อ และด้านการจัดบริการอื่นๆ ที่ต่อเนื่องจากสหกิจศึกษา 6 ข้อ ซึ่งจากการนำไปตรวจสอบความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติโดยพิจารณาค่าเฉลี่ย (Mean) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ไม่เกิน 1.00 และการทดสอบโดยใช้ T-test แบบ One Sample เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พบว่ารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุมโดยรวมแต่ละด้านและแต่ละข้อมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรุตม์ วรรณะเอี่ยมพิกุล. (2556). ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบสหกิจศึกษาสาขาอุตสาหกรรมบริการสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบสหกิจศึกษาสาขาอุตสาหกรรมบริการสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา สาขาอุตสาหกรรมบริการในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในรูปแบบสหกิจศึกษา ที่มีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการ และเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับสถานประกอบการในการดำเนินงานสหกิจศึกษาสาขาอุตสาหกรรมบริการ โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักศึกษาสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการ ที่กำลังศึกษาในชั้นปี ที่ 2-3 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัยที่มีต่อการจัดสหกิจศึกษารูปแบบใหม่ พบว่า เน้นเพิ่มตามหลักมาตรฐานคุณลักษณะวิชาชีพงานท่องเที่ยวและบริการ โดยมีรายละเอียดขั้นตอนสำหรับสถานศึกษา ดังนี้ ก่อนการปฏิบัติสหกิจศึกษา 1) กำหนดนโยบายและวางแผนงบประมาณในการรับนักศึกษาและบุคลากรผู้รับผิดชอบ 2) กำหนดลักษณะงานของโครงการสหกิจศึกษา 3) กำหนดคุณสมบัติของนักศึกษา อาจารย์นิเทศและสถานประกอบการ และ 4) จัดปฐมนิเทศนักศึกษาในรูปแบบของการประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มย่อย 3 กลุ่มระหว่างปฏิบัติสหกิจศึกษา 1) แจ้งให้สถานประกอบการทราบและดำเนินการในเรื่องสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี 2) ควรมีวันหยุด วันลา ให้กับนักศึกษาเป็นกึ่งหนึ่งหรือเทียบเท่าพนักงานทั่วไปและ 3) กำหนดให้อาจารย์เริ่มนิเทศงานสหกิจศึกษาและให้คำปรึกษากับนักศึกษาลดอดระยะเวลาการปฏิบัติงาน และขั้นตอนสุดท้ายหลังการปฏิบัติสหกิจศึกษา 1) อาจารย์

นิเทศก์ ประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจของนักศึกษาโดยให้เป็น ค่าระดับคะแนนแบบตัวอักษร (A-F) แทนการให้ผ่าน/ไม่ผ่าน และ 2) แจ้างผลการประเมินการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา จากสถานประกอบการและอาจารย์นิเทศก์ต่อนักศึกษา

วัชรินทร์ รักเสนาและคณะ.(2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการบริหารระบบการจัดการเรียนการสอนสหกิจศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบการจัดการบริหารระบบการจัดการเรียนการสอนสหกิจศึกษา ในสถานศึกษาโดยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้¹)ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการบริหารระบบการจัดการเรียน การสอนสหกิจศึกษาผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ9 คนโดยการสนทนากลุ่มพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2)ผลการประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับคู่มือสหกิจศึกษา(ฉบับสมบูรณ์) โดยผู้เชี่ยวชาญ 9คนพบว่าคู่มือสหกิจศึกษาว่ามีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมากและ3)ผลขั้นตอนการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการสอนงานซึ่งประยุกต์ ใช้รูปแบบการประเมินแบบCIPP Modelของ Daniel L.Stufflebeam ในการประเมินบริบทเพื่อศึกษาหาข้อมูลและหลักการ ในการกำ หนดหลักสูตรฝึกอบรมพบว่าพนักงานที่เลี้ยงต้องมีการฝึกอบรมเรื่องการสอนงานส่วนการประเมินปัจจัยเบื้องต้นพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องทุกด้าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.95-1.00 และนำ หลักสูตรการฝึกอบรม ไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ ภาคทฤษฎีพบว่ามีค่า (E1/E2) เท่ากับ 83.50/85.50 และในภาคปฏิบัติมีค่าร้อยละ 83.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในส่วนการประเมินกระบวนการพบว่าผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม (E1/E2) เท่ากับ 82.30/84.50และผลคะแนนจากภาคปฏิบัติมีค่าร้อยละ88.40 และผลการประเมินผลผลิตเป็นการติดตามผลหลังจาก การฝึกอบรมโดยกำ หนดระยะเวลา ในช่วงแรกของการนิเทศการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาคือช่วงสัปดาห์ที่ 5 ของการปฏิบัติงาน โดยเก็บข้อมูลจากผู้บังคับบัญชาของผู้เข้าร่วมฝึกอบรมพบว่าผู้บริหารมีความพึงพอใจในการดำ เนินการจัดการหัวหน้าพนักงาน ช่างหลังรับการฝึกอบรมในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (=4.31) และการติดตามผลการประเมินคู่มือสหกิจศึกษาสำหรับ พนักงานที่เลี้ยงที่ได้รับการอบรมพบว่าพนักงานที่เลี้ยงนำ ไปใช้ในการดำ เนินงานเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของพนักงานที่เลี้ยง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.66)

สิริฉันทน์ สติกรกุล เตชพาหพงษ์.(2558) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการบริหารจัดการสหกิจศึกษา วิเคราะห์ กิจกรรมและกระบวนการ บริหารจัดการสห

กิจศึกษา และพัฒนาระบบการบริหารจัดการสหกิจศึกษาสาขาวิชาธุรกิจ และอาชีวศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ นิสิตสหกิจศึกษา จำนวน 17 คน คณาจารย์นิเทศก์ จำนวน 3 คน และผู้นิเทศงานของสถานประกอบการ 17 คน เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามและ แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา คือ ปิดภาคเรียนก่อนขึ้นชั้นปีที่ 4 โดย ปฏิบัติงานต่อเนื่องกันจนครบ 4 เดือนมีการนิเทศเดือนละ 1 ครั้ง นิสิตสหกิจศึกษาทั้งหมดมีความพึงพอใจกับการ ปฏิบัติงานและได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานในระดับมาก ผู้นิเทศงานเห็นว่า ความรู้ของนิสิตที่ได้รับจาก มหาวิทยาลัยเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานระดับปานกลาง นิสิตสหกิจศึกษาช่วยเหลือ แบ่งเบาภาระงานในระดับมาก และมีความประสงค์ที่จะรับนิสิตจากสาขาวิชาธุรกิจ และอาชีวศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี ต่อไป ส่วนปัญหาการบริหารจัดการสหกิจศึกษา พบว่า มีด้านการเตรียมการและการวางแผน ด้านสถานประกอบการ และด้านนิสิตสหกิจศึกษา กิจกรรมสำคัญและกระบวนการบริหารจัดการสหกิจศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผนหรือการเตรียมตัวก่อนการปฏิบัติงาน (Plan) 2) การปฏิบัติงาน (Do) 3) การติดตามความก้าวหน้าและ การประเมินผล (Check) และ 4) การดำเนินการหลังการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา (Act)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยทั้งหมด 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา และหัวหน้างานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และนักวิชาการศึกษาที่รับผิดชอบงานด้านสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม รายชื่อดังนี้

- 3.1 นางสาวนิภา ชื่นทองมอญ ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา
- 3.2 นายกฤตณัฐ สัตยสุนทร หัวหน้างานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน
- 3.3 นายณัฐพล เพ็องเพียร นักวิชาการศึกษารับผิดชอบงานด้านสหกิจศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสนทนากลุ่ม โดยมีประเด็นในการสนทนา คือ สภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามในขั้นตอนก่อนปฏิบัติสหกิจศึกษา ขั้นตอนระหว่างปฏิบัติสหกิจศึกษา และขั้นตอนหลังปฏิบัติสหกิจศึกษา

3. วิธีการรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาจากแหล่งข้อมูล และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

3.1 การศึกษาสภาพการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จากแหล่งข้อมูลรายงานผลการดำเนินงานสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ประจำปีการศึกษา 2558

3.2 การศึกษาสภาพการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในประเด็นลักษณะการปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายด้านสหกิจศึกษา วิธีการดำเนินงานสหกิจศึกษา การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการ

ดำเนินงานสหกิจศึกษา ปัญหา อุปสรรค ต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุทำให้การจัดการสหกิจศึกษาไม่ประสบความสำเร็จ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ ผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีคุณสมบัติคือ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ในการดำเนินงานสหกิจศึกษามาแล้ว จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งได้แก่

- 1.1 รองศาสตราจารย์.ดร.คงศักดิ์ ศรีแก้ว รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
- 1.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.ณัฐริกา ทับทิม ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
- 1.3 นางสาวนิภา ชื่นทองมอญ ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการ และประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.4 นายกฤตณัฐ สัตยสุนทร หัวหน้างานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน
- 1.5 นายณัฐพล เฟื่องเพียร นักวิชาการศึกษารับผิดชอบงานด้านสหกิจศึกษา

2. วิธีการพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในขั้นตอนที่ 1 มาใช้ในการวางแผนจัดทำร่างรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

2.2 จัดประชุมพิจารณาร่างลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา จากกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมของร่างลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

2.3 ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุมพิจารณาร่างลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ไปใช้พัฒนาปรับปรุงให้รูปแบบมีความสมบูรณ์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้การประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยสามารถพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโดยแบ่งออกเป็น 3 กระบวนการ คือ กระบวนการก่อนการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา กระบวนการระหว่างปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

และกระบวนการหลังการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เป็นลักษณะคู่มือการสหกิจศึกษา และดำเนินการเผยแพร่ไปสู่การปฏิบัติเพื่อทดลองใช้รูปแบบดังกล่าวไปยังนักศึกษาสหกิจศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำหลักสูตร อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา และสถานประกอบการ รวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ไปปฏิบัติ

1. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 30 คน ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ เป็นที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 2 ปี ทั้งในส่วนของสถานประกอบการและมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และนักศึกษาที่ผ่านการปฏิบัติสหกิจศึกษามาแล้ว ดังนี้

- 1.1 นักศึกษาที่เคยผ่านการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา จำนวน 7 คน
- 1.2 เจ้าหน้าที่ อาจารย์ ผู้บริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 20 คน
- 1.3 ผู้ประสานงาน พนักงานที่ปรึกษาของสถานประกอบการที่ส่งนักศึกษาเข้าปฏิบัติสหกิจศึกษา จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือสำหรับการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และข้อคำถามปลายเปิดประกอบด้วยข้อความที่ครอบคลุมองค์ประกอบของกระบวนการสหกิจศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษา ด้านการจัดหน่วยงานสหกิจศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา และด้านการจัดบริการอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องจากสหกิจศึกษา เพื่อใช้สำหรับการรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาเกี่ยวกับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามไปใช้

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

2.2.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 2 มาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษากลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติของร่างรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ
ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ
ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ
ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ
ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ
ในระดับน้อยที่สุด

2.2.2 ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน
ได้แก่

ผู้เชี่ยวชาญ	ความเชี่ยวชาญ
1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี แหยมคง	อาจารย์ประจำผ่านการอบรมหลักสูตร อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา
2. อาจารย์พันธุ์ธิดา ลิ้มศรีประพันธ์	อาจารย์ประจำผ่านการอบรมหลักสูตร อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา
3. นายลูกขวัญ อินทร์คล้าย	นักวิชาการศึกษา งานส่งเสริมและ พัฒนาหลักสูตร

เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยมีค่าดัชนีความ
สอดคล้อง (IOC) ทั้งฉบับ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ
ดำเนินงานสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เกี่ยวกับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ใน
การนำร่างรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ไปปฏิบัติ โดยผู้วิจัยส่ง
และรับคือแบบสอบถามด้วยตนเองและทางอีเมล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เกี่ยวกับความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในการนำร่องรูปแบบการจัดสหกิจศึกษาไปปฏิบัติ โดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยสามารถแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

- 4.50-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ
ในระดับมากที่สุด
- 3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ
ในระดับมาก
- 2.50-3.49 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ
ในระดับปานกลาง
- 1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ
ในระดับน้อย
- 1.00-1.49 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ
ในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการจัดการสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ตอนที่ 2 ลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในการนำลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ไปปฏิบัติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากประสบการณ์ในการทำงานด้านสหกิจศึกษา จากเอกสาร รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อให้ทราบข้อมูลสภาพการจัดการสหกิจศึกษา ในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับนโยบายด้านสหกิจศึกษา การจัดหน่วยงานสหกิจศึกษาและการบริหารงาน การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา ปัญหา อุปสรรค ต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุทำให้การจัดการสหกิจศึกษาไม่ประสบความสำเร็จ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปข้อมูล ดังนี้

1. ด้านนโยบายการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษา

มหาวิทยาลัยได้มีนโยบายให้ทุกหลักสูตรที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี มีการกำหนดรายวิชาสหกิจศึกษา ไว้ในหมวดวิชาซีพีเลือก จำนวนหน่วยกิต 6 หน่วยกิต และจัดแผนเรียนไว้ในภาคการศึกษาที่ 1 และ/หรือ 2 ชั้นปีที่ 4 โดยกำหนดให้นักศึกษาสหกิจศึกษาต้องปฏิบัติงานในสถานประกอบการ 1 ภาคการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงานไม่กว่า 16 สัปดาห์อย่างต่อเนื่อง แต่ทั้งนี้ถึงแม้จะมีนโยบายในการกำหนดให้ทุกหลักสูตรกำหนดรายวิชาสหกิจศึกษา แต่ในการดำเนินงานที่ผ่านมาจะมีเพียง 1 หลักสูตรเท่านั้นที่ดำเนินการสหกิจศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากขั้นตอนการดำเนินงานสหกิจศึกษามีหลายระยะเยียดค่อนข้างมากกว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งในเรื่องของเอกสาร การจัดทำโครงการ และการประสานกับผู้ประกอบการทั้งก่อน ระหว่าง และหลังปฏิบัติสหกิจศึกษา

2. ด้านการจัดหน่วยงานสหกิจศึกษาและการบริหารงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามมีการจัดหน่วยงานพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ภายใต้โครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา เป็นหน่วยงานที่ดูแลประสานการดำเนินงานสหกิจศึกษาระดับสถาบัน ทำหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานสหกิจศึกษาของคณะ สาขาวิชา กำหนดให้หัวหน้างานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน เป็นผู้ดูแล กำกับงานเบื้องต้น และกำหนดให้ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษาเป็นบริหารสูงสุด ดำเนินงานโดยการประสานงานด้านสหกิจศึกษากับรองวิชาการ ทุกคณะ และอาจารย์ประจำหลักสูตรทุกหลักสูตรที่เข้าร่วมสหกิจศึกษา ในส่วนของการดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม กำหนดให้มีบุคลากรจากหลายส่วนงานร่วมดำเนินงานสหกิจศึกษา ได้แก่ บุคลากรประจำหน่วยงานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน บุคลากรประจำคณะและสาขาวิชา และบุคลากรของสถานประกอบการ โดยในส่วนของคณะกำหนดให้มีผู้ประสานงานอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา และหรือคณาจารย์นิเทศประจำคณะ สาขาวิชา ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยสหกิจศึกษา และให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ร่วมพิจารณาสถานประกอบการ รับรองคุณภาพงาน จับคู่และคัดเลือกนักศึกษา ติดตามนักศึกษา นิเทศงานและประเมินผลนักศึกษาสหกิจศึกษา นอกจากนั้นในการดำเนินงานสหกิจศึกษาได้มีการจัดทำคู่มือสหกิจศึกษา ขั้นตอนการดำเนินงาน ปฏิทินสหกิจศึกษา แบบฟอร์มต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินงาน และมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานและติดต่อสื่อสาร

3. ด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา

3.1 การเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยงานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีกิจกรรมการเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษา โดยจัดให้มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการจำนวนทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง โดยมีระเบียบการเตรียมความพร้อมสหกิจศึกษา ดังนี้

3.1.1 การแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบมหาวิทยาลัย ทรงผมสุภาพเรียบร้อย ไม่ย้อมสีผม

3.1.2 เตรียมความพร้อมทั้งหมด 5 ครั้ง คະแนนเต็ม 100 คະแนน นักศึกษาจะต้องได้คະแนนไม่ต่ำกว่า 70 คະแนน ถึงจะมีสิทธิ์ไปสหกิจศึกษา (โดยเฉลี่ย คະแนนสอบท้ายชั่วโมงแต่ละครั้งมีคະแนนเต็ม 20 คະแนน นักศึกษาจะต้องได้คະแนนไม่ต่ำกว่า 14 คະแนน)

3.1.3 ให้นักศึกษาเข้าห้องเรียนก่อนเวลา 10-15 นาที เพื่อเซ็นชื่อ เมื่อวิทยากรเริ่มบรรยายทางเจ้าหน้าที่จะเก็บใบเซ็นชื่อทันที นักศึกษาที่มาเซ็นชื่อภายหลังจะถือว่าเข้าสาย และจะถูกตัดคະแนน 1 คະแนน

3.1.4 นักศึกษามีสิทธิ์ขาดการอบรมได้ 1 ครั้ง

3.1.5 หากขาดการเข้าเตรียมความพร้อมเกิน 1 ครั้ง จะคัดชื่อออก และมีการกำหนดเนื้อหาขอบเขตหลักสูตรและแผนการดำเนินงาน เพื่อให้การวางระบบการพัฒนานักศึกษาที่มีประสิทธิภาพให้มีความพร้อม จึงกำหนดหัวข้อ ในการพัฒนานักศึกษา ก่อนเข้าทำงาน จำนวน 5 วัน (30 ชั่วโมง) ดังแนวทางหลักสูตรต่อไปนี้

- 1) หลักสูตรการสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของนักศึกษาสหกิจศึกษา 6 ชั่วโมง
- 2) เทคนิคการเขียนรายงานและการนำเสนอ 6 ชั่วโมง
- 3) หลักสูตรการพัฒนาบุคลิกภาพ 3 ชั่วโมง
- 4) หลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมองค์กร 3 ชั่วโมง
- 5) การบริหารงานเชิงคุณภาพกับการทำงาน 6 ชั่วโมง
- 6) หลักสูตรเทคนิคการเลือกอาชีพ การเลือกสถานประกอบการ การสมัครงานและการสัมภาษณ์ 6 ชั่วโมง

3.2 การจัดหางานและการรับรองงานสหกิจศึกษา

มีแนวปฏิบัติโดยการดำเนินงานทุกคณะ และสาขาวิชา โดยสาขาวิชาเป็นจะเป็นหน่วยงานหลักในการจัดหางานและรับรองสหกิจศึกษา โดยใช้ฐานข้อมูลจากแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และพัฒนามาสู่การเป็นสถานประกอบการปฏิบัติสหกิจศึกษา ซึ่งสาขาวิชาจะมีความสัมพันธ์เป็นอย่างดีกับสถานประกอบการ อย่างไรก็ตามที่ผ่านมา พบว่ายังมีปัญหาในการจัดงานและรับรองงานสหกิจศึกษาอยู่ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะเมื่อนักศึกษาให้ความสนใจในสถานประกอบการ และดำเนินการสมัครงานในสถานประกอบการนั้น ๆ โดยในแบบฟอร์มการสมัครงานให้ระบุตำแหน่งงานที่สนใจ แต่เมื่อได้รับการตอบรับจากหน่วยงานสถานประกอบการ จะไม่ได้รับตำแหน่งงานที่นักศึกษาต้องการ ตำแหน่งงานที่ได้รับการเสนอจากสถานประกอบการบางครั้งจะเป็นตำแหน่งงานที่ใกล้เคียงกับนักศึกษาต้องการ

3.3 การคัดเลือกนักศึกษาเข้าปฏิบัติในสถานประกอบการ

มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคัดเลือกนักศึกษาเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่แตกต่างกันไปในแต่ละคณะ โดยสามารถสรุปลักษณะการดำเนินการได้ดังนี้

3.3.1 ในหลักสูตรสาขาวิชาที่เข้าร่วมสหกิจศึกษาใหม่ หลักสูตรจะพิจารณาสถานประกอบการที่ความร่วมมือในการพัฒนานักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อพัฒนาสถานประกอบการให้เป็นลักษณะการปฏิบัติงานแบบสหกิจศึกษา

3.3.2 นักศึกษาและอาจารย์นิเทศจะร่วมกันพิจารณาสถานประกอบการร่วมกัน และดำเนินการติดต่อสถานประกอบการเบื้องต้น หากได้รับการตอบรับจากสถานประกอบการ หลักสูตรสาขาวิชาจะดำเนินการส่งข้อมูลมายังมหาวิทยาลัยเพื่อดำเนินการประสานงานกับสถาน

ประกอบการในการส่งเอกสารสมัครงาน และการเตรียมความพร้อมในการสัมภาษณ์งานต่อไป

3.3.3 ในกรณีที่นักศึกษาและอาจารย์นิเทศไม่สามารถหาสถานประกอบการที่จะเข้าปฏิบัติงานสหกิจศึกษาได้ มหาวิทยาลัยจะดำเนินการประสานงานกับสถานประกอบการที่นักศึกษามีความสนใจ เพื่อทราบถึงตำแหน่งงานที่สถานประกอบการต้องการว่าเป็นไปตามวิชาชีพหรือสมรรถนะของนักศึกษาในสาขาวิชานั้น ๆ หรือไม่

3.4 การให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา และการนิเทศงานสหกิจศึกษา

กำหนดงานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ของโครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการ และประกันคุณภาพการศึกษา ร่วมกับคณะ หลักสูตรสาขาวิชา ร่วมกันทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และติดตามนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือนักศึกษาในด้านต่าง ๆ แก้ไขปัญหาทั้งด้านชีวิตส่วนตัว ความเป็นอยู่และการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นช่องทางในการติดต่อประสานงาน เช่น โทรศัพท์ อีเมล เฟซบุ๊ก ไลน์ อีกทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษายังต้องดำเนินการในการนิเทศงานนักศึกษาสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการอย่างน้อย 1 ครั้ง และโทรศัพท์เพื่อการนิเทศงานอย่างเป็นทางการอีกอย่างน้อย 1 ครั้ง รวมเป็นจำนวน 2 ครั้ง ในช่วงสัปดาห์ที่ 5-12 ของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ทั้งนี้ในการประสานงานเข้านิเทศงานสหกิจศึกษาคณะ และหลักสูตรสาขาวิชา จะดำเนินงานประสานช่วงระยะเวลาในการเข้านิเทศมายังงานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อดำเนินการจัดทำเอกสาร กำหนดการ ประสานไปยังสถานประกอบการ และนักศึกษา ในการเข้านิเทศของอาจารย์นิเทศ

3.5 การจัดค่าตอบแทนและสวัสดิการให้นักศึกษาสหกิจศึกษา

กำหนดให้งานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ร่วมกับคณะ หลักสูตรสาขาวิชา ประสานการจัดหางานตามความสนใจของนักศึกษาและมีความเหมาะสมกับวิชาชีพ ให้กับนักศึกษา โดยเน้นสถานประกอบการที่เน้นให้ความรู้ความเข้าใจในหลักการของระบบสหกิจศึกษา และหารือร่วมกันในการพิจารณาให้ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาแก่นักศึกษา อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันสถานประกอบการมีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่จ่ายค่าตอบแทนให้กับนักศึกษา แต่ในส่วนของสวัสดิการในด้านอื่น ๆ เช่น ที่พัก อาหารกลางวัน รถรับส่ง ทางสถานประกอบการมีความยินดีในการดูแลนักศึกษาสหกิจศึกษา

3.6 การวัดและประเมินผลนักศึกษาสหกิจศึกษา

ได้กำหนดระบบการวัดและการประเมินผลรายวิชาสหกิจศึกษา มี 2 แนวทางดังนี้คือ

3.6.1 วัดและประเมินผลเป็นเกรด ได้แก่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะ

วิทยาการจัดการ คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

3.6.2 วัดและประเมินผลเป็นระดับคะแนนตัวอักษร S (ผลประเมินเป็นที่พอใจ) และ U (ผลประเมินไม่เป็นที่พอใจ) ได้แก่คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

4. ด้านการจัดบริการอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องจากสหกิจศึกษา

ให้บริการกับนักศึกษาสหกิจศึกษา ได้แก่ การให้บริการประชาสัมพันธ์ตำแหน่งงาน การรับสมัครงาน และให้บริการข้อมูลสาระนั้น่ารู้ ข่าวสารด้านวิชาชีพต่าง ๆ แก่นักศึกษา การจัดอบรมเพิ่มเติมทักษะความรู้ให้นักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา การเชิญสถานประกอบการมาร่วมนำเสนอแหล่งปฏิบัติสหกิจศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการเลือกสถานประกอบการของนักศึกษา

5. ด้านสภาพปัญหา และอุปสรรคอื่น ๆ ที่มีต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษา

5.1.1 การพัฒนาอาจารย์นิเทศสหกิจศึกษายังไม่ครอบคลุมทุกหลักสูตร ซึ่งหลักเกณฑ์ในการนิเทศสหกิจศึกษา อาจารย์จะต้องผ่านการอบรมในหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

5.1.2 ยังมีหลักสูตรที่ให้ความสนใจเข้าร่วมสหกิจศึกษาน้อยมาก ทั้งนี้เกิดจากขั้นตอนการดำเนินงานของกระบวนการสหกิจศึกษามีรายละเอียดค่อนข้างมากทั้งก่อน ระหว่าง และหลังปฏิบัติสหกิจศึกษา ทำให้ภาระงานของอาจารย์เพิ่มขึ้น จึงส่งผลต่อการเข้าร่วมสหกิจศึกษาของแต่ละหลักสูตร

5.1.3 การกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของหน่วยงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัย มีผู้รับผิดชอบเพียง 1 คน และไม่มีกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน จึงทำให้กลยุทธ์ในการดำเนินงานไม่ชัดเจน ส่งผลต่อการขับเคลื่อนเชิงรุกในการกระตุ้นให้หลักสูตรเห็นความสำคัญและเข้าร่วมสหกิจศึกษา

ตอนที่ 2 ลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านสหกิจศึกษา กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 5 คน ได้แก่

- 1) รศ.ดร.คงศักดิ์ ศรีแก้ว รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
- 2) ผศ.ดร.ณัฐธิดา ทับทิม ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
- 3) นางสาวนิภา ชื่นทองมอญ ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการ

และประกันคุณภาพการศึกษา

- 4) นายกฤตณัฐ สัตยสุนทร หัวหน้างานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน

- 5) นายณัฐพล เฟื่องเพียร นักวิชาการศึกษารับผิดชอบงานด้านสหกิจศึกษา

เกี่ยวกับความเหมาะสมของลักษณะการจัดสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยใช้การประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดลักษณะการจัดสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยสามารถพัฒนาลักษณะการดำเนินงานโดยแบ่งออกเป็น 3 กระบวนการ คือ กระบวนการก่อนการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา กระบวนการระหว่างปฏิบัติงานสหกิจศึกษา และกระบวนการหลังการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ได้ดังนี้คือ

1. กระบวนการก่อนการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

การเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาก่อนไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ดังนี้

1.1 การเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

เป็นหน้าที่หลักของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่ต้องเตรียมให้นักศึกษามีความรู้ในสาขาวิชาชีพ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม เพื่อเตรียมตัวให้พร้อมต่อการเข้าสู่อาชีพและการจ้างงานในอนาคต

1.2 การเตรียมความพร้อมทางทักษะอาชีพ

ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามจะมีการจัดให้นักศึกษามีความพร้อมในทักษะอาชีพ โดยการปฐมนิเทศและอบรมให้นักศึกษาทราบถึงรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

1.2.1 หลักการสหกิจศึกษา ความสำคัญของสหกิจศึกษา ประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับและบทบาทของนักศึกษาในการไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

1.2.2 การเตรียมความพร้อมทางวิชาการ เช่น ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPAX) และรายวิชาที่เป็นเงื่อนไขบังคับก่อนปฏิบัติงานสหกิจศึกษา การเตรียมความพร้อมในทักษะที่สามารถทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่ตัวนักศึกษา เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

1.2.3 ทักษะที่ทำให้เกิดความพร้อมในการปฏิบัติงาน การเลือกอาชีพเป็นสิ่งสำคัญ

เช่นเดียวกับการเลือกสาขาวิชาชีพ ทางคณะฯจะจัดโครงการทักษะอาชีพหรือแนะแนวอาชีพให้นักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะมีทัศนคติที่ดี และมีพฤติกรรมที่ดีในการทำงานและการใช้ชีวิตในอนาคตแนะแนวให้นักศึกษาสามารถพัฒนาตนเองและเห็นแนวทางในการจัดการตนเองให้ได้รับการจ้างงานและวางแผนการพัฒนาอาชีพให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในองค์กรกิจกรรมปฐมนิเทศน์ อาจใช้วิธีการบรรยายพิเศษโดยวิทยากรจากสถานประกอบการให้แก่ นักศึกษา หรือดำเนินการในรูปการอบรมเชิงปฏิบัติการก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของทางคณะฯ ในการอบรมเตรียมความพร้อมสหกิจศึกษา อาจเป็นการจัดฝึกอบรมที่จำลองชีวิตจริงที่นักศึกษาอาจได้พบเมื่อไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาหรือเมื่อจบการศึกษา การเตรียมให้นักศึกษาเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนในขณะที่ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา เป็นปัจจัยเสริมที่จะทำให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา การอบรมอาจประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

- ทักษะการเขียนจดหมายสมัครงาน
- เทคนิคการเลือกอาชีพ การเลือกสถานประกอบการ และการสมัครงาน
- เทคนิคการสัมภาษณ์งานอาชีพ
- อาชีวอนามัยและความปลอดภัยในโรงงานและ 5 ส เพื่อให้นักศึกษามีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความปลอดภัย ตระหนักและปฏิบัติตามกฎความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด
- การบริหารงานคุณภาพ (ISO) เพื่อให้นักศึกษามีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารงานคุณภาพ
- เทคนิคการเขียนรายงานและการนำเสนอ
- การพัฒนาบุคลิกภาพ
- วัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานตามระเบียบ ข้อบังคับและวัฒนธรรมขององค์กร
- การเตรียมตัวเป็นผู้ประกอบการ

ในการอบรมเตรียมความพร้อมสหกิจศึกษานั้น อาจเป็นการจัดบรรยายหนึ่งหรือสองชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรืออาจเป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นให้นักศึกษามีโอกาสฝึกปฏิบัติ เช่น การเขียนจดหมายสมัครงาน การเขียนประวัติย่อ การพัฒนาบุคลิกภาพ การบริหารงานคุณภาพ เป็นต้น อีกทั้งทางมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามมีนโยบายให้แต่ละวิชาสอดแทรกให้นักศึกษาได้เพิ่มพูนทักษะต่าง ๆ ในแต่ละรายวิชา เช่น

- ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์
- ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
- ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรม
- ทักษะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและการตัดสินใจ

- ทักษะการวางแผน

1.3 การพิจารณาคุณสมบัตินักศึกษาสหกิจศึกษา

เป็นหน้าที่ของคณะฯ ในการพิจารณาคุณสมบัติของนักศึกษาที่จะไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ดังนี้

1.3.1 นักศึกษาต้องสอบผ่านรายวิชาเงื่อนไขบังคับก่อนไปสหกิจศึกษา

1.3.2 ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ต้องไม่ต่ำกว่า 2.00 เพื่อให้สถานประกอบการมั่นใจว่า นักศึกษาสามารถทำงานได้จริง

1.3.3 คุณสมบัติเชิงพฤติกรรม เช่น ไม่เคยต้องโทษวินัยชั้นร้ายแรงถึงขั้นถูกพัก การศึกษา เป็นต้น คณะฯ อาจพิจารณาไม่ให้นักศึกษาบางคนไปสหกิจศึกษาหากมีหลักฐานชัดเจนว่า นักศึกษาคนนั้นมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม โดยอาจจัดหาหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามให้นักศึกษาไปสหกิจศึกษาแทนได้

1.4 การสมัครงานสหกิจศึกษา

การสมัครงานควรเป็นไปโดยอิสระตามความสมัครใจของนักศึกษา ทั้งนี้ คณาจารย์ประจำ คณะฯ อาจให้คำแนะนำเกี่ยวกับงานที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของนักศึกษาได้และนักศึกษา ควรมีความรู้ ความเข้าใจในตำแหน่งงานที่ต้องการสมัคร ซึ่งนักศึกษาสามารถเลือกลักษณะงานและ ตำแหน่งงานที่สอดคล้องกับความต้องการทำงานเมื่อจบการศึกษาแล้ว ทั้งนี้ เพื่อค้นหาตนเองว่าเหมาะสมกับลักษณะงานนั้นหรือไม่ วิธีการสมัครงานอาจใช้จดหมายพร้อมประวัติย่อที่ได้รับการตรวจแก้ไขแล้ว จากรายวิชาเตรียมความพร้อมสหกิจศึกษา

1.5 การจับคู่ระหว่างนักศึกษากับสถานประกอบการ

คณะฯ จะเปิดโอกาสให้สถานประกอบการได้คัดเลือกนักศึกษาอย่างอิสระโดยการคัดเลือกจาก ใบสมัคร การสอบข้อเขียน และ/หรือการสัมภาษณ์ ผู้นิเทศงานควรมีส่วนร่วม ในการคัดเลือกนักศึกษา ด้วยการคัดเลือกที่เข้มข้นแสดงให้เห็นว่าสถานประกอบการเข้าใจในหลักการสหกิจศึกษาอย่างยิ่ง และอาจเป็นกลไกกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันเชิงบวกระหว่างนักศึกษานอกจากนี้ การจับคู่ที่พอใจทั้งสองฝ่ายจะทำให้นักศึกษาและผู้นิเทศงานทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย

1.6 การประกาศผลการสมัครงานสหกิจศึกษา

งานสหกิจศึกษาหรือคณะฯ จะประกาศผลการคัดเลือกงานให้นักศึกษาทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 2 สัปดาห์ก่อนไปปฏิบัติงานจริง เพื่อให้นักศึกษาได้เตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการทำงาน

1.7 การประชุมร่วมกันระหว่างคณาจารย์นิเทศ ผู้นิเทศงานและนักศึกษา

หลังจากที่นักศึกษาทราบผลการคัดเลือกงานแล้ว ทางคณะฯอาจพิจารณาจัดการประชุมร่วมกันระหว่างคณาจารย์นิเทศ ผู้นิเทศงาน และนักศึกษาก่อนส่งนักศึกษาไปปฏิบัติงานเพื่อให้ นักศึกษาทราบถึงงานที่ตนต้องปฏิบัติ และสร้างความคุ้นเคยระหว่างกัน อันจะทำให้การปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.8 การส่งจดหมายส่งตัวนักศึกษา

เพื่อแจ้งและยืนยันการไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษา พร้อมแจ้งช่วงเวลาการปฏิบัติงานให้สถานประกอบการทราบ ควรดำเนินการล่วงหน้าอย่างน้อย 2 สัปดาห์ก่อนไปปฏิบัติงาน

1.9 การทำประกันสุขภาพและอุบัติเหตุให้นักศึกษา

เพื่อคุ้มครองการเจ็บป่วยและอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นทั้งจากการปฏิบัติงานและจากการเดินทาง ตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงาน

2. กระบวนการระหว่างการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

2.1 การรายตัวปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษา ณ สถานประกอบการ

งานสหกิจศึกษาจะแจ้งให้นักศึกษาทราบว่านักศึกษาต้องไปรายงานตัว ณ ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือฝ่ายบุคคลในวันแรกของการปฏิบัติงาน นักศึกษาควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับที่พัก ระหว่างปฏิบัติงาน และบุคคลและที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ในกรณีฉุกเฉิน และข้อมูลรายละเอียดงาน ตำแหน่งงาน ผู้นิเทศงาน

2.2 การส่งแผนการทำงานของนักศึกษา

ในสัปดาห์แรกของการปฏิบัติงาน นักศึกษาต้องประชุมร่วมกับผู้นิเทศงาน เพื่อกำหนดแนวทางและแผนการทำงานเป็นรายสัปดาห์ พร้อมส่งแผนการทำงานนี้ ให้ทางคณะฯจัดทำเป็นเอกสารประกอบให้คณาจารย์นิเทศใช้ประโยชน์ในการให้คำปรึกษาและนิเทศงาน

2.3 การนิเทศงานสหกิจศึกษา

การนิเทศงานสหกิจศึกษา หมายถึง การที่คณาจารย์ประจำคณะฯเดินทางไปเยี่ยม ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการทำงานแก่นักศึกษาทั้งทางด้านวิชาการและทักษะการทำงาน ณ สถานประกอบการ รวมทั้งติดตามความก้าวหน้าในการทำงานและการเขียนรายงานวิชาการของนักศึกษา การนิเทศงานอย่างมีประสิทธิภาพควรใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 1 ชั่วโมงและกำหนดช่วงเวลาการไปนิเทศที่เหมาะสม กล่าวคือ ไม่ควรเดินทางไปนิเทศเร็วเกินไป เพื่อเป็นการให้โอกาสนักศึกษาได้ปรับตัวด้านการเข้าสังคม ทักษะการสื่อสาร และสร้างความคุ้นเคยกับพนักงานในสถานประกอบการ ในทางตรง

ข้าม ไม่ควรเดินทางไปนิเทศซ้ำเกินไป เพราะอาจไม่สามารถช่วยเหลือนักศึกษาในกรณีที่นักศึกษามีปัญหาในการทำงานและไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ซึ่งทำให้นักศึกษาไม่ประสบความสำเร็จในการทำงาน ดังนั้น ช่วงเวลานิเทศที่เหมาะสม ควรเป็นช่วงสัปดาห์ที่ 5 - 12 สำหรับการปฏิบัติงาน 16 สัปดาห์สถานศึกษาต้องจัดให้คณาจารย์ในสาขาวิชาไปนิเทศงานนักศึกษา ณ สถานประกอบการอย่างน้อยหนึ่งครั้ง โดยขอให้สถานประกอบการดำเนินการ ดังนี้

- 2.3.1 จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้นิเทศงาน คณาจารย์นิเทศ และนักศึกษา
- 2.3.2 ประชุมโดยลำพังระหว่างคณาจารย์นิเทศกับผู้นิเทศงาน และคณาจารย์นิเทศกับนักศึกษา
- 2.3.3 ในการนิเทศงาน คณาจารย์นิเทศต้องประเมินผลการปฏิบัติงาน และคุณสมบัติของนักศึกษา ตามแบบประเมินที่สถานศึกษากำหนดขึ้น

2.4 การให้คำปรึกษาของคณาจารย์นิเทศ

คณาจารย์นิเทศอาจให้คำปรึกษาเพิ่มเติมแก่นักศึกษานอกจากการไปนิเทศซึ่งอาจทำได้ โดยการใช้สื่อต่างๆ อาทิ โทรศัพท์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และการประชุมทางไกลผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2.5 การติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักศึกษา

คณาจารย์นิเทศสามารถกำหนดกิจกรรมเพิ่มเติมสำหรับการติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักศึกษา ดังนี้

- 2.5.1 ให้นักศึกษาเขียนรายงานผลการปฏิบัติงานประจำวันหรือประจำสัปดาห์ แล้วส่งรายงานให้ผู้นิเทศงานหรือคณาจารย์นิเทศ
- 2.5.2 จัดประชุมนำเสนอความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักศึกษาทุกเดือนหรือในช่วงกึ่งกลางของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยเชิญผู้นิเทศงาน และคณาจารย์นิเทศเข้าร่วมประชุม ณ สถานประกอบการ

2.6 การนำเสนอผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษา

คณาจารย์นิเทศควรกระตุ้นให้สถานประกอบการจัดให้นักศึกษาได้นำเสนอรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในสัปดาห์สุดท้าย โดยเชิญพนักงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหัวหน้าหน่วยงานอื่นๆ เข้าร่วมรับฟังเพื่อให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำต่อโครงการที่นักศึกษาปฏิบัติและใช้ประโยชน์จากงานที่นักศึกษาปฏิบัติ หรือคิดโครงการต่อเนื่องที่เป็นประโยชน์ต่อสถานประกอบการต่อไป

2.7 การประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาโดยผู้นิเทศงาน

คณะต้องส่งแบบประเมินให้ผู้นิเทศงานก่อนล่วงหน้าแบบประเมินควรประกอบด้วย การประเมินความรู้ ความสามารถทางวิชาการและการประยุกต์ใช้ความรู้ การจัดการและการวางแผน ความสามารถในการทำงานเป็นทีม ทักษะการสื่อสาร ความรับผิดชอบ ความอดทน ความสามารถในการทำงานด้วยตนเอง เป็นต้น

3. กระบวนการหลังการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

3.1 การจัดกิจกรรมสัมมนา

คณะและมหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมสัมมนาหลังกลับจากสหกิจศึกษาร่วมกันระหว่าง คณาจารย์ในสาขาวิชา และนักศึกษาที่ผ่านการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาและนักศึกษารุ่นน้อง

3.2 การแจ้งผลประเมินการปฏิบัติงานโดยผู้นิเทศงานให้นักศึกษาทราบ

คณาจารย์นิเทศควรแจ้งให้นักศึกษาทราบถึงผลการประเมินการปฏิบัติงานและรายงาน วิชาการ จุดเด่นและข้อควรปรับปรุงของนักศึกษาที่ประเมินโดยผู้นิเทศงาน เพื่อให้นักศึกษาได้ พิจารณาและนำข้อแนะนำไปพัฒนาตนเอง ขณะเดียวกัน สถานศึกษาควรให้นักศึกษาได้วิเคราะห์ ตนเองเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาและการวางแผนการทำงานในอนาคต

3.3 การแจ้งข้อมูลย้อนกลับให้สถานประกอบการทราบ

คณาจารย์นิเทศควรเก็บข้อมูลปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินงานสหกิจศึกษาเพื่อใช้ พัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานสหกิจศึกษา และควรแจ้งข้อมูลย้อนกลับให้สถานประกอบการ ทราบ อาจแจ้งโดยตรง หรือแจ้งเป็นภาพรวมผ่านทางจดหมายข่าว หรือแหล่งข้อมูลเครือข่าย คอมพิวเตอร์ก็ได้

3.4 การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ระหว่างคณาจารย์ นิเทศ ผู้นิเทศงาน และนักศึกษา

เพื่อระดมความคิดเห็นในการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถาบันการศึกษา โดยควร ดำเนินการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ตารางที่ 1 สัดส่วนการให้คะแนนนักศึกษาสหกิจศึกษา การกำหนดคะแนนไว้ รวม 100 คะแนน ประกอบด้วย

การประเมินผลด้าน	สัดส่วนคะแนน
1. ประเมินการปฏิบัติงานจากสถานประกอบการ (แบบ PSRU - CO-OP 05)	50%
2. ประเมินการนิเทศงานจากอาจารย์ (แบบ PSRU - CO-OP 06) *	15%

3. ประเมินการนำเสนอหลังการปฏิบัติงาน (การสัมมนา) (แบบ PSRU - CO-OP 08)	10%
4. ประเมินรายงานนักศึกษาจากคณาจารย์ (แบบ PSRU - CO-OP 09)	20%
5. ประเมินการมีส่วนร่วม**	5%

หมายเหตุ : นักศึกษาต้องได้รับคะแนนรวมในระดับเกรด A, B, C, D หมายถึง “ผ่าน” จึงถือว่าสำเร็จการศึกษาได้

*เจ้าหน้าที่เตรียมแบบประเมินสถานประกอบการของนักศึกษาให้อาจารย์นิเทศ ([แบบ PSRU - CO-OP 07](#))**คะแนนการมีส่วนร่วมประเมินจากการเข้าร่วมปฐมนิเทศและการเข้าร่วมกิจกรรมการนำเสนอ งานทั้งภาคเช้าและภาคบ่าย

ตอนที่ 3 ผลตรวจสอบความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในการนำลักษณะการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ไปปฏิบัติ

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบ ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำลักษณะการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 30 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยรวม แต่ละด้าน และแต่ละข้อรายการ โดยกำหนดเกณฑ์พิจารณาไว้เป็นค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 โดยหากเป็นตามเกณฑ์ที่กำหนดรูปแบบการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามนั้นมีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เกี่ยวกับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำลักษณะการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามไปปฏิบัติโดยรวมและรายด้าน

ลักษณะการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ด้านการจัดการหลักสูตร	4.12	0.28	มาก
ด้านการจัดหน่วยสหกิจศึกษา	4.12	0.17	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา	4.09	0.25	มาก
ด้านการบริการอื่น ๆ จากสหกิจศึกษา	3.95	0.50	มาก
รวม	4.10	0.77	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีความคิดเห็นต่อลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามในภาพรวมว่ามีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติได้ในระดับมาก และเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านมีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติในระดับมาก และเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่นกัน

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เกี่ยวกับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้านการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษาไปปฏิบัติเป็นรายข้อ

ลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ด้านการจัดการหลักสูตร	4.12	0.28	มาก
1. การกำหนดหมวดวิชาสหกิจศึกษาและจำนวนหน่วยกิต	4.26	0.27	มาก
1.1 การจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาเป็นรายวิชาในกลุ่มวิชาแกน	4.27	0.83	มาก
1.2 การกำหนดให้รายวิชาเตรียมสหกิจศึกษา จำนวน 1 หน่วยกิต	4.13	0.51	มาก
1.3 การจัดรายวิชาสหกิจศึกษาเป็นรายวิชาในกลุ่มวิชาเอกเลือกจำนวน 6 หน่วยกิต โดยกำหนดให้เรียนในทุกหลักสูตรเหมือนกัน	4.37	0.61	มาก
2. การจัดแผนการเรียนสหกิจศึกษา	3.99	0.42	มาก
2.1 การกำหนดให้คณะ/สาขาวิชาสามารถจัดแผนการเรียนรายวิชาสหกิจศึกษาไว้ในภาคการศึกษาใดก็ได้ในปีที่ 3 หรือ ปีที่ 4 ของหลักสูตรตามความเหมาะสมของวิชาชีพ	3.97	0.81	มาก
2.2 การกำหนดให้จัดแผนการเรียนรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาไว้ในภาคการศึกษาก่อนรายวิชาสหกิจศึกษา	3.93	0.86	มาก
2.3 การกำหนดให้นักศึกษาออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษาเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษาโดยมีระยะเวลา 16 สัปดาห์อย่างต่อเนื่อง	4.07	0.74	มาก
ภาพรวมด้านการจัดการหลักสูตร	4.12	0.28	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีความคิดเห็นต่อลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยรวมด้านการจัดการหลักสูตรสหกิจศึกษา พบว่ามีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติได้ในระดับมาก และเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติได้ในระดับมาก และเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เกี่ยวกับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำลักษณะการจัดการสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้านการจัดหน่วยงานสหกิจศึกษาไปปฏิบัติเป็นรายข้อ

ลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ด้านการจัดหน่วยงานสหกิจศึกษา	4.12	0.17	มาก
1. การจัดโครงสร้างหน่วยงานสหกิจศึกษา	4.28	0.33	มาก
1.1 การจัดตั้งงานสหกิจศึกษา ภายใต้งานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา เป็นหน่วยงานกลางระดับสถาบัน มีหน้าที่กำกับดูแลส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานสหกิจของคณะและหลักสูตรสาขาวิชา	4.30	0.75	มาก
1.2 การจัดตั้งงานสหกิจศึกษา เป็นหน่วยงานภายใต้งานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ซึ่งกำกับดูแลโดยรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	4.17	0.75	มาก
1.3 กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งนักวิชาการศึกษาทำหน้าที่หลักในการดูแลสหกิจศึกษาในระดับสถาบัน	4.37	0.61	มาก
2. รูปแบบการบริหารงาน และกลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินงานสหกิจศึกษา	4.13	0.20	มาก
2.1 การกำหนดให้รองคณบดีฝ่ายวิชาการประจำคณะเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินงานสหกิจศึกษาของคณะ/สาขาวิชา และประสานกับงานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน หน่วยสหกิจศึกษา	3.97	0.76	มาก

ลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
ของสถาบัน			
2.2 การกำหนดให้อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษาทำหน้าที่ดูแลให้ คำปรึกษา รับรองคุณภาพงาน นิเทศงาน และประเมินผล นักศึกษาสหกิจศึกษา	4.07	0.78	มาก
2.3 การกำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยสหกิจศึกษาของสถาบันประ งานสถานประกอบการเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีที่ยั่งยืน	4.10	0.80	มาก
2.4 การกำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยสหกิจศึกษา ร่วมกับคณะ/ สาขาวิชา รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมนักศึกษา	4.30	0.79	มาก
2.5 กำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยสหกิจศึกษา ทำหน้าที่ให้ คำปรึกษา แนะนำ แก้ปัญหาแก่นักศึกษาทั้งก่อน ระหว่าง และ หลังการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยประสานงานกับคณะและ หลักสูตรสาขาวิชา	4.13	0.73	มาก
2.6 สร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อกำหนดให้มี พนักงานที่ปรึกษาให้แก่ นักศึกษาสหกิจศึกษา ทำหน้าที่ดูแล ให้ คำปรึกษา แนะนำการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาในสถาน ประกอบการ รวมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา	4.13	0.68	มาก
2.7 การกำหนดให้มีการบันทึกข้อมูลติดต่อกับสถาน ประกอบการไว้อย่างต่อเนื่อง	4.33	0.67	มาก
2.8 การจัดให้มีข้อบังคับมหาวิทยาลัยว่าด้วยสหกิจศึกษา	4.20	0.76	มาก
2.9 การจัดให้มีคู่มือสหกิจศึกษา ปฏิทินกิจกรรมและขั้นตอน การดำเนินงานสหกิจศึกษาทุกกระบวนการเป็นแนวทางในการ ปฏิบัติงาน	3.87	0.78	มาก
2.10 มีการใช้เทคนิคการติดต่อสื่อสารหลากหลายช่องทางกับทุก ฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ได้แก่ โทรศัพท์ โทรสาร ไลน์ เฟซบุ๊ก อีเมลล์ คุ่มือ เป็นต้น	4.03	0.81	มาก
2.11 การจัดให้มีการติดตามการปฏิบัติงานตามแผนงาน ปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ และประเมินผลการปฏิบัติงานด้วย ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ (KPI)	4.23	0.73	มาก

ลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
2.12 การจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ ความสำเร็จของการดำเนินงานสหกิจศึกษา ต่อคณะกรรมการจัด การศึกษาระดับปริญญาตรี ในประเด็น จำนวนนักศึกษาที่เข้า ร่วมสหกิจศึกษา สถานประกอบการ การมีงานทำ การทำงานตรง สาขาวิชา และเงินเดือนที่ได้รับ เป็นต้น และนำข้อเสนอแนะจาก คณะกรรมการฯ มาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานในรอบปีต่อไป	4.13	0.77	มาก
3. การจัดบุคลากร ทรัพยากรสนับสนุน และระบบสารสนเทศ	4.02	0.32	มาก
3.1 กำหนดให้รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ เป็นผู้บริหารสูงสุดใน การดูแลระบบสหกิจศึกษา และมีผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งกอง มาตรฐานวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา เป็นผู้ดูแลและ ขับเคลื่อนตามนโยบาย	4.23	0.62	มาก
3.2 การกำหนดโครงสร้างหน่วยงานสหกิจศึกษา มีผู้อำนวยการ โครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการเป็นผู้ดูแล และมีหัวหน้างาน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และเจ้าหน้าที่สหกิจศึกษา	4.30	0.65	มาก
3.3 จัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติสหกิจศึกษา ดังนี้ (1) เจ้าหน้าที่ภายในศูนย์สหกิจศึกษา (2) บุคลากรภายนอก หน่วยงานสหกิจศึกษา ได้แก่ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ อาจารย์ที่ ปรึกษาสหกิจศึกษา ฝ่ายบริหารบุคลากรหรือทรัพยากรมนุษย์และ พนักงานที่ปรึกษาในสถานประกอบการ	3.87	0.77	มาก
3.4 ประสานงานกับส่วนงานภายในที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ สถานที่ ระบบสารสนเทศ และ โสตทัศนูปกรณ์ ที่จำเป็นอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงานสหกิจ ศึกษา	3.77	0.77	มาก
3.5 การจัดให้มีระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการและการ ปฏิบัติงานสหกิจศึกษาทั้งในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์และรูปแบบ เอกสาร	3.90	0.80	มาก
3.6 การจัดให้มีระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงได้ ง่าย ได้แก่คู่มือสหกิจศึกษา แบบฟอร์มเอกสาร ขั้นตอนการ	4.10	0.80	มาก

ลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ปฏิทินและตารางกิจกรรมสหกิจศึกษา			
ภาพรวมด้านการจัดหน่วยงานสหกิจศึกษา	4.12	0.17	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีความคิดเห็นต่อลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยรวมด้านการจัดหน่วยงานสหกิจศึกษาว่ามีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติได้ในระดับมาก และเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติได้ในระดับมาก และเป็นไปตามเกณฑ์ในทุกข้อ

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เกี่ยวกับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำลักษณะการจัดการสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาไปปฏิบัติเป็นรายข้อ

ลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
ด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา			
1. การเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษา	4.06	0.25	มาก
1.1 กำหนดให้มีการบรรยายในรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษา หัวข้อที่ว่าด้วยหลักการ แนวคิด ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับสหกิจศึกษา ทิศทางตลาดงาน ความคาดหวังของสถานประกอบการ การเลือกงานและสถานประกอบการ การเตรียมโครงการ กำหนดหัวข้อลักษณะรายละเอียดของโครงการสหกิจศึกษา วิธีการทำโครงการ และงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา	4.07	0.69	มาก
1.2 การจัดให้มีกิจกรรมปฐมนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษาก่อนออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษา	4.23	0.77	มาก
1.3 กำหนดให้คณะ/สาขาวิชาจัดให้มีการบรรยายในหัวข้อที่จำเป็นซึ่งเกี่ยวข้องกับเฉพาะวิชาชีพเพื่อเติมเต็มศักยภาพนักศึกษา	4.00	0.79	มาก

ลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
1.4 การจัดให้มีการจัดทำ รวบรวมสาระความรู้ที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษาเผยแพร่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์ศูนย์สหกิจศึกษาฯ	3.93	0.83	มาก
1.5 กำหนดให้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรม วิเคราะห์และนำไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องต่อไป และแจ้งผลการประเมินต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์สหกิจศึกษา	4.07	0.80	มาก
2. ด้านการหางานและการรับรองงานสหกิจศึกษา	4.02	0.31	มาก
2.1การจัดให้มีการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานที่นักศึกษาสหกิจศึกษาควรปฏิบัติให้แต่ละสาขาวิชา พร้อมระบุทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับลักษณะงานต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ	3.93	0.69	มาก
2.2 การเปิดโอกาสให้นักศึกษาแจ้งรายชื่อสถานประกอบการที่ต้องการไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ผ่านเจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษา เพื่อทำการติดต่อประสานงานสถานประกอบการต่อไป	4.23	0.86	มาก
2.3 การกำหนดให้มีเกณฑ์มาตรฐานของลักษณะงานที่มีคุณภาพเป็นแนวทางสำหรับการพิจารณารับรองคุณภาพงาน	3.93	0.74	มาก
2.4 กำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษา ร่วมกับคณะและสาขาวิชาประสานงานสถานประกอบการเพื่อจัดหางานที่มีคุณภาพและเพียงพอกับการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษาในแต่ละสาขาวิชา	4.17	0.83	มาก
2.5 กำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำสาขาวิชาพิจารณา ลักษณะงานและรับรองคุณภาพงานที่สถานประกอบการเสนอมา โดยพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้	3.93	0.87	มาก
2.6 การจัดให้มีวิธีการที่หลากหลายในการจัดหางานสหกิจศึกษา ได้แก่ หนังสือเชิญ โทรศัพท์ โทรสาร email การเข้าพบสถานศึกษา และการเชิญสถานประกอบการพบนักศึกษา	3.97	0.89	มาก
3. การคัดเลือกนักศึกษาเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ	4.09	0.29	มาก
3.1 การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสถานประกอบการ ตำแหน่งงาน ลักษณะงาน เงื่อนไขการทำงาน ค่าตอบแทนและสวัสดิการ คุณสมบัติของ	3.93	0.78	มาก

ลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
นักศึกษาและจ้อกำหนดอื่น ๆ ที่สถานประกอบการเสนอมาผ่านเว็บไซต์ หน่วยงาน			
3.2 กำหนดให้นักศึกษาสามารถเลือกสมัครเข้าปฏิบัติงานสหกิจศึกษาที่ สถานประกอบการที่ได้ประชาสัมพันธ์ไว้ตามความสนใจ โดยสามารถเลือก สถานประกอบการได้ 1 แห่ง ต่อครั้ง	4.13	0.82	มาก
3.3 การกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำสาขาวิชาทำหน้าที่ให้ คำแนะนำการเลือกตำแหน่งงาน สถานประกอบการ และเป็นผู้ให้ความ เห็นชอบนักศึกษาเพื่อเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่นักศึกษาสมัคร	4.03	0.76	มาก
3.4 การกำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษา ทำหน้าที่ให้บริการ ข้อมูล ให้คำปรึกษานักศึกษาในการสมัครงาน การเข้าสัมภาษณ์งานกับสถาน ประกอบการ ประกาศผลการคัดเลือกงานสหกิจศึกษา	3.97	0.81	มาก
3.5 การกำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษา จัดเตรียมเอกสารที่ เกี่ยวข้อง ประสานงานสถานประกอบการในการเข้ารายงานตัวปฏิบัติงานสห กิจศึกษาของนักศึกษา	4.40	0.67	มาก
4. การให้คำปรึกษา แก้ปัญหา และการนิเทศงานสหกิจศึกษา	4.10	0.21	มาก
4.1 มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาแก่นักศึกษา ทั้งในกระบวนการก่อน ระหว่าง และหลังการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา ฝ่ายบุคคล และพนักงานงานที่ปรึกษาในสถานประกอบการ	4.07	0.74	มาก
4.2 การจัดให้มีวิธีการหรือช่องทางที่หลากหลายในการให้คำปรึกษา และ แก้ปัญหาแก่นักศึกษาสหกิจศึกษา เช่น โทรศัพท์ email Facebook Line เป็นต้น	4.27	0.74	มาก
4.3 การกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำสาขาวิชาทำหน้าที่ นิเทศงานสหกิจศึกษานักศึกษาทุกคนที่ไปปฏิบัติสหกิจศึกษา ณ สถาน ประกอบการอย่างน้อย 1 ครั้ง	4.06	0.87	มาก
4.4 การกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำสาขาวิชาศึกษา ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจัดทำแผนการนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษาก่อนการออก นิเทศ ณ สถานประกอบการ	3.97	0.76	มาก

ลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
4.5 การกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำสาขาวิชา ติดต่opr ประสานงานกับพนักงานที่ปรึกษาของนักศึกษาเพื่อแจ้งประเด็นและแผนการ นิเทศงานล่วงหน้า	4.17	0.70	มาก
4.6 การนิเทศงานสหกิจศึกษา ณ สถานที่ประกอบการอาจารย์ที่ปรึกษา สหกิจศึกษาควรได้เข้าพบและหารือร่วมกับผู้ประสานงานสหกิจศึกษา และ หรือพนักงานที่ปรึกษาของนักศึกษาสหกิจศึกษา และนักศึกษา โดยควรใช้ เวลาอย่างเพียงพอและเหมาะสม	4.10	0.80	มาก
4.7 การกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาต้องประเมินนักศึกษาและสถาน ประกอบการตามเกณฑ์ที่กำหนดในแบบประเมิน	4.07	0.78	มาก
5. การจัดทำตอบแทนและสวัสดิการให้นักศึกษาสหกิจศึกษา	4.16	0.30	มาก
5.1 การกำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษา และผู้รับผิดชอบ ประจำคณะร่วมกันประสานงานสถานประกอบการเพื่อชี้แจงหลักการสหกิจ ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องค่าตอบแทน และสวัสดิการที่สถานประกอบการจะพึงจ่าย ให้แก่ศึกษาในอัตราที่เหมาะสม	4.07	0.78	มาก
5.2 กำหนดให้มีการจัดทำเอกสารสิทธิประโยชน์ทางภาษาที่สถาน ประกอบการจะได้รับการเข้าร่วมสหกิจศึกษาทั้งรูปแบบเอกสารและสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นสื่อประชาสัมพันธ์แก่สถานประกอบการในการ พิจารณาจ่ายค่าตอบแทนและสวัสดิการแก่นักศึกษา	4.17	0.75	มาก
5.3 การสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในทุกฝ่ายเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการ ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา คือ การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาที่ผ่านการ ปฏิบัติงาน ณ สถานที่ประกอบการ เสมือนเป็นพนักงานประจำ	4.23	0.82	มาก
6. การวัดผลและประเมินผลนักศึกษาสหกิจศึกษา	4.13	0.25	มาก
6.1 การกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลนักศึกษาสหกิจศึกษาในแต่ละ กิจกรรมของกระบวนการของกระบวนการก่อนออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษาโดย อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา ข้อมูลที่ใช้ประกอบการประเมินผล ได้แก่ การ เข้าร่วมกิจกรรม การส่งงานและเอกสารตามกำหนดเวลาโดยมีการกำหนด เกณฑ์การประเมิน	4.20	0.76	มาก
6.2 การกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาสห	4.00	0.74	มาก

ลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
กิจศึกษาในระหว่างปฏิบัติงาน โดยพนักงานที่ปรึกษา ข้อมูลที่ใช้ ประกอบการประเมินผลได้แก่ ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และคุณลักษณะส่วนบุคคล			
6.3 การกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลรายงานฉบับสมบูรณ์ของ นักศึกษาสหกิจศึกษาโดยอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา โดยเกณฑ์ประเมิน สอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการ	4.10	0.71	มาก
6.4 การกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการนำเสนอผลการปฏิบัติงาน ของนักศึกษา โดยอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา คณะ และสาขาวิชา โดยมี เกณฑ์การประเมิน	4.03	0.77	มาก
6.5 การกำหนดให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล การปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยกำหนดสัดส่วนคะแนนของสถานศึกษาร้อยละ 50	4.43	0.82	มาก
6.6 การกำหนดให้นักศึกษาได้เสนอผลสะท้อนกลับจากการปฏิบัติงานสหกิจ ศึกษา โดยการจัดโครงการวันสหกิจศึกษาพิบูลสงคราม เพื่อให้นักศึกษาสห กิจศึกษานำเสนอผลงาน ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา	4.03	0.81	มาก
ภาพรวมด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา	4.09	0.12	มาก

ตารางที่ 5 แสดงว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
พิบูลสงคราม มีความคิดเห็นต่อลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
โดยรวมด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาว่ามีความเหมาะสม/ความเป็นไป
ได้ในการนำไปปฏิบัติได้ในระดับมาก และเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่าทุกข้อมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติได้ในระดับมาก และเป็นไปตาม
เกณฑ์กำหนด

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เกี่ยวกับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้านการจัดบริการอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องจากสหกิจศึกษาไปปฏิบัติเป็นรายชื่อ

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ด้านการจัดบริการอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องจากสหกิจศึกษา			
1. การกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมหลังสิ้นสุดการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษา นอกเหนือจากการนำเสนอผลการปฏิบัติงาน เช่น การสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จัดนิทรรศการแสดงผลงานนักศึกษาสหกิจศึกษา โดยกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของการวัดผลและประเมินผล รวมถึงการคัดเลือกให้รางวัลผลงานดีเด่น และส่งเข้าประกวดในเวทีระดับเครือข่ายสหกิจศึกษา และระดับประเทศต่อไป	3.97	0.72	มาก
2.การจัดให้มีการติดตามสำรวจความก้าวหน้า และภาวะการณ์มีงานทำของบัณฑิตที่ผ่านการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง และนำไปสู่การพัฒนา นักศึกษาสหกิจศึกษาในรุ่นถัดไป	3.93	0.83	มาก
ภาพรวมด้านการจัดบริการอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องจากสหกิจศึกษา	3.95	0.50	มาก

จากตารางที่ 6 แสดงว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีความคิดเห็นต่อลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยรวมด้านการจัดบริการอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องจากสหกิจศึกษาว่ามีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติได้ในระดับมาก และเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติได้ในระดับมาก และเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

จากผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยได้ลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยมีองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการสหกิจศึกษา 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านที่ 1 การจัดหลักสูตรสหกิจศึกษา

1. นโยบายการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ทุกหลักสูตรจะต้องกำหนดรายวิชาการฝึกสหกิจศึกษาไว้เป็นทางเลือกในการเลือกเรียนให้กับนักศึกษา
2. หลักสูตรสาขาวิชาควรจัดรายวิชาสหกิจศึกษาไว้ในกลุ่มวิชาเอกเลือก โดยกำหนดไว้ในแผนการเรียนในปีที่ 3 หรือ 4 ตามความเหมาะสมของหลักสูตรในวิชาชีพนั้น ๆ
3. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาไม่น้อยกว่า 16 สัปดาห์อย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการจัดหน่วยสหกิจศึกษา

1. มอบหมายงานสหกิจศึกษา ในหน่วยงานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา เป็นหน่วยงานกลางระดับสถาบันในการรับผิดชอบงานสหกิจศึกษา โดยกำกับดูแลโดยรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ หรือฝ่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีหน้าที่ในการกำกับดูแลสนับสนุนงานสหกิจศึกษาของคณะ หลักสูตรสาขาวิชา โดยประสานการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกกระบวนการดำเนินงานสหกิจศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการบริหารจัดการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. จัดให้มีข้อบังคับ ระเบียบ คู่มือ ปฏิทินและขั้นตอนการดำเนินงานสหกิจศึกษาทุกกระบวนการ เนื่องจากกระบวนการสหกิจศึกษามีขั้นตอนที่ซับซ้อน และเอกสารที่เกี่ยวข้องมีปริมาณที่มาก เนื่องจากมีผู้เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์นิเทศ นักศึกษา และสถานประกอบการ
3. จัดทำ / ทบทวนแผนปฏิบัติงานประจำปี ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อนำผลไปสู่การพัฒนาปรับปรุง พร้อมทั้งนำเสนอผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างต่อเนื่อง รวมถึงเครือข่ายสหกิจศึกษาภาคเหนือตอนล่าง และรายงานผลประจำปีในฐานะข้อมูลสหกิจศึกษาซึ่งเป็นฐานข้อมูลระดับประเทศที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้พัฒนาขึ้น

3. ด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา

1. ด้านการเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษา ควรจัดให้มีรายวิชาเตรียมฝึกสหกิจศึกษา กิจกรรมปฐมนิเทศ และคณะควรจัดอบรมในหัวข้อด้านวิชาชีพเพิ่มเติมแก่นักศึกษา โดยมีชั่วโมงขั้นต่ำ 30 ชั่วโมงในการเตรียมความพร้อม
2. ในกระบวนการเตรียมความพร้อมในการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้แก่นักศึกษาสหกิจศึกษา ควรพิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในแต่ละประเด็นในการอบรม หากมีประเด็นใดที่เกี่ยวข้องเทคนิค วิธีการทางวิชาชีพ ที่เป็นประโยชน์ต่อการออกปฏิบัติสหกิจศึกษาของนักศึกษาควรเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสถานประกอบการ เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน
3. การจัดหางานและอัตรางานรองรับงานสหกิจศึกษา ควรสำรวจและจัดทำข้อมูลลักษณะงานที่นักศึกษาควรปฏิบัติกำหนดเกณฑ์มาตรฐานลักษณะงานที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการจัดหางาน เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แจ้งชื่อสถานประกอบการที่ต้องการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ควรมีวิธีการที่หลากหลายในการจัดหางาน และจัดทำฐานข้อมูลสถานประกอบการไว้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเชิญสถานประกอบการมาร่วมในการจัดนิทรรศการในการรับสมัครงานสหกิจศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาได้พบกับสถานประกอบการโดยตรง และสามารถพิจารณาตำแหน่งงานที่เหมาะสมกับ นัศึกษามากที่สุด
4. ในการรับสมัครนักศึกษาเข้าสู่ระบบสหกิจศึกษา จำเป็นต้องให้ความรู้ในเรื่องสหกิจศึกษาอย่าง ครบคลุมทั้งในส่วนของนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ใจถึงระเอียด ข้อบังคับ สิทธิ ประโยชน์ ขั้นตอนวิธีการของระบบสหกิจศึกษา และในส่วนของ การเลือกสถานประกอบการในการสมัครงานควรประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาได้เลือกสถานประกอบการที่เหมาะสมกับวิชาชีพ และผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาประจำสาขาวิชา โดยให้หน่วยงาน สหกิจศึกษาประสานงานกับสถานประกอบการ ประกาศผลการคัดเลือกงาน จัดเตรียมเอกสาร ที่เกี่ยวข้องสำหรับรายงานตัวปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษาร่วมกับคณะ หลักสูตร สาขาวิชาในการพิจารณาเลือกสถานประกอบการให้กับนักศึกษาในกรณีที่นักศึกษาไม่สามารถหา สถานประกอบการได้
5. การให้คำปรึกษา แก้ปัญหาและการนิเทศสหกิจศึกษา จัดให้มีวิธีการและช่องทางที่หลากหลาย ในการให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำสาขาวิชานิเทศงาน นักศึกษาสหกิจศึกษาทุกคน ณ สถานประกอบการ โดยศึกษาข้อมูลและจัดทำแผนการนิเทศ งานล่วงหน้าส่งมายังหน่วยงานสหกิจศึกษา เพื่อประสานงานไปยังสถานประกอบการเพื่อขออนุญาตในการเข้านิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษา และกำหนดให้อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษาได้พบทั้ง ในส่วนของนักศึกษา และพนักงานที่ปรึกษา เพื่อหารือในประเด็นต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของ นักศึกษาสหกิจศึกษา

4. ด้านการบริการอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องจากสหกิจศึกษา

1. จัดให้มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการถ่ายทอดประสบการณ์ในการปฏิบัติสหกิจศึกษาจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง ผ่านโครงการวันสหกิจศึกษาพืบูลสงคราม โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้นำเสนอผลงานทั้งในรูปแบบปากเปล่า และโปสเตอร์ รวมถึงการถ่ายทอดปัญหาและอุปสรรค แนวทางการพัฒนางานที่ได้รับมอบหมายให้กับน้อง ๆ ได้รับฟังและเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษารุ่นถัดไป
2. ดำเนินการติดตามการดำเนินงานทำของนักศึกษาสหกิจศึกษา ในประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้
 - 2.1 การได้งานทำ
 - 2.2 สาเหตุที่ยังไม่ได้งานทำ
 - 2.3 ระยะเวลาในการได้งานทำหลังปฏิบัติงานสหกิจศึกษาเสร็จสิ้น
 - 2.4 ได้งานทำในสถานประกอบการที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือไม่
 - 2.5 อัตราเงินเดือนที่ได้รับ
 - 2.6 การทำงานตรงสาขาวิชา
 - 2.7 สิ่งที่ต้องการให้หลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาปรับปรุงเพื่อเอื้อต่อการนำไปสู่การปฏิบัติงานจริง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการจัดการสหกิจศึกษาพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา และตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามไปสู่การปฏิบัติ ผลจากการวิจัยสรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษานั้น พบว่า มหาวิทยาลัยมีนโยบายในการขับเคลื่อนสหกิจศึกษา โดยกำหนดให้ทุกหลักสูตรกำหนดรายวิชาสหกิจศึกษาไว้ในทุกหลักสูตร โดยในระยะแรกงานสหกิจศึกษาอยู่ในความดูแลของกองบริการการศึกษา มีเพียงหลักสูตรที่เข้าร่วมสหกิจศึกษาเพียง 1 หลักสูตร คือหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาโลจิสติกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จากหลักสูตรทั้งหมด 58 หลักสูตร ทั้งมหาวิทยาลัย และต่อมาในปี พ.ศ. 2557 งานสหกิจศึกษาได้ย้ายการดูแลไปในส่วนงานของโครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นงานงานหนึ่งของกอง โดยมีการขับเคลื่อนเชิงรุกตามนโยบายของผู้บริหารให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนหลักสูตรเข้าสู่ระบบสหกิจศึกษา จนถึงในปีปัจจุบันมีหลักสูตรสาขาวิชาที่เข้าร่วมสหกิจศึกษาเพิ่มเป็น 8 หลักสูตร มีนักศึกษาเข้าร่วมเพิ่มขึ้นเป็น 80 มีผู้ดูแลสหกิจศึกษาโดยเฉพาะในภาพรวมของมหาวิทยาลัยจำนวน 1 คน ในตำแหน่งงานนักวิชาการศึกษา ปฏิบัติงานในกลุ่มงานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ในส่วนของรูปแบบการดำเนินงานสหกิจศึกษานั้นยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนในการแต่ละขั้นตอนการทำงาน ทั้งในส่วนของก่อนปฏิบัติสหกิจศึกษา ระหว่างปฏิบัติสหกิจศึกษา และหลังสหกิจศึกษา โดยการปฏิบัติงานที่ผ่านมาผู้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบจะใช้วิธีการสอบถามขั้นตอนในการทำงานจากมหาวิทยาลัยแม่ข่ายสหกิจศึกษาเครือข่ายภาคเหนือตอนล่าง คือ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2. การพัฒนาลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ได้รูปแบบที่มีองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษา

2.1.1 นโยบายการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ทุกหลักสูตรจะต้องกำหนดรายวิชาการฝึกสหกิจศึกษาไว้เป็นทางเลือกในการเลือกเรียนให้กับนักศึกษา

2.1.2 หลักสูตรสาขาวิชาควรจัดรายวิชาสหกิจศึกษาไว้ในกลุ่มวิชาเอกเลือก

โดยกำหนดไว้ในแผนการเรียนในปีที่ 3 หรือ 4 ตามความเหมาะสมของหลักสูตรในวิชาชีพนั้น ๆ

2.1.3 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาไม่น้อยกว่า 16 สัปดาห์
อย่างต่อเนื่อง

2.2. ด้านการจัดหน่วยงานสหกิจศึกษา

2.2.1 มอบหมายงานสหกิจศึกษา ในหน่วยงานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา เป็นหน่วยงานกลางระดับสถาบันในการรับผิดชอบงานสหกิจศึกษา โดยกำกับดูแลโดยตรงอธิการบดีฝ่ายวิชาการ หรือฝ่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามที่อธิการมอบหมาย มีหน้าที่ในการกำกับดูแลสนับสนุนงานสหกิจศึกษาของคณะ หลักสูตรสาขาวิชา โดยประสานการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกระบวนการการดำเนินงานสหกิจศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการการดำเนินงานสหกิจศึกษา และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 จัดทำข้อบังคับ ระเบียบ คู่มือ ปฏิทินและขั้นตอนการดำเนินงานสหกิจศึกษาทุกระบวนการ เนื่องจากกระบวนการสหกิจศึกษามีขั้นตอนที่ซับซ้อน และเอกสารที่เกี่ยวข้องมีปริมาณที่มาก อีกทั้งมีผู้เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์นิเทศ นักศึกษา และสถานประกอบการ

2.2.3 จัดทำ / ทบทวนแผนปฏิบัติงานประจำปี ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อนำผลไปสู่การพัฒนาปรับปรุง พร้อมทั้งนำเสนอผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างต่อเนื่อง รวมถึงเครือข่ายสหกิจศึกษาภาคเหนือตอนล่าง และรายงานผลประจำปีในฐานะข้อมูลสหกิจศึกษาซึ่งเป็นฐานข้อมูลระดับประเทศที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้พัฒนาขึ้น

2.2.4 งานสหกิจศึกษามีหน้าที่ในการกำหนดโครงการ/กิจกรรมที่จะดำเนินการในรอบปี โดยผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี และอนุมัติขอจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานสหกิจศึกษา

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา

2.3.1 ด้านการเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษา ควรจัดให้มีรายวิชาเตรียมฝึกสหกิจศึกษา กิจกรรมปฐมนิเทศ และคณะควรจัดอบรมในหัวข้อด้านวิชาชีพเพิ่มเติมแก่นักศึกษา โดยมีชั่วโมงขั้นต่ำ 30 ชั่วโมงในการเตรียมความพร้อม

2.3.2 ในกระบวนการเตรียมความพร้อมในการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้แก่นักศึกษาสหกิจศึกษา ควรพิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในแต่ละประเด็นในการอบรม หากมีประเด็นใดที่เกี่ยวข้องเทคนิค วิธีการทางวิชาชีพ ที่เป็นประโยชน์ต่อการออก

ปฏิบัติสหกิจศึกษาของนักศึกษาควรเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสถานประกอบการ เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

2.3.3 การจัดทำงานและอัตรางานรองรับงานสหกิจศึกษา ควรสำรวจและจัดทำข้อมูลลักษณะงานที่นักศึกษาควรปฏิบัติกำหนดเกณฑ์มาตรฐานลักษณะงานที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการจัดทำงาน เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แจ้งชื่อสถานประกอบการที่ต้องการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ควรมีวิธีการที่หลากหลายในการจัดทำงาน และจัดทำฐานข้อมูลสถานประกอบการไว้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเชิญสถานประกอบการมาร่วมในการจัดนิทรรศการในการรับสมัครงานสหกิจศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้พบกับสถานประกอบการโดยตรง และสามารถพิจารณาตำแหน่งงานที่เหมาะสมกับนับศึกษามากที่สุด

2.3.4 ในการรับสมัครนักศึกษาเข้าสู่ระบบสหกิจศึกษา จำเป็นต้องให้ความรู้ในเรื่องสหกิจศึกษาอย่างครอบคลุมทั้งในส่วนของนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้เข้าใจถึงระเบียบ ข้อบังคับ สิทธิประโยชน์ ขั้นตอนวิธีการของระบบสหกิจศึกษา และในส่วนของ การเลือกสถานประกอบการในการสมัครงานควรประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาได้เลือกสถานประกอบการที่เหมาะสมกับวิชาชีพ และผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาประจำสาขาวิชา โดยให้หน่วยงานสหกิจศึกษาประสานงานกับสถานประกอบการ ประกาศผลการคัดเลือกงาน จัดเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องสำหรับรายงานตัวปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษาร่วมกับคณะ หลักสูตรสาขาวิชาในการพิจารณาเลือกสถานประกอบการให้กับนักศึกษาในกรณีที่นักศึกษาไม่สามารถหาสถานประกอบการได้

2.3.5 การให้คำปรึกษา แก้ปัญหาและการนิเทศสหกิจศึกษา จัดให้มีวิธีการและช่องทางที่หลากหลายในการให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำสาขาวิชานิเทศงานนักศึกษาสหกิจศึกษาทุกคน ณ สถานประกอบการ โดยศึกษาข้อมูลและจัดทำแผนการนิเทศงานล่วงหน้าส่งมายังหน่วยงานสหกิจศึกษา เพื่อประสานงานไปยังสถานประกอบการ เพื่อขออนุญาตในการเข้านิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษา และกำหนดให้อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษาได้พบทั้งในส่วนของนักศึกษา และพนักงานที่ปรึกษา เพื่อหารือในประเด็นต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา

2.4 ด้านการบริการอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องจากสหกิจศึกษา

2.4.1 จัดให้มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการถ่ายทอดประสบการณ์ในการปฏิบัติสหกิจศึกษาจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง ผ่านโครงการวันสหกิจศึกษาพิบูลสงคราม โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้นำเสนอผลงานทั้งในรูปแบบปากเปล่า และโปสเตอร์ รวมถึงการถ่ายทอดปัญหาและอุปสรรค แนวทางการพัฒนางานที่ได้รับมอบหมายให้กับน้อง ๆ ได้รับฟังและเป็นการเตรียมความให้กับนักศึกษารุ่นถัดไป

2.4.2 ดำเนินการติดตามการดำเนินงานทำของนักศึกษาสหกิจศึกษา ใน
ประเด็นที่
สำคัญดังต่อไปนี้

- 1) การดำเนินงานทำ
- 2) สาเหตุที่ยังไม่ได้งานทำ
- 3) ระยะเวลาในการดำเนินงานทำหลังปฏิบัติงานสหกิจศึกษาเสร็จสิ้น
- 4) ได้งานทำในสถานประกอบการที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือไม่
- 5) อัตราเงินเดือนที่ได้รับ
- 6) การทำงานตรงสาขาวิชา
- 7) สิ่งที่ต้องการให้หลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาปรับปรุงเพื่อเอื้อต่อ

การนำไปสู่การปฏิบัติงานจริง

3. การตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำลักษณะการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามไปปฏิบัติ พบว่า จัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีการจัดการสหกิจศึกษาได้ครบถ้วนทงองค์ประกอบของกระบวนการสหกิจศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษา ด้านการจัดหน่วยงานสหกิจศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา และด้านการจัดบริการอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องจากสหกิจศึกษา โดยทุกด้านและทุกข้อจากการตรวจสอบความเหมาะสม จะเห็นได้ว่ารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีความเหมาะสม / เป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (Mean) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ไม่เกิน 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด อีกทั้งในการจัดการสหกิจศึกษายังพบปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือ คณะและหลักสูตรสาขาวิชาให้ความสนใจในการเข้าร่วมสหกิจศึกษาค่อนข้างน้อยมาก ทั้งที่เห็นประโยชน์ที่นักศึกษาจะได้รับจากกระบวนการปฏิบัติงานจากระบบสหกิจศึกษา แต่ด้วยความซับซ้อนและยุ่งยากของกระบวนการสหกิจศึกษา ทำให้คณะและหลักสูตรสาขาวิชาไม่สนับสนุนนักศึกษาในการเข้าร่วมสหกิจศึกษา จึงจำเป็นต้องมีมหาวิทยาลัยควรมีนโยบายที่ชัดเจน และวางแผนการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนสหกิจศึกษาเชิงรุกเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้กับคณะและสาขาวิชาต่อไป

อภิปรายผล

ลักษณะการจัดสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เห็นว่ามีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ลักษณะการจัดสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้านการจัดหลักสูตรรายวิชาสหกิจศึกษา ที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เห็นว่า มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ได้แก่ นโยบายการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ทุกหลักสูตรจะต้องกำหนดรายวิชาการฝึกสหกิจศึกษาไว้เป็นทางเลือกในการเลือกเรียนให้กับนักศึกษา หลักสูตรสาขาวิชาควรจัดรายวิชาสหกิจศึกษาไว้ในกลุ่มวิชาเอกเลือก โดยกำหนดไว้ในแผนการเรียนในปีที่ 3 หรือ 4 ตามความเหมาะสมของหลักสูตรในวิชาชีพนั้น ๆ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาไม่น้อยกว่า 16 สัปดาห์อย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้เนื่องจากรายวิชาฝึกปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นรายวิชาที่เน้นการปฏิบัติในสาขาวิชาชีพโดยตรงของผู้เรียน ในสถานประกอบการจริง โดยนักศึกษาสหกิจศึกษาจะต้องได้รับการเสนอภาระงาน เปรียบเสมือนพนักงานคนหนึ่งของสถานประกอบการนั้น ๆ ทำให้เป็นการเปิดโอกาสในนักศึกษาได้ฝึกทักษะการปฏิบัติงานจริง สามารถนำความรู้ทางทฤษฎีที่ได้เรียนมาไปประยุกต์สู่การปฏิบัติ ดังนั้นจึงจะต้องจัดรายวิชาฝึกสหกิจศึกษาไว้ในหลักสูตรในกลุ่มเอกเลือก จึงถือว่าเป็นการให้โอกาสและเปิดกว้างทางการศึกษาแก่นักศึกษาได้เลือกเรียนระหว่างรายวิชาฝึกสหกิจศึกษา และรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรืออื่น ๆ ที่ตนเองถนัดและสนใจ ตามความสามารถและความถนัดที่แตกต่างกันไปของนักศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลิมขวัญ ครุฑบุญยงค์ (2552 :77) ได้ทำวิจัยเรื่องการติดตามผลสัมฤทธิ์โครงการสหกิจศึกษาเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่สถานศึกษาอุดมศึกษาภาคกลางตอนบนจัดวิชาสหกิจศึกษาเป็นวิชาเลือก โดยให้เหตุผลว่าเพื่อเป็นอิสระทางความคิดให้กับนักศึกษา และไม่ปิดกั้นความคิดเห็น

นอกจากนี้การจัดแผนการเรียนรายวิชาสหกิจศึกษาพบว่าควรจัดไว้ในปีที่ 3 หรือ 4 ของหลักสูตร ตามความเหมาะสมของวิชาชีพ โดยหลักการของการจัดหลักสูตรและแผนการศึกษาที่ระบุไว้ในหลักสูตร หรือ มคอ.1 /2 นั้น จะกำหนดให้นักศึกษาได้เรียนในแต่ละรายวิชาเรียงลำดับตามความยากง่ายของรายวิชา เพื่อนำไปสู่ความแข็งแกร่งในวิชาชีพนั้น ๆ ดังนั้นในการจัดรายวิชาฝึกสหกิจศึกษา ซึ่งนักศึกษาต้องไปปฏิบัติงานเชิงวิชาการหรือวิชาชีพเต็มเวลาเสมือนเป็นพนักงานชั่วคราว สถานประกอบการ ครบ 1 ภาคการเรียนสหกิจศึกษา ตามที่สาขาวิชากำหนด เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานแล้วนักศึกษาจะต้องส่งรายงานวิชาการ และนำเสนอผลการไปปฏิบัติงานต่อคณาจารย์ในสาขาวิชา เพื่อทำการประเมินผลให้ผ่านโดยวัดจากผลประเมินของอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา พนักงานที่ควบคุมการปฏิบัติงานในสถานประกอบการและจากรายงานวิชาการ จึงจำเป็นต้องจัด

รายวิชาสหกิจศึกษาไว้ในชั้นปีที่ 3 หรือ 4 ซึ่งเป็นช่วงที่จะมีความเหมาะสมในการที่นักศึกษาได้ผ่าน การเรียนรู้หลักการหลักการ แนวคิดทฤษฎีในรายวิชาต่าง ๆ ไปแล้ว

2. ลักษณะการจัดการสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้านการจัดโครงสร้าง หน่วยงานสหกิจศึกษา ที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นว่ามีเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในการนำไป ปฏิบัติ ได้แก่ การมอบหมายงานสหกิจศึกษา ในหน่วยงานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา เป็นหน่วยงานกลางระดับสถาบัน ในการรับผิดชอบงานสหกิจศึกษา โดยกำกับดูแลโดยตรงอธิการบดีฝ่ายวิชาการ หรือฝ่ายพัฒนา คุณภาพการศึกษา มีหน้าที่ในการกำกับดูแลสนับสนุนงานสหกิจศึกษาของคณะ หลักสูตรสาขาวิชา โดยประสานการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกระบวนการดำเนินงานสหกิจศึกษา โดยมุ่งเน้นการ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการบริหารจัดการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา และอำนวยความสะดวก ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

อีกทั้งมหาวิทยาลัยควรจัดให้มีข้อบังคับ ระเบียบ คู่มือ ปฏิทินและขั้นตอนการดำเนินงานสห กิจศึกษาทุกระบวนการ เนื่องจากกระบวนการสหกิจศึกษามีขั้นตอนที่ซับซ้อน และเอกสารที่ เกี่ยวข้องมีปริมาณที่มากเนื่องจากมีผู้เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์นิเทศ นักศึกษา และสถานประกอบการ และการจัดทำ / ทบทวนแผนปฏิบัติงานประจำปี ติดตาม และ ประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อนำผลไปสู่การพัฒนาปรับปรุง พร้อมทั้งนำเสนอผลการดำเนินงานต่อ คณะกรรมการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างต่อเนื่อง รวมถึงเครือข่ายสหกิจศึกษาภาคเหนือ ตอนล่าง และรายงานผลประจำปีในฐานะข้อมูลสหกิจศึกษาซึ่งเป็นฐานข้อมูลระดับประเทศที่สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้พัฒนาขึ้น

ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดให้แต่ละคณะ/สาขาวิชา เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานสหกิจ ศึกษาของตนเองจนครบทุกระบวนการขั้นตอนการทำงาน ย่อมเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้นนอกเหนือจาก งานประจำที่จะต้องมีความรับผิดชอบในทุกพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย เช่น การสอน บริการ วิชาการ วิจัย เป็นต้น อีกทั้งขั้นตอนและกระบวนการของงานสหกิจศึกษามีความซับซ้อน ยุ่งยาก และใช้มีเอกสารเข้ามาเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนการทำงานค่อนข้างมาก ซึ่งคณะและสาขาวิชาอาจไม่มี เวลาเพียงพอต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่มหาวิทยาลัยจะต้องจัดสรรอัตรากำลัง ส่วนกลางในการเข้ามาดูแลและประสานด้านสหกิจศึกษาระหว่าง นักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา และ สถานประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีสุรนารี จากการเปรียบเทียบสมรรถนะกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ ของ อลงกต ยะ ไวกฤษ์ (2549 : 145) ซึ่งผลวิจัยพบว่าปัจจัยที่ทำให้การจัดการสหกิจศึกษาของสถาบันการศึกษา ประสบความสำเร็จ คือ มีการจัดตั้งหน่วยประสานสหกิจศึกษาโดยยึดหลักการรวมบริการ ประสาน ภารกิจทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับสหกิจศึกษา ให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการและการบริการ และ

สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรชัย มงคลวนิช (2552 : 27) หากผู้บริหารสถานประกอบการเห็นความสำคัญ/ประโยชน์ของสหกิจศึกษา และสถาบันการศึกษามีการกำหนด ผู้บริหารและอาจารย์ประจำประสานงานสหกิจศึกษาในระดับคณะและระดับภาควิชา พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้คณาจารย์ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ ความสำคัญ กระบวนการสหกิจศึกษา และภาพรวมของงานในหน้าที่ของทุกคน สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัย ที่จะส่งเสริมความสำเร็จของการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถาบัน

3. ลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความเห็นว่ามีเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติคือ ด้านการเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษา ควรจัดให้มีรายวิชาเตรียมฝึกสหกิจศึกษา กิจกรรมปฐมนิเทศ และคณะควรจัดอบรมในหัวข้อด้านวิชาชีพเพิ่มเติมแก่นักศึกษา โดยมีชั่วโมงขั้นต่ำ 30 ชั่วโมงในการเตรียมความพร้อม กระบวนการเตรียมความพร้อมในการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้แก่นักศึกษาสหกิจศึกษา ควรพิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในแต่ละประเด็นในการอบรม หากมีประเด็นใดที่เกี่ยวข้องเทคนิค วิธีการทางวิชาชีพ ที่เป็นประโยชน์ต่อการออกปฏิบัติสหกิจศึกษาของนักศึกษาควรเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสถานประกอบการ เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน การจัดหางานและอัตราการรองรับงานสหกิจศึกษา ควรสำรวจและจัดทำข้อมูลลักษณะงานที่นักศึกษาควรปฏิบัติ กำหนดเกณฑ์มาตรฐานลักษณะงานที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการจัดหางาน เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แจ้งชื่อสถานประกอบการที่ต้องการปฏิบัติงาน

ทั้งนี้ควรมีวิธีการที่หลากหลายในการจัดหางาน และจัดทำฐานข้อมูลสถานประกอบการไว้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเชิญสถานประกอบการมาร่วมในการจัดนิทรรศการในการรับสมัครงานสหกิจศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้พบกับสถานประกอบการโดยตรง และสามารถพิจารณาตำแหน่งงานที่เหมาะสมกับนักศึกษามากที่สุด และในการรับสมัครนักศึกษาเข้าสู่ระบบสหกิจศึกษา จำเป็นต้องให้ความรู้ในเรื่องสหกิจศึกษาอย่างครอบคลุมทั้งในส่วนของนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ใจถึง ระเบียบ ข้อบังคับ สิทธิประโยชน์ ขั้นตอนวิธีการของระบบสหกิจศึกษา และในส่วนของ การเลือกสถานประกอบการในการสมัครงานควรประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาได้เลือกสถานประกอบการที่เหมาะสมกับวิชาชีพ และผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาประจำสาขาวิชา โดยให้หน่วยงานสหกิจศึกษาประสานงานกับสถานประกอบการ ประกาศผลการคัดเลือกงาน จัดเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องสำหรับรายงานตัวปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษาร่วมกับคณะ หลักสูตรสาขาวิชาในการพิจารณาเลือกสถานประกอบการให้กับนักศึกษาในกรณีที่นักศึกษาไม่สามารถหาสถานประกอบการได้ รวมถึงการให้คำปรึกษา แก้ปัญหาและการนิเทศสหกิจศึกษา จัดให้มีวิธีการและช่องทางที่หลากหลายในการให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจ

ศึกษาประจำสาขาวิชาในเทศงานนักศึกษาสหกิจศึกษาทุกคน ณ สถานประกอบการ โดยศึกษาข้อมูล และจัดทำแผนการนิเทศงานล่วงหน้าส่งมายังหน่วยงานสหกิจศึกษา เพื่อประสานงานไปยังสถานประกอบการเพื่อขออนุญาตในการเข้านิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษา และกำหนดให้อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษาได้พบทั้งในส่วนของนักศึกษา และพนักงานที่ปรึกษา เพื่อหารือในประเด็นต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา

โดยที่ผ่านมามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามมีการเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อนการออกปฏิบัติสหกิจศึกษาด้วยกระบวนการอบรมผ่านโครงการเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษา จัดโดยงานสหกิจศึกษา โครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีการบรรยายหัวข้อต่าง ๆ ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ดังนี้การสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของนักศึกษาสหกิจศึกษา เทคนิคการเขียนรายงานและการนำเสนอ การพัฒนาบุคลิกภาพ การสื่อสาร และวัฒนธรรมองค์กร การบริหารงานเชิงคุณภาพกับการทำงาน เทคนิคการเลือกอาชีพ การเลือกสถานประกอบการ และการสมัครงานและการสัมภาษณ์งาน มีการสอบวัดความรู้ทั้งก่อนการอบรม และหลังอบรม การตรวจเช็คเวลาในการอบรม

ซึ่งมหาวิทยาลัยได้เชิญวิทยากรที่มีความหลากหลายทั้งจากสถานประกอบการที่เป็นหน่วยงานที่มีชื่อเสียงและมีความร่วมมือในการพัฒนาสหกิจศึกษากับมหาวิทยาลัย และจากคณาจารย์จากในมหาวิทยาลัยและนอกมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ โดยนักศึกษาให้ความสนใจในการเข้าร่วมเป็นอย่างดี เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเตรียมความพร้อมในออกปฏิบัติสหกิจศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถือเป็นอีกช่องทางหนึ่งระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานสหกิจศึกษาระดับมหาวิทยาลัย กับนักศึกษาสหกิจศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์และชี้แจงช่องทางการติดต่อระหว่างกัน ในการติดตามตลอดระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติสหกิจศึกษา และหลังสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติสหกิจศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสาวนีย์ ศรีจันทร์นิล (2553 : 39) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประเมินผลโครงการสหกิจศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ สาขาวิชาการบัญชี ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นว่าในการเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษาทำให้ได้รับความรู้หลักการ แนวคิดในด้านต่าง ๆ ในส่วนของการวัดและประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษา

มหาวิทยาลัยได้ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมร่วมกับสถานประกอบการในการร่วมกันวัดและประเมินผลนักศึกษา 50 : 50 ทำให้เห็นสิ่งที่ควรพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่จะส่งผลการพัฒนาให้ดีขึ้นสำหรับนักศึกษาในรุ่นต่อไป ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับกับสมาคมสหกิจศึกษาไทย (2552 : 20-22) ได้กำหนดกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาว่านักศึกษาต้องได้รับการประเมินผลการปฏิบัติงานจากความสามารถในการทำงานโดยสถานศึกษาต้องชี้แจงรายละเอียด และเกณฑ์ให้นักศึกษาทราบ ต้องมีส่วนของการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานประกอบการไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 โดย

พนักงานที่ปรึกษาในสถานประกอบการควรให้ความเห็นที่เป็นจุดเด่น และข้อควรปรับปรุงของนักศึกษา

4. ลักษณะการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้านการจัดบริการอื่น ๆ ที่ต่อเนื่อง จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ คือ การจัดให้มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการถ่ายทอดประสบการณ์ในการปฏิบัติสหกิจศึกษาจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง ผ่านโครงการวันสหกิจศึกษาพิบูลสงคราม โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้นำเสนอผลงานทั้งในรูปแบบปากเปล่า และโปสเตอร์ รวมถึงการถ่ายทอดปัญหาและอุปสรรค แนวทางการพัฒนางานที่ได้รับมอบหมายให้กับน้อง ๆ ได้รับฟังและเป็นการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษารุ่นถัดไป และการดำเนินการติดตามการดำเนินงานทำของนักศึกษาสหกิจศึกษา โดยแนวทางที่มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการนั้นจะเป็นแนวทางเดียวกันกับสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งที่จัดดำเนินการสหกิจศึกษาได้ถือปฏิบัติเช่นกัน เช่น มหาวิทยาลัยในกลุ่มเครือข่ายสหกิจศึกษาภาคเหนือตอนล่าง ที่ได้จัดกิจกรรมวันสหกิจศึกษาในแต่ละมหาวิทยาลัยเพื่อคัดเลือกผลงานนักศึกษาสหกิจศึกษาดีเด่นในแต่ละมหาวิทยาลัยเข้าร่วมแข่งขันร่วมกับเครือข่ายภาคเหนือตอนล่าง เพื่อคัดเลือกไปแข่งขันในระดับประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ควรมีนโยบายด้านการบริหารจัดการระบบสหกิจศึกษาให้มีความชัดเจน สร้างพลังการขับเคลื่อนเชิงรุกโดยการสนับสนุนงบประมาณในเชิงยุทธศาสตร์ เนื่องจากที่ผ่านมามีคณะและหลักสูตรสาขาวิชาให้ความสนใจในการเข้าร่วมสหกิจศึกษาค่อนข้างน้อยมาก ทั้งที่เห็นประโยชน์ที่นักศึกษาจะได้รับจากกระบวนการปฏิบัติงานจากระบบสหกิจศึกษา แต่ด้วยความซับซ้อนและยุ่งยากของกระบวนการสหกิจศึกษา ทำให้คณะและหลักสูตรสาขาวิชาไม่สนับสนุนนักศึกษาในการเข้าร่วม

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามควรเพิ่มกิจกรรมที่หลากหลายในการสร้างความร่วมมือที่ดีกับสถานประกอบการ เพื่อประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในการรับนักศึกษาเข้าร่วมปฏิบัติสหกิจศึกษาในสถานประกอบการที่มีคุณภาพ

3. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ควรส่งเสริมการให้ความรู้ ประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะได้จากระบบสหกิจศึกษาแก่อาจารย์ในแต่ละหลักสูตร เนื่องจากปัจจัยที่สำคัญให้การสนับสนุนนักศึกษาให้เข้าร่วมสหกิจศึกษาที่สำคัญคืออาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์ประจำหลักสูตร

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

การพัฒนาลักษณะการจัดสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยควรสร้างความร่วมมือกับกลุ่มประเทศอาเซียนให้มากขึ้น โดยเฉพาะของสถานประกอบการ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสู่ตลาดแรงงานในประชาคมอาเซียนต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2558, 13 พฤศจิกายน).ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558.
- สมาคมสหกิจศึกษาแห่งประเทศไทย. (2559). เอกสารประมวลสาระชุดฝึกอบรมสหกิจศึกษา.สืบค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2560, จาก <https://tace.or.th/tace/event/14/gallery//files/%5B1%5D...pdf>
- อัจฉราพร โชติพลกุล.(2555). การพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัชรินทร์ รักเสนาะ.(2558). การพัฒนารูปแบบการจัดการบริหารระบบการจัดการเรียนการสอนสหกิจศึกษา.วารสารวิชาการ ศิลปศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สิริฉันท์ สติรกุล เตชพาหพงษ์.(2558). การบริหารจัดการสหกิจศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัย : กรณีศึกษา สาขาวิชาธุรกิจและอาชีพศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, วารสารปัญญาวิวัฒน์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2.
- วรุฒม์ วรรณะเยี่ยมพิกุล.(2556). การพัฒนารูปแบบสหกิจศึกษาสาขาอุตสาหกรรมบริการ สำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์เทจทาวน์.
- เฉลิมขวัญ ครุฑบุญยงค์. (2552,ธันวาคม). การติดตามผลสัมฤทธิ์โครงการสหกิจศึกษาเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน. วารสารสหกิจศึกษาไทย. 1(2):67-86
- อลงกต ยะไวทย์, (2549) การพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จากผลการเปรียบเทียบสมรรถนะกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรชัย มงคลวนิช. (2552,มิถุนายน). รายงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งเสริมและจุดรั้งความสำเร็จในการศึกษาแบบสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย. วารสารสหกิจศึกษาไทย.1(1): 19-38.
- เสาวนีย์ ศรีจันทร์นิล.(2553). รายงานวิจัยการประเมินผลโครงการสหกิจศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ สาขาวิชาการบัญชี. สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2560 จาก <http://www.rc.ac.th/research/pdf/53/1.pdf>
- สมาคมสหกิจศึกษาไทย.(2552). มาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครราชสีมา. สมาคมสหกิจศึกษาไทย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ยุทธพงษ์ เข้าประมงค์.(2555). รายงานปัญหาพิเศษการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2561 จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/52930412/title.pdf

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย และผลการตรวจสอบคุณภาพ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ผลประเมินแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่องการพัฒนาลักษณะการจัดสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหา

คำชี้แจง ขอความอนุเคราะห์ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อ ว่าท่านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับใด เกี่ยวกับของลักษณะการจัดสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และทำเครื่องหมาย ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

-1 ไม่เห็นด้วย 0 = ไม่แน่ใจ 1 = เห็นด้วย

ประเด็นลักษณะการจัดสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	ผู้เชี่ยวชาญ (1)	ผู้เชี่ยวชาญ (2)	ผู้เชี่ยวชาญ (3)	แปลความหมาย
1. ด้านการจัดการหลักสูตร				สอดคล้อง
1.1 การกำหนดหมวดวิชาสหกิจศึกษาและจำนวนหน่วยกิต	1	1	1	สอดคล้อง
1.1.1 การจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาเป็นรายวิชาในกลุ่มวิชาแกน	1	1	1	สอดคล้อง
1.1.2 การกำหนดให้รายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาจำนวน 1 หน่วยกิต	1	1	1	สอดคล้อง
1.1.3 การจัดรายวิชาสหกิจศึกษาเป็นรายวิชาในกลุ่มวิชาเอกเลือก จำนวน 6 หน่วยกิต โดยกำหนดให้เรียนในทุกหลักสูตรเหมือนกัน	1	1	1	สอดคล้อง
1.2 การจัดแผนการเรียนสหกิจศึกษา				สอดคล้อง
1.2.1 การกำหนดให้คณะ/สาขาวิชาสามารถจัดแผนการเรียนรายวิชาสหกิจศึกษาไว้ในภาคการศึกษาใดก็ได้ในปีที่ 3 หรือ ปีที่ 4 ของหลักสูตรตามความเหมาะสมของวิชาชีพ	1	1	1	สอดคล้อง
1.2.2 การกำหนดให้จัดแผนการเรียนรายวิชา	1	1	1	สอดคล้อง

ประเด็นลักษณะการจัดสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏพิบูลสงคราม	ผู้เชี่ยวชาญ (1)	ผู้เชี่ยวชาญ (2)	ผู้เชี่ยวชาญ (3)	แปลความหมาย
เตรียมสหกิจศึกษาไว้ในภาคการศึกษาก่อนรายวิชาสห กิจศึกษา				
1.2.3 การกำหนดให้นักศึกษาออกปฏิบัติงานสหกิจ ศึกษาเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษาโดยมีระยะเวลา 16 สัปดาห์อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	สอดคล้อง
2. การจัดโครงสร้างหน่วยงานสหกิจศึกษา				สอดคล้อง
1.1 การจัดตั้งงานสหกิจศึกษา ภายใต้งานส่งเสริม การจัดการเรียนการสอน โครงการจัดตั้งกองมาตรฐาน วิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา เป็นหน่วยงาน กลางระดับสถาบัน มีหน้าที่กำกับดูแลส่งเสริมและ สนับสนุนการดำเนินงานสหกิจของคณะและหลักสูตร สาขาวิชา	1	1	1	สอดคล้อง
1.2 การจัดตั้งงานสหกิจศึกษา เป็นหน่วยงานภายใต้ งานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ซึ่งกำกับดูแลโดย รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	1	1	1	สอดคล้อง
1.3 กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งนักวิชาการ ศึกษาทำหน้าที่หลักในการดูแลสหกิจศึกษาในระดับ สถาบัน	1	1	1	สอดคล้อง
2. รูปแบบการบริหารงาน และกลยุทธ์ที่ใช้ในการ ดำเนินงานสหกิจศึกษา	1	1	1	สอดคล้อง
2.1 รูปแบบการบริหาร				สอดคล้อง
2.1.1 การกำหนดให้รองคณบดีฝ่ายวิชาการประจำ คณะเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินงานสหกิจศึกษาของ คณะ/สาขาวิชา และประสานกับงานส่งเสริมการจัดการ	1	1	1	สอดคล้อง

ประเด็นลักษณะการจัดสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏพิบูลสงคราม	ผู้เชี่ยวชาญ (1)	ผู้เชี่ยวชาญ (2)	ผู้เชี่ยวชาญ (3)	แปลความหมาย
เรียนการสอน หน่วยสหกิจศึกษาของสถาบัน				
2.1.2 การกำหนดให้อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษาทำหน้าที่ดูแลให้คำปรึกษา รับรองคุณภาพงาน นิเทศงาน และประเมินผลนักศึกษาสหกิจศึกษา	1	1	1	สอดคล้อง
2.1.3 การกำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยสหกิจศึกษาของสถาบัน ประสานงานสถานประกอบการเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีที่ยั่งยืน	1	1	1	สอดคล้อง
2.1.4 การกำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยสหกิจศึกษาร่วมกับคณะ/สาขาวิชา รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมนักศึกษา	1	1	1	สอดคล้อง
2.1.5 กำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยสหกิจศึกษา ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ปัญหาแก่นักศึกษาทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยประสานงานกับคณะและหลักสูตรสาขาวิชา	1	1	1	สอดคล้อง
2.1.6 สร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อกำหนดให้มีพนักงานที่ปรึกษาให้แก่ศึกษาสหกิจศึกษา ทำหน้าที่ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาในสถานประกอบการ รวมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา	1	1	1	สอดคล้อง
2.1.7 การกำหนดให้มีการบันทึกข้อมูลติดต่อกับสถานประกอบการไว้อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	สอดคล้อง
2.1.8 การจัดให้มีข้อบังคับมหาวิทยาลัยว่าด้วยสหกิจศึกษา	1	1	1	สอดคล้อง
2.1.9 การจัดให้มีคู่มือสหกิจศึกษา ปฏิทินกิจกรรม	1	1	1	สอดคล้อง

ประเด็นลักษณะการจัดสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏพิบูลสงคราม	ผู้เชี่ยวชาญ (1)	ผู้เชี่ยวชาญ (2)	ผู้เชี่ยวชาญ (3)	แปลความหมาย
และขั้นตอนการดำเนินงานสหกิจศึกษาทุกระบวนการ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน				
2.1.10 มีการใช้เทคนิคการติดต่อสื่อสารหลากหลาย ช่องทางกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ได้แก่ โทรศัพท์ โทรสาร ไลน์ เฟซบุ๊ก อีเมล คุ่มือ เป็นต้น	1	1	1	สอดคล้อง
2.1.11 การจัดให้มีการติดตามการปฏิบัติงานตาม แผนงานปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ และ ประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตัวบ่งชี้ความสำเร็จ (KPI)	1	1	1	สอดคล้อง
2.1.12 การจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงาน โครงการ ความสำเร็จของการดำเนินงานสหกิจศึกษา ต่อคณะกรรมการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ใน ประเด็น จำนวนนักศึกษาที่เข้าร่วมสหกิจศึกษา สถาน ประกอบการ การมีงานทำ การทำงานตรงสาขาวิชา และเงินเดือนที่ได้รับ เป็นต้น และนำข้อเสนอแนะจาก คณะกรรมการฯ มาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานใน รอบปีต่อไป	1	1	1	สอดคล้อง
2.2 การจัดบุคลากร ทรัพยากรสนับสนุน และ ระบบสารสนเทศ				สอดคล้อง
2.2.1 กำหนดให้รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ เป็น ผู้บริหารสูงสุดในการดูแลระบบสหกิจศึกษา และมี ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการและ ประกันคุณภาพการศึกษา เป็นผู้ดูแลและขับเคลื่อนตาม นโยบาย	1	1	1	สอดคล้อง
2.2.2 การกำหนดโครงสร้างหน่วยงานสหกิจศึกษา	1	1	1	สอดคล้อง

ประเด็นลักษณะการจัดสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏพิบูลสงคราม	ผู้เชี่ยวชาญ (1)	ผู้เชี่ยวชาญ (2)	ผู้เชี่ยวชาญ (3)	แปลความหมาย
มีผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการเป็น ผู้ดูแล และมีหัวหน้างานส่งเสริมการจัดการเรียนการ สอน และเจ้าหน้าที่สหกิจศึกษา				
2.2.3 จัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติสห กิจศึกษา ดังนี้ (1) เจ้าหน้าที่ภายในศูนย์สหกิจศึกษา (2) บุคลากรภายนอกหน่วยงานสหกิจศึกษา ได้แก่ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา ฝ่ายบริหารบุคลากรหรือทรัพยากรมนุษย์และพนักงานที่ ปรึกษาในสถานประกอบการ	1	1	1	สอดคล้อง
2.2.4 ประสานงานกับส่วนงานภายในที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ สถานที่ ระบบสารสนเทศ และสื่อทัศนูปกรณ์ ที่จำเป็นอย่าง เพียงพอต่อการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา	1	1	1	สอดคล้อง
2.2.5 การจัดให้มีระบบสารสนเทศในการบริหาร จัดการและการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาทั้งในรูปแบบ อิเล็กทรอนิกส์และรูปแบบเอกสาร	1	1	1	สอดคล้อง
2.2.6 การจัดให้มีระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ สามารถเข้าถึงได้ง่าย ได้แก่คู่มือสหกิจศึกษา แบบฟอร์มเอกสาร ขั้นตอนการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ปฏิทินและตารางกิจกรรมสหกิจศึกษา	1	1	1	สอดคล้อง
3. ด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการการ ดำเนินงานสหกิจศึกษา				สอดคล้อง
3.1. การเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษา				สอดคล้อง
3.1.1 กำหนดให้มีการบรรยายในรายวิชาเตรียมสห กิจศึกษา หัวข้อที่ว่าด้วยหลักการ แนวคิด ระเบียบ	1	1	1	สอดคล้อง

ประเด็นลักษณะการจัดสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏพิบูลสงคราม	ผู้เชี่ยวชาญ (1)	ผู้เชี่ยวชาญ (2)	ผู้เชี่ยวชาญ (3)	แปลความหมาย
ข้อบังคับเกี่ยวกับสหกิจศึกษา ทิศทางตลาดงาน ความ คาดหวังของสถานประกอบการ การเลือกงานและสถาน ประกอบการ การเตรียมโครงการ กำหนดหัวข้อ ลักษณะรายละเอียดของโครงการสหกิจศึกษา วิธีการ ทำโครงการ และงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา				
3.1.2 การจัดให้มีกิจกรรมปฐมนิเทศนักศึกษาสหกิจ ศึกษาก่อนออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษา	1	1	1	สอดคล้อง
3.1.3 กำหนดให้คณะ/สาขาวิชาจัดให้มีการ บรรยายในหัวข้อที่จำเป็นซึ่งเกี่ยวข้องเฉพาะวิชาชีพเพื่อ เติมเต็มศักยภาพนักศึกษา	1	1	1	สอดคล้อง
3.1.4 การจัดให้มีการจัดทำ รวบรวมสาระความรู้ที่ เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษา เผยแพร่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์ศูนย์สหกิจ ศึกษาฯ	1	1	1	สอดคล้อง
3.1.5 กำหนดให้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรม วิเคราะห์และนำผลไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องต่อไป และแจ้งผลการประเมินต่อที่ประชุม คณะกรรมการบริหารศูนย์สหกิจศึกษา	1	1	1	สอดคล้อง
3.2. ด้านการหางานและการรับรองงานสหกิจศึกษา				สอดคล้อง
3.2.1การจัดให้มีการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูล เกี่ยวกับลักษณะงานที่นักศึกษาสหกิจศึกษาควรปฏิบัติ ให้แก่แต่ละสาขาวิชา พร้อมระบุทักษะพื้นฐานที่จำเป็น สำหรับลักษณะงานต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ	1	1	1	สอดคล้อง

ประเด็นลักษณะการจัดสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏพิบูลสงคราม	ผู้เชี่ยวชาญ (1)	ผู้เชี่ยวชาญ (2)	ผู้เชี่ยวชาญ (3)	แปลความหมาย
3.2.2 การเปิดโอกาสให้นักศึกษาแจ้งรายชื่อสถานประกอบการที่ต้องการไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ผ่านเจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษา เพื่อทำการติดต่อประสานงานสถานประกอบการต่อไป	1	1	1	สอดคล้อง
3.2.3 การกำหนดให้มีเกณฑ์มาตรฐานของลักษณะงานที่มีคุณภาพเป็นแนวทางสำหรับการพิจารณารับรองคุณภาพงาน	1	1	1	สอดคล้อง
3.2.4 กำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษา ร่วมกับคณะและสาขาวิชา ประสานงานสถานประกอบการเพื่อจัดหางานที่มีคุณภาพและเพียงพอกับการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษาในแต่ละสาขาวิชา	1	1	1	สอดคล้อง
3.2.5 กำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำสาขาวิชาพิจารณาลักษณะงานและรับรองคุณภาพงานที่สถานประกอบการเสนอมา โดยพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้	1	1	1	สอดคล้อง
3.2.6 การจัดให้มีวิธีการที่หลากหลายในการจัดงานสหกิจศึกษา ได้แก่ หนังสือเชิญ โทรศัพท์ โทรสาร email การเข้าพบสถานศึกษา และการเชิญสถานประกอบการพบนักศึกษา	1	1	1	สอดคล้อง
3.3. การคัดเลือกนักศึกษาเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ	1	1	1	สอดคล้อง
3.3.1 การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสถานประกอบการ ตำแหน่งงาน ลักษณะงาน เงื่อนไขการทำงาน ค่าตอบแทนและสวัสดิการ คุณสมบัติของ	1	1	1	สอดคล้อง

ประเด็นลักษณะการจัดสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏพิบูลสงคราม	ผู้เชี่ยวชาญ (1)	ผู้เชี่ยวชาญ (2)	ผู้เชี่ยวชาญ (3)	แปลความหมาย
นักศึกษาและจ้อกำหนดอื่น ๆ ที่สถานประกอบการเสนอ มาผ่านเว็บไซต์หน่วยงาน				
3.3.2 กำหนดให้นักศึกษาสามารถเลือกสมัครเข้า ปฏิบัติงานสหกิจศึกษากับสถานประกอบการที่ได้ ประชาสัมพันธ์ไว้ตามความสนใจ โดยสามารถเลือก สถานประกอบการได้ 1 แห่ง ต่อครั้ง	1	1	1	สอดคล้อง
3.3 การกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำ สาขาวิชาทำหน้าที่ให้คำแนะนำการเลือกตำแหน่งงาน สถานประกอบการ และเป็นผู้ให้ความเห็นชอบ นักศึกษาเพื่อเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่นักศึกษา สมัคร	1	1	1	สอดคล้อง
3.3.4 การกำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษา ทำหน้าที่ให้บริการข้อมูล ให้คำปรึกษานักศึกษาในการ สมัครงาน การเข้าสัมภาษณ์งานกับสถานประกอบการ ประกาศผลการคัดเลือกงานสหกิจศึกษา	1	1	1	สอดคล้อง
3.3.5 การกำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจ ศึกษา จัดเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประสานงานสถาน ประกอบการในการเข้ารายงานตัวปฏิบัติงานสหกิจ ศึกษาของนักศึกษา	1	1	1	สอดคล้อง
3.4. การให้คำปรึกษา แก้ปัญหา และการนิเทศ งานสหกิจศึกษา	1	1	1	สอดคล้อง
3.4.1 มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการให้คำปรึกษา และแก้ปัญหาแก่นักศึกษาทั้งในกระบวนการก่อน ระหว่าง และหลังการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษา อาจารย์	1	1	1	สอดคล้อง

ประเด็นลักษณะการจัดสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏพิบูลสงคราม	ผู้เชี่ยวชาญ (1)	ผู้เชี่ยวชาญ (2)	ผู้เชี่ยวชาญ (3)	แปลความหมาย
ที่ปรึกษา ฝ่ายบุคคลและพนักงานงานที่ปรึกษาในสถาน ประกอบการ				
3.4.2 การจัดให้มีวิธีการหรือช่องทางที่หลากหลาย ในการให้คำปรึกษา และแก้ปัญหาแก่นักศึกษาสหกิจ ศึกษา เช่น โทรศัพท์ email Facebook Line เป็น ต้น	1	1	1	สอดคล้อง
3.4.3 การกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา ประจำสาขาวิชาทำหน้าที่นิเทศงานสหกิจศึกษา นักศึกษาทุกคนที่ไปปฏิบัติสหกิจศึกษา ณ สถาน ประกอบการอย่างน้อย 1 ครั้ง	1	1	1	สอดคล้อง
3.4.4 การกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจัดทำ แผนการนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษาก่อนการออกนิเทศ ณ สถานประกอบการ	1	1	1	สอดคล้อง
3.4.5 การกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา ประจำสาขาวิชา ติดต่อประสานงานกับพนักงานที่ ปรึกษาของนักศึกษาเพื่อแจ้งประเด็นและแผนการนิเทศ งานล่วงหน้า	1	1	1	สอดคล้อง
3.4.6 การนิเทศงานสหกิจศึกษา ณ สถาน ประกอบการอาจารย์ที่ปรึกษา สหกิจศึกษาควรได้เข้า พบและหารือร่วมกับผู้ประสานงานสหกิจศึกษา และ หรือพนักงานที่ปรึกษาของนักศึกษาสหกิจศึกษา และ นักศึกษา โดยควรใช้เวลาอย่างเพียงพอและเหมาะสม	1	1	1	สอดคล้อง
3.4.7 การกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาต้องประเมิน นักศึกษาและสถานประกอบการตามเกณฑ์ที่กำหนดใน	1	1	1	สอดคล้อง

ประเด็นลักษณะการจัดสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏพิบูลสงคราม	ผู้เชี่ยวชาญ (1)	ผู้เชี่ยวชาญ (2)	ผู้เชี่ยวชาญ (3)	แปลความหมาย
แบบประเมิน				
3.5. การจัดค่าตอบแทนและสวัสดิการให้นักศึกษา สหกิจศึกษา	1	1	1	สอดคล้อง
3.5.1 การกำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจ ศึกษา และผู้รับผิดชอบประจำคณะร่วมกันประสานงาน สถานประกอบการเพื่อชี้แจงหลักการสหกิจศึกษา เกี่ยวกับเรื่องค่าตอบแทน และสวัสดิการที่สถาน ประกอบการจะพึงจ่ายให้แก่ศึกษาในอัตราที่ เหมาะสม	1	1	1	สอดคล้อง
3.5.2 กำหนดให้มีการจัดทำเอกสารสิทธิประโยชน์ ทางภาษาที่สถานประกอบการจะได้รับการเข้าร่วมสห กิจศึกษาทั้งรูปแบบเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อ เป็นสื่อประชาสัมพันธ์แก่สถานประกอบการในการ พิจารณาจ่ายค่าตอบแทนและสวัสดิการแก่นักศึกษา	1	1	1	สอดคล้อง
3.5.3 การสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในทุกฝ่าย เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา คือ การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาที่ผ่านการปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการ เสมือนเป็นพนักงานประจำ	1	1	1	สอดคล้อง
3.6 การวัดผลและประเมินผลนักศึกษาสหกิจศึกษา				สอดคล้อง
3.6.1 การกำหนดให้มีการวัดและประเมินผล นักศึกษาสหกิจศึกษาในแต่ละกิจกรรมของกระบวนการ ของกระบวนการก่อนออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษาโดย อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา ข้อมูลที่ใช้ประกอบกา ประเมินผล ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรม การส่งงาน และเอกสารตามกำหนดเวลาโดยมีการกำหนดเกณฑ์การ	1	1	1	สอดคล้อง

ประเด็นลักษณะการจัดสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏพิบูลสงคราม	ผู้เชี่ยวชาญ (1)	ผู้เชี่ยวชาญ (2)	ผู้เชี่ยวชาญ (3)	แปลความหมาย
ประเมิน				
3.6.2 การกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษาในระหว่างปฏิบัติงาน โดยพนักงานที่ปรึกษา ข้อมูลที่ใช้ประกอบการประเมินผลได้แก่ ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และคุณลักษณะส่วนบุคคล	1	1	1	สอดคล้อง
3.6.3 การกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลรายงานฉบับสมบูรณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษาโดยอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา โดยเกณฑ์ประเมินสอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการ	1	1	1	สอดคล้อง
3.6.4 การกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการนำเสนอผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา โดยอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา คณะ และสาขาวิชา โดยมีเกณฑ์การประเมิน	1	1	1	สอดคล้อง
3.6.5 การกำหนดให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยกำหนดสัดส่วนคะแนนของสถานศึกษาร้อยละ 50	1	1	1	สอดคล้อง
3.6.6 การกำหนดให้นักศึกษาได้เสนอผลสะท้อนกลับจากการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยการจัดโครงการวันสหกิจศึกษาพิบูลสงคราม เพื่อให้นักศึกษาสหกิจศึกษานำเสนอผลงาน ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา	1	1	1	สอดคล้อง
4.ด้านการจัดบริการอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องจากสหกิจศึกษา				สอดคล้อง

ประเด็นลักษณะการจัดสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏพิบูลสงคราม	ผู้เชี่ยวชาญ (1)	ผู้เชี่ยวชาญ (2)	ผู้เชี่ยวชาญ (3)	แปลความหมาย
4.1 การกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมหลังสิ้นสุดการ ปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษา นอกเหนือจากการ นำเสนอผลการปฏิบัติงาน เช่น การสัมมนาแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ จัดนิทรรศการแสดงผลงานนักศึกษาสห กิจศึกษา โดยกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของการวัดผลและ ประเมินผล รวมถึงการคัดเลือกให้รางวัลผลงานดีเด่น และส่งเข้าประกวดในเวทีระดับเครือข่ายสหกิจศึกษา และระดับประเทศต่อไป	1	1	1	สอดคล้อง
4.2 การจัดให้มีการติดตามสำรวจความก้าวหน้า และ ภาวการณ์ปฏิบัติงานของบัณฑิตที่ผ่านการปฏิบัติงานสห กิจศึกษา เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง และนำไปสู่การพัฒนาสหกิจศึกษาในรุ่นถัดไป	1	1	1	สอดคล้อง

แบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นการนำรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่ได้พัฒนาขึ้น สอบถามความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการสหกิจศึกษา ซึ่งได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ และพนักงานที่ปรึกษาในสถานประกอบการ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นได้ในการนำรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามไปปฏิบัติ โดยเป็นรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการจัดการสหกิจศึกษาและวิธีการจัดการสหกิจศึกษา ดังนี้

- 1) การจัดหลักสูตรสหกิจศึกษา
- 2) การจัดหน่วยงานสหกิจศึกษา
- 3) การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 4) การจัดบริการอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องจากสหกิจศึกษา

แบบสอบถามครั้งนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านพิจารณาข้อรายการข้างล่าง ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่ได้พัฒนาขึ้นว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใดในการนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติ โดยขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเหมาะสมตามความคิดเห็นของท่านแต่ละข้อรายการข้างล่าง และหากท่านมีข้อเสนอแนะทางขวามือของแต่ละข้อรายการ

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	4	5	
	ด้านการจัดการหลักสูตร					
1. การกำหนดหมวดวิชาสหกิจศึกษาและจำนวนหน่วยกิต						
1.1 การจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาเป็นรายวิชาในกลุ่มวิชาแกน						
1.2 การกำหนดให้รายวิชาเตรียมสหกิจศึกษา จำนวน 1 หน่วยกิต						
1.3 การจัดรายวิชาสหกิจศึกษาเป็นรายวิชาในกลุ่มวิชาเอกเลือก จำนวน 6 หน่วยกิต โดยกำหนดให้เรียนในทุกหลักสูตรเหมือนกัน						
2. การจัดแผนการเรียนสหกิจศึกษา						
2.1 การกำหนดให้คณะ/สาขาวิชาสามารถจัดแผนการเรียนรายวิชาสหกิจศึกษาไว้ในภาคการศึกษาใดก็ได้ในปีที่ 3 หรือ ปีที่ 4 ของหลักสูตรตามความเหมาะสมของวิชาชีพ						
2.2 การกำหนดให้จัดแผนการเรียนรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาไว้ในภาคการศึกษาก่อนรายวิชาสหกิจศึกษา						
2.3 การกำหนดให้นักศึกษาออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษาเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษาโดยมีระยะเวลา 16 สัปดาห์อย่างต่อเนื่อง						
ด้านการจัดหน่วยงานสหกิจศึกษา						
1. การจัดโครงสร้างหน่วยงานสหกิจศึกษา						
1.1 การจัดตั้งงานสหกิจศึกษา ภายใต้งานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา เป็นหน่วยงานกลางระดับสถาบัน มีหน้าที่กำกับดูแลส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานสหกิจของคณะและหลักสูตรสาขาวิชา						

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	4	5	
	1.2 การจัดตั้งงานสหกิจศึกษา เป็นหน่วยงานภายใต้งานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ซึ่งกำกับดูแลโดยรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ					
1.3 กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งนักวิชาการศึกษาทำหน้าที่หลักในการดูแลสหกิจศึกษาในระดับสถาบัน						
2. รูปแบบการบริหารงาน และกลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินงานสหกิจศึกษา						
2.1 การกำหนดให้รองคณบดีฝ่ายวิชาการประจำคณะเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินงานสหกิจศึกษาของคณะ/สาขาวิชา และประสานกับงานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน หน่วยสหกิจศึกษาของสถาบัน						
2.2 การกำหนดให้อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษาทำหน้าที่ดูแลให้คำปรึกษา รับรองคุณภาพงาน นิเทศงาน และประเมินผลนักศึกษาสหกิจศึกษา						
2.3 การกำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยสหกิจศึกษาของสถาบันประสานงานประกอบการเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืน						
2.4 การกำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยสหกิจศึกษา ร่วมกับคณะ/สาขาวิชา รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมนักศึกษา						
2.5 กำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยสหกิจศึกษา ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ปัญหาแก่นักศึกษาทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยประสานงานกับคณะและหลักสูตรสาขาวิชา						
2.6 สร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อกำหนดให้มีพนักงานที่ปรึกษาให้แก่นักศึกษาสหกิจศึกษา ทำหน้าที่ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ การปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาในสถานประกอบการ รวมทั้ง ประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา						
2.7 การกำหนดให้มีการบันทึกข้อมูลติดต่อกับสถานประกอบการไว้อย่างต่อเนื่อง						
2.8 การจัดให้มีข้อบังคับมหาวิทยาลัยว่าด้วยสหกิจศึกษา						
2.9 การจัดให้มีคู่มือสหกิจศึกษา ปฏิทินกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานสหกิจศึกษาทุกระบวนการเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน						

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	4	5	
	2.10 มีการใช้เทคนิคการติดต่อสื่อสารหลากหลายช่องทางกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ได้แก่ โทรศัพท์ โทรสาร ไลน์ เพชบุ๊ก อีเมล คู่มือ เป็นต้น					
2.11 การจัดให้มีการติดตามการปฏิบัติงานตามแผนงานปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ และประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตัวบ่งชี้ความสำเร็จ (KPI)						
2.12 การจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ ความสำเร็จของการดำเนินงานสหกิจศึกษา ต่อคณะกรรมการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ในประเด็น จำนวนนักศึกษาที่เข้าร่วมสหกิจศึกษา สถานประกอบการ การมีงานทำ การทำงานตรงสาขาวิชา และเงินเดือนที่ได้รับ เป็นต้น และนำข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการฯ มาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานในรอบปีต่อไป						
3. การจัดบุคลากร ทรัพยากรสนับสนุน และระบบสารสนเทศ						
3.1 กำหนดให้รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ เป็นผู้บริหารสูงสุดในการดูแลระบบสหกิจศึกษา และมีผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการ และประกันคุณภาพการศึกษา เป็นผู้ดูแลและขับเคลื่อนตามนโยบาย						
3.2 การกำหนดโครงสร้างหน่วยงานสหกิจศึกษา มีผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการเป็นผู้ดูแล และมีหัวหน้างานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และเจ้าหน้าที่สหกิจศึกษา						
3.3 จัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติสหกิจศึกษา ดังนี้ (1) เจ้าหน้าที่ภายในศูนย์สหกิจศึกษา (2) บุคลากรภายนอกหน่วยงานสหกิจศึกษา ได้แก่ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา ฝ่ายบริหารบุคลากรหรือทรัพยากรมนุษย์และพนักงานที่ปรึกษาในสถานประกอบการ						
3.4 ประสานงานกับส่วนงานภายในที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ สถานที่ ระบบสารสนเทศ และโสตทัศนูปกรณ์ ที่จำเป็นอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา						

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	4	5	
3.5 การจัดให้มีระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาทั้งในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์และรูปแบบเอกสาร						
3.6 การจัดให้มีระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ได้แก่คู่มือสหกิจศึกษา แบบฟอร์มเอกสาร ขั้นตอนการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ปฏิทินและตารางกิจกรรมสหกิจศึกษา						
ด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา						
1. การเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษา						
1.1 กำหนดให้มีการบรรยายในรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษา หัวข้อที่ว่าด้วยหลักการ แนวคิด ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับสหกิจศึกษา ทิศทางตลาดงาน ความคาดหวังของสถานประกอบการ การเลือกงานและสถานประกอบการ การเตรียมโครงการ กำหนดหัวข้อลักษณะรายละเอียดของโครงการสหกิจศึกษา วิธีการทำโครงการ และงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา						
1.2 การจัดให้มีกิจกรรมปฐมนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษาก่อนออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษา						
1.3 กำหนดให้คณะ/สาขาวิชาจัดให้มีการบรรยายในหัวข้อที่จำเป็นซึ่งเกี่ยวข้องกับเฉพาะวิชาชีพเพื่อเติมเต็มศักยภาพนักศึกษา						
1.4 การจัดให้มีการจัดทำ รวบรวมสาระความรู้ที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษาเผยแพร่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์ศูนย์สหกิจศึกษา						
1.5 กำหนดให้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรม วิเคราะห์และนำไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องต่อไป และแจ้งผลการประเมินต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์สหกิจศึกษา						
2. ด้านการหางานและการรับรองงานสหกิจศึกษา						
2.1การจัดให้มีการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานที่นักศึกษาสหกิจศึกษาควรปฏิบัติให้แต่ละสาขาวิชา พร้อมระบุทักษะพื้นฐาน						

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	4	5	
ที่จำเป็นสำหรับลักษณะงานต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ						
2.2 การเปิดโอกาสให้นักศึกษาแจ้งรายชื่อสถานประกอบการที่ต้องการไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ผ่านเจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษา เพื่อทำการติดต่อประสานงานสถานประกอบการต่อไป						
2.3 การกำหนดให้มีเกณฑ์มาตรฐานของลักษณะงานที่มีคุณภาพเป็นแนวทางสำหรับการพิจารณารับรองคุณภาพงาน						
2.4 กำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษา ร่วมกับคณะและสาขาวิชา ประสานงานสถานประกอบการเพื่อจัดหางานที่มีคุณภาพและเพียงพอกับการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษาในแต่ละสาขาวิชา						
2.5 กำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำสาขาวิชาพิจารณาลักษณะงานและรับรองคุณภาพงานที่สถานประกอบการเสนอมา โดยพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้						
2.6 การจัดให้มีวิธีการที่หลากหลายในการจัดหางานสหกิจศึกษา ได้แก่ หนังสือเชิญ โทรศัพท์ โทรสาร email การเข้าพบสถานศึกษา และการเชิญสถานประกอบการพบนักศึกษา						
3. การคัดเลือกนักศึกษาเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ						
3.1 การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสถานประกอบการ ตำแหน่งงาน ลักษณะงาน เงื่อนไขการทำงาน ค่าตอบแทนและสวัสดิการ คุณสมบัติของนักศึกษาและข้อกำหนดอื่น ๆ ที่สถานประกอบการเสนอมาผ่านเว็บไซต์หน่วยงาน						
3.2 กำหนดให้นักศึกษาสามารถเลือกสมัครเข้าปฏิบัติงานสหกิจศึกษากับสถานประกอบการที่ได้ประชาสัมพันธ์ไว้ตามความสนใจ โดยสามารถเลือกสถานประกอบการได้ 1 แห่ง ต่อครั้ง						
3.3 การกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำสาขาวิชาทำหน้าที่ให้คำแนะนำการเลือกตำแหน่งงาน สถานประกอบการ และเป็นผู้ให้ความ						

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	4	5	
เห็นชอบนักศึกษาเพื่อเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่นักศึกษาสมัคร						
3.4 การกำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษา ทำหน้าที่ให้บริการข้อมูล ให้คำปรึกษานักศึกษาในการสมัครงาน การเข้าสัมภาษณ์งานกับสถานประกอบการ ประกาศผลการคัดเลือกงานสหกิจศึกษา						
3.5 การกำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษา จัดเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประสานงานสถานประกอบการในการเข้ารายงานตัวปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษา						
4. การให้คำปรึกษา แก้ปัญหา และการนิเทศงานสหกิจศึกษา						
4.1 มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาแก่นักศึกษาทั้งในกระบวนการก่อน ระหว่าง และหลังการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา ฝ่ายบุคคลและพนักงานงานที่ปรึกษาในสถานประกอบการ						
4.2 การจัดให้มีวิธีการหรือช่องทางที่หลากหลายในการให้คำปรึกษา และแก้ปัญหาแก่นักศึกษาสหกิจศึกษา เช่น โทรศัพท์ email Facebook Line เป็นต้น						
4.3 การกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำสาขาวิชาทำหน้าที่นิเทศงานสหกิจศึกษานักศึกษาทุกคนที่ไปปฏิบัติสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการอย่างน้อย 1 ครั้ง						
4.4 การกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำสาขาวิชาศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจัดทำแผนการนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษาก่อนการออกนิเทศ ณ สถานประกอบการ						
4.5 การกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำสาขาวิชา ติดต่อประสานงานกับพนักงานที่ปรึกษาของนักศึกษาเพื่อแจ้งประเด็นและแผนการนิเทศงานล่วงหน้า						
4.6 การนิเทศงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาควรได้เข้าพบและหารือร่วมกับผู้ประสานงานสหกิจศึกษา และ						

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	4	5	
หรือพนักงานที่ปรึกษาของนักศึกษาสหกิจศึกษา และนักศึกษา โดยควรใช้เวลาอย่างเพียงพอและเหมาะสม						
4.7 การกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาต้องประเมินนักศึกษาและสถานประกอบการตามเกณฑ์ที่กำหนดในแบบประเมิน						
5. การจัดค่าตอบแทนและสวัสดิการให้นักศึกษาสหกิจศึกษา						
5.1 การกำหนดให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานสหกิจศึกษา และผู้รับผิดชอบประจำคณะร่วมกันประสานงานสถานประกอบการเพื่อชี้แจงหลักการสหกิจศึกษาเกี่ยวกับเรื่องค่าตอบแทน และสวัสดิการที่สถานประกอบการจะพึงจ่ายให้แก่ศึกษาในอัตราที่เหมาะสม						
5.2 กำหนดให้มีการจัดทำเอกสารสิทธิประโยชน์ทางภาษาที่สถานประกอบการจะได้รับการเข้าร่วมสหกิจศึกษาทั้งรูปแบบเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นสื่อประชาสัมพันธ์แก่สถานประกอบการในการพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนและสวัสดิการแก่นักศึกษา						
5.3 การสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในทุกฝ่ายเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา คือ การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาที่ผ่านการปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการ เสมือนเป็นพนักงานประจำ						
6. การวัดผลและประเมินผลนักศึกษาสหกิจศึกษา						
6.1 การกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลนักศึกษาสหกิจศึกษาในแต่ละกิจกรรมของกระบวนการของกระบวนการก่อนออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา ข้อมูลที่ใช้ประกอบการประเมินผล ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรม การส่งงานและเอกสารตามกำหนดเวลาโดยมีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน						
6.2 การกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการทำงานของนักศึกษาสหกิจศึกษาในระหว่างปฏิบัติงาน โดยพนักงานที่ปรึกษา ข้อมูลที่ใช้ประกอบการประเมินผลได้แก่ ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และคุณลักษณะส่วนบุคคล						

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	4	5	
6.3 การกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลรายงานฉบับสมบูรณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษาโดยอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา โดยเกณฑ์ประเมินสอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการ						
6.4 การกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการนำเสนอผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา โดยอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา คณะ และสาขาวิชา โดยมีเกณฑ์การประเมิน						
6.5 การกำหนดให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยกำหนดสัดส่วนคะแนนของสถานศึกษาร้อยละ 50						
6.6 การกำหนดให้นักศึกษาได้เสนอผลสะท้อนกลับจากการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยการจัดโครงการวันสหกิจศึกษาพิบูลสงคราม เพื่อให้นักศึกษาสหกิจศึกษานำเสนอผลงาน ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา						
ด้านการจัดบริการอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องจากสหกิจศึกษา						
1. การกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมหลังสิ้นสุดการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษา นอกเหนือจากการนำเสนอผลการปฏิบัติงาน เช่น การสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จัดนิทรรศการแสดงผลงานนักศึกษาสหกิจศึกษา โดยกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของการวัดผลและประเมินผล รวมถึงการคัดเลือกให้รางวัลผลงานดีเด่น และส่งเข้าประกวดในเวทีระดับเครือข่ายสหกิจศึกษา และระดับประเทศต่อไป						
2.การจัดให้มีการติดตามสำรวจความก้าวหน้า และภาวะการณ์มีงานทำของบัณฑิตที่ผ่านการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง และนำไปสู่การพัฒนา นักศึกษาสหกิจศึกษาในรุ่นถัดไป						

ภาคผนวก ข

ประวัตินักวิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางสาวนิภา ชื่นทองมอญ
วัน เดือน ปีเกิด วันที่ 12 พฤษภาคม 2522
ที่อยู่ปัจจุบัน โครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการและประกันคุณภาพ
 การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
 โทรศัพท์/โทรสาร 0-5526-7077
Email address nipha_ton@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี (ศศ.บ.) สาขาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปี พ.ศ. 2545
ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
 ปี พ.ศ. 2555

ตำแหน่งปัจจุบัน

- ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งกองมาตรฐานวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผลงานทางการวิจัย

- พ.ศ. 2552 การศึกษาวิเคราะห์ และทบทวนระบบกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา
 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- พ.ศ. 2555 การพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในระดับสาขาวิชา เพื่อสนับสนุนการ
 ประกันคุณภาพการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม